ЗВЯЗДОЎСКАЯ ПАМЯЦЬ

7

СТОЙКАСЦЬ ДЗЕЛЯ ЖЫЦЦЯ

8

ВЕЧНА ЖЫВІ І КВІТНЕЙ, БЕЛАРУСЬ!

ЗВЯЗДА

2 ЛІПЕНЯ 2024 г.

АЎТОРАК

№ 127 (30261)

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

НАША ГАЛОЎНАЕ СВЯТА

Дарагія суайчыннікі!

Сардэчна віншую вас з Днём Незалежнасці Рэспублікі Беларусь (Днём Рэспублікі) і 80-й гадавінай вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Гэта свята сваёй веліччу і духоўнай сілай звязала разам пераемнасць шматвяковых традыцый, ратную і працоўную доблесць і сучасныя дасягненні нашага народа.

Вызваленне Мінска ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў усяліла ў беларусаў ўзнёслую радасць і ўпэўненасць ва ўстанаўленні міру на роднай зямлі, прадвызначыла поўнае вызваленне Беларусі ад гітлераўскіх акупантаў і назаўсёды стала нацыянальным сімвалам свабоды і незалежнасці.

Няскораная Радзіма, якая знішчыла агрэсара, адрадзілася з руін, пераадолела цяжкія наступствы бязлітаснай вайны і сёння годна рухаецца наперад па суверэнным шляху развіцця.

Мы смела глядзім у заўтрашні дзень і зробім усё, каб нашчадкі ганарыліся намі, як мы ганарымся пакаленнямі беларусаў, якія, не шкадуючы сябе, станавіліся на абарону Айчыны, самаддана працавалі і верылі ў шчаслівую будучыню сваіх дзяцей і ўнукаў.

Жадаю ўсім моцнага здароўя, дабра і дабрабыту. Няхай у вашых дамах будзе светла і ўтульна, а ў кожнай беларускай сям'і пануюць гармонія і згода.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Фота БелТА.

Наша сіла — у праўдзе, адзінстве і патрыятызме

Урачыстыя мерапрыемствы ў гонар 80-й гадавіны вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў прайшлі ў Маскве

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Беларусі Дзмітрый Крутой усклаў вянок ад пасольства Беларусі ў Расіі да Магілы Невядомага Салдата каля Крамлёўскай сцяны ў Маскве. У цырымоніі ўзялі ўдзел дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы Дзмітрый Мезенцаў, прадстаўнікі МЗС Расіі, інтэграцыйных структур, беларускія дыпламаты. Удзельнікі цырымоніі ўсклалі кветкі да памятных знакаў «Горад-герой Мінск» і «Брэсцкая крэпасць-герой», устаноўленых на алеі гарадоў-герояў у Аляксандраўскім садзе. Цырымонія завяршылася ўрачыстым маршам роты ганаровай варты пад гукі ваеннага аркестра.

«Для мяне вялікі гонар завяршыць работу ў якасці пасла Беларусі ў Расіі на Краснай плошчы, каля Магілы Невядомага Салдата ў сувязі з такім знамянальным для нашай краіны днём — 80-годдзя вызвалення ад нацыстаў, нашым Днём Незалежнасці», — сказаў журналістам Дзмітрый Крутой. Ён расказаў, што самым яркім ураннем за два гады працы паслом стала сумесная работа па патрыятычным выхаванні, якую праводзілі Беларусь і Расія. «Калі шчыра, я быў вельмі здзіўлены ўзроўнем і ўздымам такога патрыятызму ў Расіі, аднаўленнем гістарычнай памяці аб гістарычных падзеях, якасці шматлікіх мемарыялаў, прысвечаных і партызанам, і падпольшчыкам, і нейкім важным бітвам», — сказаў Дзмітрый Крутой. Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта

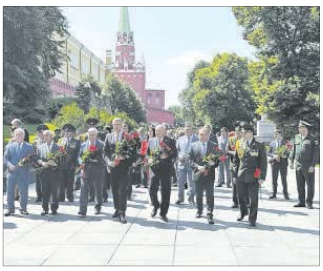

таксама адзначыў, што вялізны пласт матэрыялаў, у тым ліку ў рамках расследавання Генпракуратуры па справе аб генацыдзе беларускага народа, яшчэ не даследаваны. Гэтыя матэрыялы патрабуюць апрацоўкі і асэнсавання.

СТАР. 2

Святочнае

Уладары мірнага жыцця і шчасця

Заўтра наша краіна будзе святкаваць сваё галоўнае дзяржаўнае свята — Дзень Незалежнасці. Гістарычна яно звязана з вызваленнем Мінска ў гады вайны. Глыбінны сэнс свята — подзвіг нашых продкаў быў недарэмным, мы шануем яго, памятаем і дзякуем. Дзякуем самім сваім жыццём — годным і шчаслівым. Адна з галоўных прыкмет апошняга — беларускія сем'і. Сімвалічна, што напярэдадні Дня Незалежнасці ва ўсіх абласцях завяршыліся абласныя этапы такога прыгожага, вясёлага і шчымлівага конкурсу — «Уладар сяла», адным з галоўных арганізатараў якога з'яўляецца БРСМ. Адразу пасля Дня Незалежнасці адбудзецца фінал на ўзроўні рэспублікі. Праект гэты, накіраваны на замацаванне маладых сем'яў на сяле, павышэнне прэстыжу вясковых прафесій і ўмацаванне сямейных каштоўнасцяў, стаў нечым большым — сведчаннем магчымасцяў нашай краіны. Магчымасцяў жыць шчасліва, мірна, творча. Годна зарабляць, развівацца, ствараць вялікія і дружныя сем'і. Быць запатрабаванымі. Гэта відавочны аповед пра маладых людзей і дзяцей, якім хораша разам і тут, на зямлі, за якую змагаліся іх прадзеды. Напэўна, лепшую падзяку цяжка прыдумаць. Бо кожная сям'я — гэта цуд любові. Гэта — само жыццё. Гэта — будучае Беларусі.

СТАР. 5

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У Францыі пачаліся беспарадкі на фоне выбараў у парламент

Па даных МУС Францыі, у першым туры датэрміновых парламенцкіх выбараў правая партыя «Нацыянальнае аб'яднанне» і яе саюзнікі атрымалі 33,15 % галасоў, левы альянс «Новы народны фронт» — 27,99 %. Прэзідэнцкая кааліцыя «Разам за рэспубліку» аказалася толькі на трэцім месцы з 20,03 % галасоў. Нягледзячы на тое што вырашальным будзе другі тур выбараў, прызначаны на 7 ліпеня, ужо сёння відавочны поспех «Нацыянальнага аб'яднання» на чале з Мары Ле Пэн і правал «Разам за рэспубліку» Эмануэля Макрона.

Як заўважыла газета Le Figaro, роспуск парламента прывёў да «грамадзянскага выбуху». Па сутнасці, сёння адбываецца крах макранізму, і ўсе намаганні дзейнага прэзідэнта перашкодзіць прасоўванню правых да ўлады пайшлі прахам. Па меркаванні экспертаў, з-за палітычнай авантуры з правядзеннем датэрміновых выбараў французскія грамадзяне, расчараваныя палітыкай Макрона, не бачаць іншага выйсця, як падтрымліваць «крайнія» партыі. Сам жа палітык, нягледзячы на аслабленне свайго ўплыву на ўнутраную палітыку краіны, сыходзіць у адстаўку не збіраецца, што можа справакаваць чарговы віток пратэстаў і насілля ў Францыі.

Каментуючы лідарства правых на выбарах, прэс-сакратар Прэзідэнта Расіі Дзмітрый Пяскоў заявіў, што гэтыя вынікі адлюстроўваюць агульнаеўрапейскія тэндэнцыі.

У Іране 5 ліпеня пройдзе другі тур датэрміновых прэзідэнцкіх выбараў

У першым туры ніводны з кандыдатаў не набраў неабходнай колькасці галасоў для пераканаўчай перамогі. У другі тур выйшлі рэфарміст Масуд Пезешкіян і кансерватар Саід Джалілі. Агульная яўка выбаршчыкаў склала менш чым 40 %. На прэзідэнцкіх выбарах 2021 года, на якіх быў абраны Раісі, яўка склала 42 %, а на сакавіцкіх парламенцкіх выбарах — 41 %.

Заканадаўства Ірана патрабуе, каб пераможца атрымаў больш як 50 % усіх пададзеных галасоў. У адваротным выпадку два лідзіруючыя кандыдаты выйдуць у другі тур, які павінен адбыцца праз тыдзень пасля першага. Усяго ў гісторыі Ірана быў толькі адзін другі тур прэзідэнцкіх выбараў: у 2005 годзе, калі прыхільнік жорсткай лініі Махмуд Ахмадзінежад атрымаў перамогу над былым прэзідэнтам Алі Акбарам Хашэмі Рафсанджані.

ISSN 1990 - 763X

КАРОТКА

• Прэм'ер-міністр Беларусі Раман Галоўчанка ўручыў дзяржаўныя ўзнагароды прадстаўнікам розных сфер.

• Першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Наталля Пяткевіч прадставіла калектыву Мінгарвыканкама, кіраўніцтву сталічных прадпрыемстваў, арганізацый і раённых адміністрацый новага памочніка Прэзідэнта Беларусі — інспектара па горадзе Мінску Юрыя Фралова.

• Узровень гранічных рознічных цэн на аўтабензіны і дызельнае паліва з 2 ліпеня 2024 года павялічваецца на 1 капейку.

• Наведванне лясоў забаронена ў 16 раёнах Беларусі, у астатніх абмежавана.

• Установы аховы здароўя Віцебскай вобласці атрымалі больш за два дзясяткі новых аўтамабіляў для аказання меддапамогі ў вёсцы.

Па палічках

НОВЫЯ НАЗВЫ, ІНШЫ ЗМЕСТ

Што мяняецца ў сацыяльным абслугоўванні з ліпеня?

З 1 ліпеня ўступае ў сілу абноўлены Закон «Аб сацыяльным абслугоўванні». Цяпер дамы-інтэрнаты атрымалі новыя назвы, а пажылыя людзі ды інваліды атрымаюць пры неабходнасці магчымасць доўгатэрміновага догляду дома. Пашырыліся магчымасці атрымання сацыяльных паслуг, у прыватнасці, цяпер гэта можна зрабіць дыстанцыйна, таксама прадугледжаны падвоз пажылых людзей і інвалідаў да сацыяльных устаноў. Падрабязней пра тое, што мяняецца ў сацыяльным абслугоўванні з ліпеня, расказалі спецыялісты.

ПАНСІЯНАТЫ ЗАМЕСТ ІНТЭРНАТАЎ

Як паведаміла **начальнік галоўнага ўпраўлення сацыяльнага абслугоўвання і сацыяльнай дапамогі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Кацярына КАЛЯДА**, за апошняе дзесяцігоддзе колькасць грамадзян, старэйшых за 65 гадоў, вырасла больш чым на 200 тысяч чалавек і сёння складае больш за 1,5 мільёна.

— Дэмаграфічныя працэсы ў краіне характарызуюцца старэннем насельніцтва, і гэта доўгатэрміновы трэнд, які будзе толькі нарастаць. За апошнія 10 гадоў павялічваецца і колькасць атрымалнікаў сацыяльных паслуг: рост за 10 гадоў склаў больш чым 40 %. Таму навацыі закона накіраваны на разві цё сістэмы сацыяльнага абслугоўвання ва ўмовах дэмаграфічнага старэння насельніцтва і росту попыту на сацыяльныя паслугі, — патлумачыла Кацярына Каляда.

СТАР. 2

Векапомнае

ЖЫВОЕ ЎВАСАБЛЕННЕ ПОДЗВІГУ

У Палаце прадстаўнікоў адбылася сустрэча з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны

Фармат мерапрыемства — спакойная, сяброўская размова за гарбатай. Вядома, ветэраны ўзгадавалі ваенныя падзеі, якія акурат супалі з іх маладосцю, дзяліліся гістарыяй свайго бавяго шляху. Аднак не толькі аб вайне вялася размовы. Дэпутацкаму корпусу было цікава даведацца, як удзельнікі Вялікай Айчыннай жывуць сёння, што іх хвалюе, якія, магчыма, ёсць пажаданні да прадстаўнікоў улады. Як падкрэсліў Старшыня Палаты прадстаўнікоў Ігар СЕРГ'ЯЕНКА, толькі ў дыялогу розных пакаленняў, згуртаванасці і адзінстве — наша сіла.

Найперш, звяртаючыся да галоўных герояў мерапрыемства, Старшыня выказаў словы ўдзячнасці за іх баявы шлях і працоўны подзвіг у пасляваенны час. «У кожнага з вас, хто сёння тут прысутнічае, — свая біяграфія, але кожнага з вас сваім вогненным крылом апаліла вайна: 22 чэрвеня 1941 года раскалола жыццё ўсяго чалавецтва на «да» і «пасля», — канстатаваў Ігар Сергяенка. — На пачатак Вялікай Айчыннай вайны кожнаму з вас было ад 9 да 16 гадоў — яшчэ дзеці, падлеткі. Вы рана сталелі, вы сталелі разам са старэйшымі, якія пайшлі ваяваць на фронт, з тымі людзьмі, якія ваявалі з фашыстамі ў партызанскіх брыгадах, атрадах, і да завяршэння вайны многія з вас ужо сталі паўналетнімі. Да гэтага часу ў кожнага з вас за плячамі — баявы шлях. Гэта і бітвы з ворагам, і выкананне заданняў на падрыве варожых камунікацый. А што стаіць за тым, які працай была адноўлена народная гаспадарка, якой працай быў адноўлены горад Мінск? Тыя, хто прысутнічае тут, працуючы ў розных арганізацыях, бралі ўдзел у аднаўленні Мінска, узвядзенні многіх будынкаў. І вашы равеснікі, людзі таго пакалення ў тым ліку, аднаўлялі гэты гістарычны будынак — Дом урада».

Старшыня Палаты прадстаўнікоў расказаў, што сучасныя дэпутаты свята шануюць памяць дэпутатаў Вярхоўнага Савета, якія сышлі на фронт і ваявалі ў партызанах. 94 чалавекі загінулі. Каля ўваходу ў Авальную залу ў іх гонар устаноўлены мемарыяльныя дошкі.

«Усё менш і менш становіцца ветэранаў, жывых сведак таго грознага часу, але здарава тое, што вы застаялі, пражылі такое цікавае, змястоўнае, складанае жыццё, — звярнуў увагу Ігар Сергяенка. — Вы для нас — жывое ўвасабленне подзвігу. І паверце, кожны жыхар нашай краіны так ці інакш звязаны з вайной — праз дзядоў, прадзедаў, бацькоў. Вайна закранула практычна кожную беларускую сям'ю».

Як падзяліўся **ветэран Вялікай Айчыннай вайны Фёдар ФЕШЧАНКА,** праз прысутнасць у Палаце прадстаўнікоў, удзельнікі тых падзей адчуваюць пераемнасць пакаленняў. «Вы шануеце памяць тых, каго ўжо няма, — гэта і ёсць бессмяротнасць нашага народа, — лічыць ён. — Я бачыў Мінск разбураным. А калі вярнуўся сюды пасля службы ў арміі, ішоў ужо не па разбураным горадзе, а па асфальтаваным праспекце Сталіна (цяпер Незалежнасці. — **«Зв.»**). Вось што значыць наш народ».

У памяці ветэрана — і яшчэ адзін эпізод. Фёдар Фешчанка — удзельнік Беларускай наступальнай аперацыі «Багратыён», у ходзе якой была вызвалена Беларусь. «Як мы ўспрымалі аперацыю «Багратыён»? — ставіць пытанне ветэран і адказвае на яго. — Быў стан упэўненасці ў нашай Перамозе. Мы ведалі, што гэта наступальная аперацыя. Перыяд абароны краіны, перыяд пастаяннага адчування, што ты не перамагаеш, а адбіваешся, ужо прайшоў. Я думаў, што фашысты будуць адступаць, а мы іх дагоняць. Дык не тое было! Упарта, жорстка яны супраціўляліся. Чаму? Адчувалі, што яны нараблі і ведалі, што адплата іх дагоніць. Так і атрымалася!»

Вераніка КАНЮТА.

Наша сіла — у праўдзе, адзінстве і патрыятызме

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Дзмітрый Крутой расказаў, што прэзідэнты Беларусі і Расіі, падпісваючы асноўныя кірункі саюзнай інтэграцыі на трохгадовы перыяд, асабліва выдзелілі блок мерапрыемстваў, звязаны з 80-годдзем вызвалення Беларусі і маючым адбыцца ў наступным годзе святкаванне 80-годдзя Перамогі. «Наша задача ўсё гэта развіваць, памнажаць і абавязкова далучаць да гэтага моладзь, таму што ідэрж адпрацоўваецца ідэя частку грошай Саюзнага бюджэту патраціць навят не на нейкія галіновыя праекты, а на абмен школьнікамі, студэнтамі, па лініі валанцёрскіх арганізацый. Гэта дае больш сур'ёзны эфект да збліжэння нашых народаў менавіта на базе адзінага фундамента Вялікай Перамогі», — расказаў кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта. На яго словах, сёння назіраецца ўздым цікавасці да дэталяў асноўных бітваў і барацьбы партызан і падпольшчыкаў. Дзмітрый Крутой падкрэсліў, што гэта выклікае павагу.

Напярэдадні галоўнага дзяржаўнага свята на ВДНГ у Маскве адкрылася часовая экспазіцыя «Вызваленне Беларусі». «Пасля завяршэння Вялікай Айчыннай вайны ўсім здавалася, што нацызм канчаткова знішчаны. Аднак да нашага глыбокага шкадавання яго ідэі знайшлі новых пасляднікаў у самых адукаванных краінах свету. Гісторыя Другой сусветнай і Вялікай Айчыннай вайнаў сёння не проста сфальсіфікавана калектыўным Захадам і яго сатэлітамі, а ўжо поўнасцю перапісана. Рабіласі гэта мэтанакіравана на працягу не аднаго дзесяцігоддзя. І такія ўнікальныя праекты, як прадстаўленая ў гэтай зале часовая экспазіцыя «Вызваленне Беларусі», павінны захаваць гістарычную праўду, абараніць нашу гісторыю, — сказаў Дзмітрый Крутой на адкрыцці выстаўкі. — Менавіта ў гэтым заключаецца наш вялікі абавязак перад вялікім пакаленнем пераможцаў, дзякуючы якім мы ўпэўнена глядзім у будучыню. Сіла беларусаў у праўдзе, адзінстве і патрыятызме. У нас ёсць родная краіна, якой мы ганарымся; ёсць армія, здольная даць жорсткі адпор любому агрэсару; і народ-пераможца, які памятае герояў і шануе свабоду».

Кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта падкрэсліў, што на працягу многіх стагоддзяў нашы продкі адважна змагаліся з заваёўнікамі, не пакараліся захопнікам і заклалі наш генетычны код. «Кіруючыся патрыятычнымі пачуццямі, у самыя цяжкія перыяды свайі гісторыі беларускі народ згуртоўваўся перад знешнімі пагрозамі, праяўляючы бяспрэцэдынавую мужнасць і гераізм у барацьбе за свабоду і незалежнасць Радзімы. Так было і ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Гісторыя не ведае больш маштабнага супраціўлення заваёўнікам, чым барацьба беларускага народа супраць германскіх прыгнятальнікаў. Насельніцтва Беларусі не прымірылася з агрэсарамі. Нават нягледзячы на жорсткасць акупацыйнага рэжыму, патрыятычны рух супраць захопнікаў пашыраўся, прымаў формы і выкарыстоўваў разнастайныя метады барацьбы», — адзначыў ён. Дзмітрый Крутой звярнуў увагу, што кожная вобласць Беларусі мае сваю гераічную гісторыю, і гэта знайшло адлюстраванне ў экспазіцыі. Гомельская зямля дала пачатак пераможнаму шэсцю Чырвонай Арміі і першай была вызвалена ад акупантаў. Віцебшчына, з яе лясныміі нетрамі і балотамі, праславілася партызанскім рухам. Мінскае антыфашысцкае падполле — найбуйнейшае з гарадскіх у Еўропе, стала сімвалам самаахвярнасці ў імя свабоды. За праяўленыя масавыя гераізм і мужнасць у барацьбе супраць агрэсараў Мінску было прысвоена ганаровае званне «Горад-герой». Брэсцкая крэпасць атрымала званне «Крэпасць-герой».

«Мы бачым, з якой павагай ставяцца ў Беларусі да подзвігу салдата Перамогі, з якімі добрымі пачуццямі ставяцца да ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, працаўнікоў тылу, партызанаў, якія яшчэ з намі. Мы разумеем, што час няўмольны, але гэты час не закрэслівае абавязацельствы казаць аб той вайне, уяраўца ў старонкі гісторыі», — сказаў на адкрыцці выстаўкі дзяржаўны сакратар Саюзнай дзяржавы Дзмітрый Мезенцаў. — Мы сёння з надзякай схіляем галовы перад памяццю загінулых. Вельмі важна, каб імёны людзей, у тым ліку прадстаўленыя ў рамках гэтай выстаўкі, мы памяталі».

Паводле БелТА.

Блізкая ўлада

Даручэнні дадзены, пытанні — на кантролі

Ігар СЕРГЯЕНКА правёў асабісты прыём грамадзян

Традыцыйна спектр пытанняў, якія людзі адрасавалі Старшыні Палаты прадстаўнікоў, быў шырокі. У прыватнасці, прадстаўнікі Беларускага рэспубліканскага грамадскага аб'яднання ліквідатараў і інвалідаў чарнобыльскай катастрофы звярнуліся з просьбай разгледзець іх прапановы наконт аздараўлення, лячэння і рэабілітацыі. Прапанаванае ўключыць іх у законапраект «Аб ветэранах», над якім актыўна працуе дэпутацкі корпус.

Фота БелТА

Старшыня Беларускага рэспубліканскага грамадскага аб'яднання ліквідатараў і інвалідаў чарнобыльскай катастрофы Анатоль ГОЛЬДБЕРГ расказаў, што выконваў воінскі абавязак у зоне ЧАЭС з мая 1986 года да чэрвеня 1987 года. «Пасля заканчэння нашай службы ў Савецкім Саюзе быў прыняты закон аб сацыяльных гарантыях чарнобыльцам, які з часам адчуў пэўныя змяненні, і, на жаль, сёння з усіх ільгот, якія мы атрымлівалі, нічога практычна не засталося, — агучыў ён праблему. — Я больш чым год знаходзіўся ў Чарнобылі і карыстаюся толькі дзвюма ільготамі: стварадзеннай выплатай па бальнічным бюлетэні і сацыяльным вылікам пры наліўчыні падаходнага падатку. Больш ільгот няма, хоць у Савецкім Саюзе мы атрымлівалі дадатковыя дні да адпачынку, бясплатную пуцёўку ў санаторый, карысталіся бясплатным праездам у грамадскім транспарце. Больш за ўсё нас хвалюе тое, што тыя хлопцы, якія былі з намі ў Чарнобылі, па дасягненні 50-гадовага ўзросту павінны былі выйсці на пенсію. Сёння многім з іх далёка за 50, але яны яшчэ працуюць. Для таго каб ранеі выйсці на пенсію, ім трэба даказаць, што яны працавалі ў дзесяцікіламетровай зоне, хоць першы Закон сведчыў аб тым, што зонай адчужэння лічыцца 30-кіламетровая зона. Просім, каб да гэтага пытання аднесліся больш справядліва. Мы хочам, каб нашы просьбы ўнеслі ў абноўлены Закон «Аб ветэранах» і мы карысталіся заслужанымі ільготамі».

Як падкрэсліў Старшыня Палаты прадстаўнікоў, гэтае пытанне не адзнаў дня. «Яго трэба дэталізаваць шляхам абмеркавання за круглым сталом, — удакладніў Ігар Сергяенка. — Мы правядзём сустрэчу ў найбліжэйшы час, усё абмяркуем».

Як адзначыла ў размове з журналістамі **старшыня Пастаяннай камісіі па экалогіі і прыродакарыстанні Палаты прадстаўнікоў Жанна ЧАРНЯЎСКАЯ**, у найбліжэйшай будучыні дэпутаты абмяркуюць прапановы ліквідатараў. «Мы збяром або круглы стол, або сумесную нараду з зацікаўленымі міністэрствамі і ведамствамі і абмяркуем прапановы, якія былі ўнесены, — канкрэтызавала дэпутат. — У нас два асноўныя законы, якія рэгулююць пытанні сацыяльных гарантый і абароны насельніцтва, якое пацярпела ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Думаю, што мы сумесна сфармулюем пэўныя прапановы і пагляджым, што можна зрабіць у цяперашніх эканамічных умовах».

Жыхар Гродна Яўген Сяргеевіч агучыў на прыёме грамадзян прапановы аб унясенні змяненняў у заканадаўства — у прыватнасці, у Банкаўскі і Грамадзянскі кодэксы, Закон «Аб адміністрацыйных працэдурах».

А мінчаніна Міхаіла Рыгоравіча хвалюе жыллёвае пытанне. Ён расказаў, што з 2019 года ў Мінску не здаюць дом па вуліцы Купрэвіча. «Здача дома планавалася ў снежні 2019 года, — заўважыў мінчанін. — Чатыры з паловай года прайшло — дом не здадзены. Дом дае незапланаваную ўсадку: на этапе праектавання дапушчаны памылкі».

Дольшчыкі ўжо звярталіся ў Мінгарвыканкам, Міністэрства па архітэктуры і будаўніцтве, Адміністрацыю Прэзідэнта. Зварот знаходзіцца на кантролі ў Мінгарвыканкаме. На асабісты кантроль гэтае пытанне ўзяў і Старшыня Палаты прадстаўнікоў.

«Ігар Пятровіч паставіў задачу разабрацца і ўзяў праблему на кантроль з боку Палаты прадстаўнікоў, — адзначыў **член Пастаяннай камісіі па працы і сацыяльных пытаннях Палаты прадстаўнікоў Іван ГАРДЗЕЙЧЫК.** — У першую чаргу патрэбна праінфармаваць усіх дольшчыкаў аб прычынах пераносу тэрмінаў здачы. Чатыры з паловай гады — гэта тэрмін. Як дэпутат я таксама вазьму гэтае пытанне на кантроль і штомесяц буду сустракацца з грамадзянамі, супрацоўнікамі Мінгарвыканкама, якія за гэтае пытанне адказваюць. Будзем сумесна працаваць і рухаць гэтую праблему, не адкладваючы ее ні на заўтра, ні не паслязаўтра. Яе патрэбна вырашаць сёння».

Ірына Іванаўна і Дзмітрый Аляксандравіч з Мінска звярнуліся да спікера з зямельным пытаннем. Сужэнцы хацелі б узаконіць частку зямельнага ўчастка, якім карыстаюцца працяглы час. У жніўні 2023 года яны звярнуліся ў Шаршуноскі сельсавет з заявай аб афармленні зямельнага ўчастка, але сям'і было адмоўлена. У сакавіку яны былі на прыёме ў Мінаблвыканкаме і таксама атрымалі адмову. Адказным асобам даручана разабрацца.

Усе, хто прыйшоў на прыём грамадзян, атрымалі канкрэтныя адказы, у іх прысутнасці кампетэнтным асобам дадзены даручэнні. Людзі сыходзілі з Палаты прадстаўнікоў з надзеяй, што нарэшце іх праблемы вырашацца.

Вераніка КАНЮТА.

НОВЫЯ НАЗВЫ, ІНШЫ ЗМЕСТ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сярод навацый закона — пашырэнне сістэмы сацыяльнага абслугоўвання. Цяпер у пералік сацыяльных устаноў уключаны дамы ці цэнтры часовага знаходжання для асоб без пэўнага месца жыхарства, а таксама рэспубліканскі рэабілітацыйны цэнтр для дзяцей-інвалідаў.

З 1 ліпеня новыя назвы атрымалі і дамы-інтэрнаты — цяпер гэта пансіянаты.

— Іх аблічча, функцыянал пашыраны, з улікам развіцця тэхналогій, патрэб грамадзян ён пастаянна мяняецца і актуалізуецца, таму сёння ў нашых стацыянарных установах сацыяльнага абслугоўвання не толькі ажыццяўляецца догляд і забяспячэнецца пражыванне. Гэта мультыфункцыянальная ўстанова, дзе людзі, акрамя таго, праходзяць сацыяльную рэабілітацыю, атрымліваюць працоўныя навыкі, вырашаюць пытанні сацыялізацыі, арганізоўваецца вольны час, адкрываюцца аддзяленні дзённага знаходжання. Прадугледжана знаходжанне ў такіх установах ва ўмовах павышанай камфортнасці. Такое напаўненне дзейнасці прывяло да таго, што з 1 ліпеня дамы-інтэрнаты мяняюць назву на сацыяльныя пансіянаты, — расказала начальнік упраўлення.

Пры гэтым іх спецыялізацыя застаецца ранейшай. Гэта або профільныя (напрыклад, псіханеўралагічныя), або агульнага тыпу пансіянаты, а таксама дзіцячыя сацыяльныя пансіянаты.

— Напрыклад, раней установа мела назву «Целяханскі псіханеўралагічны дом-інтэрнат для састарэлых і інвалідаў», сёння гэта «Целяханскі сацыяльны пансіянат «Агінскі». «Якаўлевіцкі дом-інтэрнат для састарэлых і інвалідаў» змяніў назву на «Якаўлевіцкі сацыяльны пансіянат «Хатні ачаг». «Багушэўскі дом-інтэрнат для дзяцей-інвалідаў з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця» цяпер называецца «Багушэўскі сацыяльны пансіянат «Прамяністы», — прывяла прыклады Кацярына Каляда.

Насуперак меркаванню, якое склалася, што цяпер у такія ўстановы трапіць будзе складаней, умовы ўсяленння, катэгорыі грамадзян, умовы аплаты для тых, хто пражывае платна, не змяніліся.

ДОЎГАТЭРМІНОВЫ ДОГЛЯД ДОМА

Наступная навацыя — ўкараненне сістэмы доўгачасовага догляду. Гэта комплекс мерапрыемстваў па суправаджэнні пажылога чалавека, які мае асаблівую патрэбу ў старонняй дапамозе. Будзе ажыццяўляцца дома ва ўзаемадзеянні з сацыяльнай і медыцынскай службамі.

— Мы плануем, што арганізацыя такога догляду дазволіць максімальна падоўжыць знаходжанне людзей, якія маюць патрэбу ў старонняй дапамозе, у звыклым спрыяльным асяроддзі, і для іх гэта будзе максімальна карысна і зручна, — падзялілася Кацярына Каляда.

Для каго прадугледжана гэта сістэма? Найперш для грамадзян, якія маюць асаблівую патрэбу ў старонняй дапамозе: пажылыя людзі ва ўзросце 65 гадоў і старэйшыя ды інваліды, якія маюць выяўленыя ці рэзка выяўленыя абмежаванні здольнасці самастойнага перамяшчэння, самаабслугоўвання, кантролю сваіх паводзін. Пры гэтым яны адначасова маюць патрэбу ў аказанні сацыяльных паслуг і медыцынскай дапамозе дома. Патрэба ў доўгатэрміновым доглядзе павінна пацвярджацца заключэннем урачэбна-кансультацыйнай камісіі, а каардынатарам усёй дзейнасці па арганізацыі доўгатэрміновага догляду будзе выступаць тэрытарыяльны цэнтр па месцы пражывання.

Яшчэ адна навацыя — дыстанцыйнае абслугоўванне. Цяпер аддалена можна атрымаць розныя паслугі: сацыяльна-рабілітацыйныя, уключаючы заняткі ў гуртках, клубах, псіхалагічную дапамогу — усё, што магчыма ажыццявіць з дапамогай сродкаў тэлекамунікацыі.

— У такой форме мы працавалі падчас пандэміі, убачылі яе запатрабаванасць, эфектыўнасць, таму цяпер у законе прадугледжана магчымасць атрымаць сацыяльныя паслугі ў дыстанцыйнай форме. Асабліва актуальна гэта для асоб, якія па нейкіх прычынах не могуць прысутнічаць у тэрытарыяльным цэнтры ці ў аддзяленні дзённага догляду, — патлумачыла начальнік упраўлення.

ПАДВОЗ ПАЖЫЛЫХ І ІНВАЛІДАЎ

Сярод новаўвядзенняў — транспартнае забеспячэнне сацыяльнага абслугоўвання. Яно ўнесена для паляпшэння даступнасці сацыяльных паслуг і якасці сацыяльнага абслугоўвання, прадугледжаны падвоз асобных атрымальнікаў сацыяльных паслуг. Магчымасць цэнтралізаванага падвозу будзе даступная для грамадзян, якія атрымліваюць сацыяльныя паслугі ў аддзяленнях дзённага знаходжання і тых, хто пражывае ў сацыяльных пансіянатах. Гэта магчыма на транспарце ўстаноў сацыяльнага абслугоўвання, акрама таго, па рашэнні мясцовых выканаўчых органаў могуць быць арганізаваны іншыя формы падвозу. Напрыклад, на сацыяльным таксі.

Такая паслуга будзе магчымая для інвалідаў 1-2 груп, пенсіянераў, якія маюць выяўленыя ці рэзка выяўленыя абмежаванні здольнасці перамяшчэння, арыентацыі ці кантролю сваіх паводзін, а таксама для дзяцей-інвалідаў з 3 і 4 ступеняў страты здароўя. Такія перавозкі будуць ажыццяўляцца пры пэўных умовах: адсутнасць рэгулярных транспартных зносін, адсутнасць адаптаванага транспарту агульнага карыстання для грамадзян, якія маюць абмежаванні ў перамяшчэнні, немагчымасць па стане здароўя выкарыстоўваць пасажырскі транспарт, які маецца, а таксама несупадзенне раскладу пасажырскага транспарту і графіка атрымання сацыяльных паслуг.

Фота БелТА

НЕДЗЯРЖАЎНЫЯ ЎСТАНОВЫ ПАВІННЫ АТРЫМАЦЬ ЛІЦЭНЗІЮ

Яшчэ адна навацыя — ліцэнзаванне ў галіне сацыяльнага абслугоўвання. Яму падлягаюць недзяржаўныя суб'екты гаспадарання, якія аказваюць сацыяльныя паслугі з пражыванем пажылым грамадзянам і інвалідам. Сёння зарэгістравана 34 такія суб'екты гаспадарання, 23 з іх ажыццяўляюць дзейнасць. Найбольшая колькасць гэтых устаноў размешчана ў Мінскай вобласці.

— У першую чаргу наша агульная задача — максімальнае забеспячэнне бясплатных умоў пражывання грамадзян у такіх установах і якаснае аказанне ім сацыяльных паслуг. Таму што сёння ў сацыяльных пансіянатах пражываюць грамадзяне, якія маюць патрэбу ў пастаяннай старонняй дапамозе і доглядзе. Гэта людзі з зусім нізкай ступенню рухальнай актыўнасці ці з сур'ёзнымі кагнітыўнымі парушэннямі. Таму наша агульная задача — аказаць якасныя паслугі і забяспечыць максімальна бяспечныя ўмовы пражывання, — патлумачыла Кацярына Каляда.

Уводзенне ліцэнзавання накіравана на захаванне патрабаванняў пажарнай бяспекі, санітарна-эпідэміялагічных патрабаванняў, а таксама патрабаванняў да якасці і зместу сацыяльных паслуг. Пры гэтым спецыяліст адзначыла, што цэнаўтварэнне ў прыватных сацыяльных установах не ўваходзіць у зону кантролю дзяржаўных органаў.

Нормы па ліцэнзаванні ўступаюць з 1 ліпеня, але да 1 кастрычніка магчыма ажыццяўляць дзейнасць без атрымання ліцэнзіі. Пасля дзейнасць без ліцэнзіі стане немагчымай. Ліцэнзаванне будзе ажыццяўляць мясцовы выканаўча-распарадчы орган. На сайце Міністэрства працы і сацыяльнай абароны размешчана падрабязная інфармацыя для саіскальнікаў ліцэнзій, дзе тлумачыцца, якія дакументы ў якой паслядоўнасці і куды трэба падаць.

Ёсць змены і ў выплаце дапамог асобам, якія ажыццяўляюць догляд пажылых людзей, што дасягнулі 80-гадовага ўзросту, і інвалідаў. Яна па-ранейшаму складае 100 % БПМ, калі ажыццяўляецца догляд адзнаго чалавека, і 120 % БПМ — калі двух і болей.

Раней атрымальнікам такой дапамогі працаваць не дазвалялася. Цяпер жа блізкія сваякі, якія ажыццяўляюць такі догляд, могуць працаваць на палову стаўкі. Новаўвядзенне прынята з улікам распаўсюджанасці такіх формаў работы, як дыстанцыйная і змешаная.

Ёсць змяненні і ў заканадаўстве, якое датычыцца пахавання. Калі раней выконваць такія паслугі і атрымліваць на гэтыя мэты дзяржаўную дапамогу мелі права толькі фізічныя асобы, то цяпер яго атрымалі і сацыяльныя пансіянаты. Яны могуць пахаваць памерлага пастаяльца, калі ён не меў блізкіх, і прыцягнуць для такіх мэт спецыялізаваныя арганізацыі.

ПРАДЫКТАВАНА ЖЫЦЦЁМ

Як адзначыла **наменскік старшыні камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне насельніцтва Мінгарвыканкама Вольга ВАСІЛЕЎСКАЯ**, навацыі закона чаканыя і былі ініцыіраваны выходзячы з практыкі.

— Частка з іх ужо мела сваё практычнае прымяненне і ўнесілася з практыкі работы сацыяльных устаноў, — падкрэсліла спецыяліст, дадаўшы, што ў Мінску сістэма сацыяльнага абслугоўвання прадстаўлена ў поўным фармаце. Акрамя дзевяці цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва, якія аказваюць дапамогу па месцы жыхарства, функцыянуюць і сацыяльныя пансіянаты, Мінскі гарадскі цэнтр абслугоўвання сям'і і дзяцей, які аказвае дапамогу сем'ям у складанай жыццёвай сітуацыі. Працуе дом для ветэранаў і інвалідаў — сёння гэта дом суправаджальнага пражывання, дзе людзі з інваліднасцю, у першую чаргу маладыя, якія маюць патрэбу ў паслузе суправаджальнага пражывання, могуць пражываць самастойна пад наглядам работнікаў установы.

З 1 ліпеня ў сістэме сацыяльнага абслугоўвання і Дом начнога знаходжання для асоб без пэўнага месца жыхарства.

— Установа спецыфічная, але ўкараненне яе ў сістэму сацыяльнага абслугоўвання дае магчымасць і прымяніць мінімальныя стандарты, і нарміраваць і сістэматызаваць яе дзейнасць. Каля 40 чалавек за суткі ў сярэднім начуе ў гэтай установе. Яна працуе на сацыялізацыю па двух кірунках. Першы — сацыялізацыя праз працаўладкаванне для працаздольных асоб, пошук месца работы з магчымасцю пражываць у інтэрнаце. Другі — далейшае жыццеўладкаванне, калі гэта пенсіянер ці інвалід, аднаўленне яго сямейных сувязяў ці змяшчэнне ў сацыяльныя пансіянаты, — расказала Вольга Васілеўская.

Алена КРАВЕЦ.

ПРАЦАВАЎ ДА АПОШНЯГА ДНЯ...

На 76-м годзе жыцця раптоўна памёр Герой Беларусі, кіраўнік і грамадскі дзеяч, заслужаны работнік сельскай гаспадаркі Беларусі Васіль Рэвяка.

Нарадзіўся Васіль Афанасьевіч 15 ліпеня 1948 года ў вёсцы Рабец Хойніцкага раёна Гомельскай вобласці. Пасля службы ў арміі і заканчэння Гродзенскага сельгасінстытута звязаў сваё жыццё з калгасам «Прагрэс» Гродзенскага раёна. У гэтым калектыве ён адпрацаваў звыш 40 гадоў і прайшоў шлях ад галоўнага заатэхніка да кіраўніка гаспадаркі. Дзякуючы выдатным лідарскім якасцям, стратэгічнаму мышленню, высокай працаздольнасці і пачуццю перспектывы Васіль Рэвяка стварыў высокаэфектыўную гаспадарку з апорай на пераемнасць кадраў і моладзь. Як кіраўнік аднаго з самых паспяховых сельгаспрадпрыемстваў краіны, сур'ёзнае значэнне ён надаваў рэалізацыі дзяржаўных праграм на сяле, што садзейнічала павышэнню якасці жыцця людзей. Клапаціўся аб сацыяльных пытаннях населеных пунктаў, бяспечных і камфортных умовах працы на вытворчасці, замацаванні маладых спецыялістаў.

Васіль Рэвяка валодаў невычэрпнай энергіяй, пачуццём высокай адказнасці, уменнем увасабляць у жыццё самыя смелыя ідэі, праекты і рашэнні, чым завяваў заслужаны аўтарытэт у грамадстве. Рэалізаваў сябе як народны выбраннік у якасці дэпутата Савета дэпутатаў усіх узроўняў, у тым ліку Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі.

За значны асабісты ўклад у развіццё сельгасвытворчасці, умелае кіраўніцтва і дасягненне высокіх вытворчых паказчыкаў Васіль Рэвяка ўзнагароджаны ордэнам «Знак пашаны» і медалём «За працоўныя заслугі», удастоены ганаровага звання «Заслужаны работнік сельскай гаспадаркі Беларусі».

У сакавіку 2006 года за выключныя заслугі ў сацыяльна-эканамічным развіцці краіны Васілю Афанасьевічу прысвоена званне «Герой Беларусі». Да апошніх дзён ён заставаўся на пасадзе старшыні праўлення СВК «Прагрэс Верцяшікі».

«Васіль Афанасьевіч — яскравы прыклад добрасумленнай працы і аддання служэння Радзіме, — гаворыцца ў спачуванні, якое Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка накіраваў родным і блізкім Васіля Рэвякі. — Яго шматгадовая дзейнасць была неразрыўна звязана з развіццём і поспехамі айчыннага аграрна-прамысловага комплексу, забеспячэннем харчовай бяспекі краіны, стварэннем умоў для жыцця людзей на сяле. Ён заўсёды вызначаўся ініцыятыўнасцю, любоўю да роднай зямлі, павагай да чалавека працы, высокімі маральнымі прынцыпамі і шчырым імкненнем умацоўваць аўтарытэт беларускай дзяржавы».

Члены Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь смуткуюць у сувязі са смерцю Васіля Афанасьевіча РЭВЯКІ, члена Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага і пятага склікання, заслужанага работніка сельскай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь, кандыдата сельскагаспадарчых навук, старшыні праўлення сельскагаспадарчага вытворчага кааператыва «Прагрэс-Верцяшікі», і выказваюць глыбокія спачуванні яго родным і блізкім.

Смуткуем і падзяляем горыч гэтай незаменнай страты.

Светлая памяць пра Васіля Афанасьевіча назаўсёды захаваецца ў нашых сэрцах.

Повязь пакаленняў

Ёсць такія моманты, якія і хацеў бы забыць, не забудзеш

Самая важная і мудрая экскурсія ў Палац Незалежнасці

Палац Незалежнасці бачыў шмат розных людзей — прэзідэнтаў, міністраў, кіраўнікоў прадпрыемстваў, журналістаў, спартсменаў, акцёраў. Напярэдадні галоўнага дзяржаўнага свята — Дня Незалежнасці — знакаміты будынак наведалі людзі, дзякуючы якім у нашай краіне ёсць такія палацы, у якіх могуць збірацца прадстаўнікі розных сфер. Прэзідэнт неаднаразова падкрэсліваў, што ўсе здабыткі і дасягненні сучаснай Беларусі магчымыя дзякуючы «гігантам», на плячах якіх мы стаім. Тыя самыя «гіганты» — ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, жыхары блакаднага Ленінграда, працаўнікі тылу, былыя непаўналетнія вязні, ветэраны працы, якія нарадзіліся ў ваенныя гады, — напярэдадні 80-й гадавіны вызвалення Беларусі ад фашызму ўпэўніліся, як сучаснае пакаленне выкарыстоўвае іх досвед і захоўвае незалежнасць, якую яны здабылі. А пакольскі Палац Незалежнасці, па сутнасці, сімвал нашай незалежнасці, сабраў у сабе ўсе найлепшыя здабыткі нашай краіны, праверка атрымалася грунтоўнай і цікавай. Прычым цікавай, як для гасцей, так і для тых, хто па службовых абавязках наведвае Палац Незалежнасці амаль кожны дзень.

Звычайна падчас экскурсій у цэнтры ўвагі — інтэр'еры Палаца Незалежнасці і падзеі, якія тут адбываюцца. Але гэтым разам у цэнтры ўвагі былі госці, бо ў кожнага з іх за плячыма гісторыі, якія трэба слухаць і ўважліва запамінаць. Гэтым разам Палац Незалежнасці наведалі 53 чалавекі, з іх 5 удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, 13 жыхароў блакаднага Ленінграда, 1 чалавек тылу, 17 былых вязняў фашызму, 16 ветэранаў працы, якія нарадзіліся ў ваенныя гады. І за плячыма ў кожнага — свая гісторыя, свой боль і свая вайна, якая іх не зламала.

У сценах Палаца Незалежнасці слоў на вецер ніхто не кідае. Тут часта робяцца гучныя заявы, інфармацыя, якую перадаюць журналісты з мерапрыемстваў, што тут праходзяць, уплывае на жыццё краіны. Але ў гэтыя перадсвяточныя дні самыя гучныя — гісторыі гасцей, якія паспявалі ўсё: захапляцца, фатаграфавацца, уважліва слухаць і расказваць пра свой нялёгкі лёс.

«Бегла, падала, плакала, але мэта была адна — хутчэй дабегчы»

Ефрасінні Базылевай летам 1941 года было 13 гадоў. Сям'я з дзевяці чалавек жыла ў вёсцы Цішоўка за дзвюма кіламетрамі ад Магілёва: «Калі даведаліся, што немцы без абвяшчэння вайны напалі на Савецкі Саюз і Радзіма-маці ў небяспецы, увесь народ падняўся, ад малога да вялікага, на барацьбу з ворагам. І наша сям'я таксама. Хутка ў Магілёве арганізавалася падполле, а недалёка ад нашай Цішоўкі — партызанскі атрад. Мая старэйшая сястра Верачка працавала на чыгуначнай станцыі № 1 горада Магілёва ў сталовай. І яна супрацоўнічала з падпольшчыкамі. Дзве старэйшыя сястры таксама дапамагалі падпольшчыкам. Браты ж пайшлі ў партызаны, тата ім дапамагаў. А мне ўсяго 13 гадоў, я самая малодшая і ўвесь час прасіла ў братоў сабе якое-небудзь заданне. Нарэшце я яго атрымала — трэба было перадаць звесткі ад сястры-падпольшчыцы партызанам. Яна, працуючы на чыгунцы, даведалася, калі будзе ісці нямецкі эшалон, і партызаны перад ім падкладвалі ўзрыўчатку. Так з 1941 да 1943 года я некалькі разоў на тыдзень у любое надвор'е хадзіла па пяць кіламетраў па даныя. Увосень мне іх ушывалі ў падклад паліто, узімку — пад вусцілку валёнкаў. І дзякуючы гэтым звесткам партызаны маглі граміць ворагаў. У 1943 годзе нехта расказаў фашыстам, што наша сям'я партызанская. І маю старэйшую сястру Веру акупанты забралі ў турму. Вельмі доўга катавалі, але яна не вымавіла ніводнага слова. Нічога не сказала. І яе расстралялі. Гэта было вельмі складана перажыць, але жаданне знішчыць фашыстаў стала яшчэ мацнейшым. Я працягвала хадзіць у Магілёў на звесткі ад падпольшчыкаў, цяпер іх перадавала мая сястра Марыя, якая працавала на шаўковай фабрыцы. Аднойчы я заявіла, што толькі звесткі нашу і нічога такога не раблю, папрасіла і сама пакласці міну на чыгунку. Партызаны пагадзіліся. Мы прыйшлі на чыгунку, падрыхтавалі месца, я сама заклала ўзрыўчатку. І калі цягнік з фашыстамі ўзляцеў у паветра, я адчула, што таксама дапамагла знішчыць фашыстаў. За намі сачылі, але бацькі працягвалі дапамагаць партызанам. Тата збіраў у нашым хляве для іх зброю. Аднойчы дома засталіся толькі я і мама, і немцы акружылі нашу хату. Менавіта ў той вечар, калі партызаны павінны былі прыйсці па зброю. Мы спалохаліся, што спаляць усю вёску. Але ў мамы ўзнікла думка — я ўзяла маленькі бітончык і папрасілася ў немцаў сходзіць па малако да суседкі. Немцы мяне выпусцілі. Я пакінула бітончык у суседкі. А сама агародамі, полем падбегла да партызанаў. А зіма ж, гурбы снегу вялізныя, поле непратаптанае. Бегла, падала, плакала, але мэта была адна — хутчэй дабегчы, каб не размінуцца з партызанамі. Не ведаю, адкуль у мяне столькі сілы ўзялося. І мы з імі сустрэліся, мне ўдалося іх папярэдзіць. Я вярнулася да суседкі, узяла малака, і немцы пусцілі мяне дадому. Дом быў акружаны да самай раніцы. Але жыхаркі вёскі яны не кранулі. Вось такім было маё дзяцінства... Пасля ўдзельнічала ва ўзнаўленні Магілёва, вучылася там у інстытуце. Выйшла замуж і пераехала ў Мінск, 30 гадоў працавала настаўнікам. А калі выйшла на пенсію, мяне запрасілі ў Савет ветэранаў. І да гэтага часу я працую. Мы сустракаемся са школьнікамі, праводзім урокі мужнасці і розныя мерапрыемствы. Я лічу, што мая сям'я і я выканалі свой абавязак перад народам».

Фота Belta.

Валерый НЕЙМАН правёў у блакадным Ленінградзе ўсе 900 страшных дзён.

«Ноччу ўставаў і правяраў, ці на месцы сухары»

Час ідзе, і непасрэдных удзельнікаў тых жудасных падзей, на жаль, застаецца ўсё менш. Але яшчэ ёсць людзі, якія ў сілу ўзросту не ўдзельнічалі ў барацьбе з ворагам. Сёння задача «дзяцей вайны» — данесці «дзецям сучаснасці», чаму трэба зрабіць усё і нават больш, каб больш не паўтарыць таго жаху. Данесці не праз развагі і натацыі, а проста расказаўшы сваю гісторыю.

Валерый Нейман бачыў тое, ад чаго і праз 80 гадоў становіцца жудасна. Можна прачытаць сотні кніг і паглядзець тысячы фільмаў, але самае моцнае ўражанне ад блакады Ленінграда пакідаюць расказы сведкаў. Валерый Нейман правёў у Ленінградзе ўсе 900 дзён блакады: «Блакада Ленінграда ў двух словах — холад і голад. У кожнай кватэры стаялі буржуйкі, якія жэрлі вельмі шмат паліва, а ўзяць яго не было дзе. Бацька скончыў ленінградскі медыцынскі інстытут, у яго была вялізная бібліятэка, якая нас сагрэла. Мае бацькі былі ваеннымі медыкамі. Бацька заявіў на Ленінградскім фронце, быў старшым доктарам танкавага палка. Мама працавала ў Ленінградзе аперацыйнай сястрой у шпіталі. Тата не ведаў, як на самай справе і нас усё дрэнна. Усе лісты, у якіх мама апісвала наша жудаснае становішча, да яго не даходзілі. У 1943 годзе татава дывізія трапіла ў акружэнне. Тата павёз у Ленінградскі шпіталь параненага начальніка штаба. Зразумела, калі выдалася вольная хвілінка, ён паляцеў да нас. А наш дом падчас бамбёжкі знішчылі, і нам далі кватэру ў іншым доме. Але бацька ўсё ж такі нас знайшоў. У яго як у афіцэра была пайка з ежай. І калі ён даставаў кансервы, слоік тушонкі, амерыканскі шакалад, сухары... Я гэтыя сухары хаваў пад падушку і ноччу ўставаў і глядзеў, ці на месцы яны. А там яшчэ былі макароны — шэрыя, трубчастыя. Мама іх прыгатавала і адварнулася. Я ж галодны, я іх і з'еў. Бацька, франтавік, хірург, які бачыў столькі смерцяў, глядзячы на мяне, заплакаў...»

Мелянія Коржух — чатырохгадовая жыхарка палескай вёскі, відаць, была «вельмі страшным ворагам» для нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Гэтаксама як яшчэ сотні дзяцей і жанчын, якіх прымусова вывезлі ў Германію. «У 1943 годзе жыхароў нашай вёскі і суседніх загналі ў вагоны для скаціны і павезлі ў Германію. На дарозе нас кармілі адходамі, таму многія да месца прызначэння не даязджалі. Мяне з сёстрамі і іншымі дзецьмі прывезлі ў канцлагер у горадзе Зальцведэль. Нас вырывалі з рук маці і кідалі за калючы дрот. А бацькоў загналі ў іншы канцлагер. Мы жылі ў бараку з трох'ярусными нарамі, у мяне на ўсё жыццё застаўся шнар на губе ад падзення з іх. Нам давалі пілюлі — белыя і чорныя. І потым глядзелі на наш стан. Тых, хто быў млявы, дрэнна сябе адчуваў, ставілі спіна да спіны і адной куляй расстрэльвалі. Гэта называлася ў іх «бутэрбродзікі». Потым нас чамусьці загналі ў падвал. Вельмі гучна пачалі выць сірэны. Было вельмі страшна, гэта я добра памятаю. Аказваецца, гэта была Перамога! Дзень Перамогі ў Германіі я сустрэла ў склепе. Нас вызвалялі амерыканскія салдаты, на ламаная рускай мове яны спрабавалі растлумачыць, што мы вольныя, але ад страху мы нічога не разумелі. Нас павезлі ў Беларусь, дзе я сустрэлася са сваёй сям'ёй. Дзякуй богу, усе засталіся жывыя. А потым я пераехала ў Мінск, дзе будавала нармальнае мірнае жыццё, якое павінна быць у кожнага чалавека. Але балючыя ўспаміны ніколі мяне не пакідалі. Ёсць такія моманты, якія і хацеў бы забыць, не забудзешся».

Не забываць успаміны Ефрасінні Базылевай, Валерыя Неймана, Меланні Коржух і яшчэ тысяч сведкаў жахаў, якія адбываліся 80 гадоў таму, абавязаны кожны, хто іх пачуў ці прачытаў. Усе любяць запамінаць добрыя светлыя падзеі. Але ў памяці варта зафіксаваць і такі боль, страх, адчай, да якіх дадаецца і вялікі гераізм. Як мінімум для таго, каб больш цаніць светлыя і добрыя моманты.

Валерыя СЦЯЦКО.

Актуальна

Аб'ёмныя рэчы лепш пакінуць дома

Сілавыя ведамствы арганізуюць поўную бяспеку грамадзян падчас мерапрыемстваў да Дня Незалежнасці

У сувязі з маючымі адбыцца святочнымі мерапрыемствамі Міністэрствам унутраных спраў у межах кампетэнцыі вядзецца необходная падрыхтоўчая работа, а таксама рэалізуюцца комплекс прафілактычных мер, расказаў намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку і прафілактыкі Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі Сяргей МІРОНЧЫК.

Ён, у прыватнасці, адзначыў, што рашэннем міністра ўнутраных спраў Беларусі асабовы склад ведамства пераведзены на ўзмоцнены варыянт нясення службы. Будзе арганізавана работа аператыўна-сітуацыйных штабоў. Супрацоўнікі будуць несці службу як у форменным абмундзіраванні, так і ў цывільным адзенні.

«Абсалютна ўсе месцы правядзення масавых мерапрыемстваў будуць узяты пад наш кантроль. У тым ліку з выкарыстаннем рэспубліканскай сістэмы маніторынгу грамадскай бяспекі. Таксама будуць узмоцнены меры бяспекі на аб'ектах чыгуначнага і павет-ранага транспарту. У мэтах забеспячэння бяспекі ў святочных лакацыях, у тым ліку пры правядзенні парада 3 ліпеня ў горадзе Мінску, арганізавана работа кантрольна-прапускных пунктаў (КПП) з асабістым наглядам грамадзян.

Для ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, цяжарных, а таксама грамадзян, якія маюць малалетніх дзяцей, будзе арганізавана работа асобных пунктаў пропуску па дадатковых «дарожках», — распавёў Сяргей Мірончык.

Таксама МУС рэкамендуе грамадзянам не браць з сабой буйнагабарытную ручную паклажу. У ахоўную зону не будуць дапушчаны асобы ў стане алкагольнага ап'янення з забароненымі прадметамі, у тым ліку з веласіпедамі, электрасамакатамі, а таксама хатнімі жывёламі. Для зручнасці насельніцтва прадугледжана работа камер захоўвання, якія будуць знаходзіцца паблізу кантрольна-прапускных пунктаў. Перад кожным КПП усталююць інфармацыйны стэнд з указаннем рэчаў, якія праносіць нельга.

«Паблізу месцаў правядзення мерапрыемстваў будзе абмежаваны рух транспартных сродкаў. Зменены маршруты руху грамадскага транспарту. Пажадана гэтыя нюансы прадугледзець загадзя.

З улікам ажыццяўлення надзвычайных мерапрыемстваў і абмежавання руху транспарту Міністэрства ўнутраных спраў рэкамендуе плануваць свае маршруты і загадзя прыбываць да месцаў правядзення мерапрыемстваў. Мы папросім з разуменнем паставіцца да прыманых мер бяспекі. Асабовы склад сілавых ведамстваў накіраваны на падтрымане спакойнай, свядомай актыўнасці і ў любой сітуацыі гатовы прыйсці на дапамогу людзям», — падсумаваў спікер.

Як адзначыў **намеснік начальніка Галоўнага ўпраўлення аварыйна-ратавальных службаў і рэагавання на надзвычайныя сітуацыі МНС Ігар ГУЛЯКЕВІЧ**, у мэтах падрыхтоўкі і забеспячэння бяспечнага правядзення святочных мерапрыемстваў, прысвечаных Дню Незалежнасці, Міністэрствам па надзвычайных сітуацыях загадзя быў праведзены комплекс мер, накіраваны на прафілактыку ўзнікнення надзвычайных сітуацый і аператыўнае рэагаванне на іх.

«Органамі і падраздзяленнямі па надзвычайных сітуацыях распрацаваны адпаведныя планы арганізацыі нясення службы, у тым ліку ў месцах масавых гулянняў. У перыяд святочных мерапрыемстваў падраздзяленні МНС будуць несці службу ва ўзмоцненым рэжыме", — распавёў Ігар Гулякевіч.

Паводле яго слоў, усяго на краіне на дзяжурстве будзе задзейнічана 3500 ратавальнікаў і 1300 адзінак тэхнікі. "У месцах правядзення мерапрыемстваў, прысвечаных Дню Незалежнасці, запланаваны дзяжурствы работнікаў органаў і падраздзяленняў па надзвычайных сітуацыях. Усяго 3 ліпеня па краіне плануецца задзейнічаць кандрэтна ў месцах правядзення святочных мерапрыемстваў больш за 150 адзінак тэхнікі МНС і больш за 800 работнікаў нашых падраздзяленняў. Пры правядзенні ваеннага парада таксама плануецца ўдзел нашых работнікаў для забеспячэння пажарнай бяспекі — гэта 115 работнікаў і 19 адзінак пажарнай аварыйна-ратавальнай тэхнікі», — адзначыў намеснік начальніка ўпраўлення.

Хуткая медыцынская дапамога таксама пяройдзе ў рэжым павышанай гатоўнасці. **Начальнік аддзела арганізацыі медыцынскай абароны пры надзвычайных сітуацыях Міністэрства аховы здароўя Аляксандр ПАНЦЮХОЎ** адзначыў, што бальніцы ўжо падрыхтаваліся да магчымага прыёму пацыентаў на выпадак масавай шпіталізацыі. Створаны рэзерв неабходных лекавых сродкаў і вырабаў медыцынскага прызначэння, запасы крыві і ея кампанентаў, падрыхтаваны рэзервовыя ложкі.

«На ваенны парад 3 ліпеня ад Міністэрства аховы здароўя вылучаецца 32 брыгады хуткай медыцынскай дапамогі, з іх восем спешаных, якія будуць працаваць на трыбунах або ў пэўных сектарах, і дзевяць брыгад хуткай медыцынскай дапамогі ў рэзерве. Для суправаджэння ветэранаў на кожную групу вылучаецца медыцынскі работнік, які будзе разам з імі ў працэсе перавозкі і на трыбунах», — распавёў Аляксандр Панцюхоў.

Сяргей КУРКАЧ.

Напярэдадні

Яны былі першымі

Выстаўка, прысвечаная дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР першага склікання — удзельнікам Вялікай Айчыннай вайны, адкрылася ў Прэзідэнцкай бібліятэцы Рэспублікі Беларусь.

Праект «Яны былі першымі» стаў вынікам сумеснай даследчай працы супрацоўнікаў музеяў, архіваў і Прэзідэнцкай бібліятэкі, у фондах якой захоўваюцца ўнікальныя друкаваныя і перыядычныя выданні даваенных і ваенных гадоў.

— Выстаўка прысвечана лёсам дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР першага склікання, якія ў гады Вялікай Айчыннай вайны гераічна змагаліся на франтах, былі актыўнымі ўдзельнікамі, а ў шэрагу выпадкаў і арганізатарамі падпольнага і партызанскага руху, працавалі ў тыле, а ў пасляваенны перыяд аднаўлялі нашу краіну, — адзначыў **дырэктар Прэзідэнцкай бібліятэкі Сяргей КВАЧАН.**

КОЖНЫ ПЯТЫ

Вярхоўны Савет БССР з 1938 да 1990 года быў вышэйшым органам дзяржаўнай улады краіны. Ён стаў правапераемнікам Цэнтральнага выканаўчага камітэта БССР. У сваю чаргу ў найноўшай гісторыі Беларусі праваперамеснікам гэтага вышэйшага органа дзяржаўнай улады стаў парламент. Першым старшынёй Вярхоўнага Савета БССР у 1938 годзе быў Надзея Грэкава, савецкі дзяржаўны дзеяч і з 1947 года — міністр харчовай прамысловасці БССР.

— Першыя выбары ў Вярхоўны Савет БССР адбыліся 26 чэрвеня 1938 года, — распавёў на захадзе — 14—15 ціпла, удзень ад плюс 20 градусаў на захадзе да 31 ціпла на паўднёвым усходзе краіны.

У свята ўмовы надвор'я ў асноўным будуць вызначаць халодныя няўстойлівыя паветраныя масы, у паўднёва-ўсходніх раёнах краіны адаб'ецца ўплыў франтальнага раздзелу. Чакаецца воблачнае з прасяненнямі надвор'е. У асобных раёнах прагрымяць навальніцы. Ноччу і раніцай месцамі па краіне будзе згушчацца слабы туман. Вецер пераменных напрамкаў умераны, пры навальніцах парывісты. Тэмпература паветра ўначы 11—18 градусаў, максімальная днём — 18—25 градусаў.

Сяргей Квачан. — Былі абраныя 273 дэпутаты. У сувязі з ўзяднаннем зямель Заходняй Беларусі і БССР былі праведзены другія выбары, выніх якіх — яшчэ 202 народныя выбраннікі. Такім чынам, менавіта Вярхоўны Савет БССР першага склікання стаў самым шматлікім па складзе.

З 1938 да 1941 года ў Вярхоўным Савеце БССР працавалі 475 дэпутатаў — яны прадстаўлялі ўсе рэгіёны рэспублікі. З пачаткам вайны многія з іх адправіліся на фронт, астатнія ўдзельнічалі ў партызанскім руху або працавалі ў тыле, набліжаючы вызваленне роднай зямлі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. За гады вайны Вярхоўны Савет недалічыўся 94 чалавек: у ліку тых, хто загінуў або знік без вестак, — кожны пяты дэпутат першага склікання.

— Дзякуючы пошукавай рабоце, якая была ініцыявана Палатай прадстаўнікоў, сумесна з музеямі і архівамі мы ўстанавілі, што ў гады вайны на франтах, у партызанскіх атрадах загінулі 52 дэпутаты першага склікання і 42 дэпутаты прапалі без вестак, — сказаў Сяргей Квачан. — Сёння імёны 94 дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР першага склікання ўвекавечаны каля ўвахода ў Авальную залу Дома ўрада Беларусі.

НІХТО НЕ ЗАБЫТЫ

Першапачаткова, у 1945 годзе, на мармуровых сцэлах каля ўваходу ў Авальную залу Дома ўрада былі ўвекавечаны імёны 26 дэпутатаў. Цяпер гэты спіс стаў даўжэйшым на 68 імёнаў — праз восем дзесяцігоддзяў адноўлены шыцёвы шлях астатніх дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР першага склікання, якія не вярнуліся з вайны.

Больш за дзве сотні дэпутатаў Вярхоўнага Савета БССР першага склікання ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі за адвагу і мужнасць на палях бітваў Вялікай Айчыннай. Чацвёра ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза. Гэта Уладзімір Царук, Фёдар Маркаў, Ціхан Бумажкоў і Іван Васільеў. Двое з чацвярых атрымалі зорку Героя пасмяротна.

Ціхан Бумажкоў быў арганізатарам партызанскага руху на Палессі і адным з першых партызан, удастоеных звання Героя Савецкага Саюза. Загінуў у 1941 годзе. Падрабязныя звесткі аб ім выкладзены ў кнізе Кузьмы Чорнага, якая выйшла ў свет у 1943 годзе (яе можна ўбачыць і пагартаць на выставе).

Генерал-маёр Іван Васільеў узначальваў палітаддзел 62-й арміі, якая абараняла Сталінград, загінуў на баявым пасту ў 1944 годзе.

Вядомы палітычны дзеяч Заходняй Беларусі, настаўнік па прафесіі Фёдар Маркаў выявіў выдатныя арганізатарскія здольнасці ў развіцці партызанскага руху, і, пачуўшы з камандаванне спецгрупай, неўзабаве ўзначаліў партызанскую брыгаду.

Уладзімір Царук таксама з'яўляўся адным з найбуйнейшых кіраўнікоў і арганізатараў партызанскага руху на часова акупіраваных беларускіх землях. З разрозненых груп у Стаўбцоўскім і навакольных раёнах ён стварыў партызанскія брыгады колькасцю да 2500 чалавек. Пасля вызвалення Стаўбцоўскага раёна ад фашыстаў Уладзіміру Царуку было выдадзена значнае грашовае ўтрыманне, якое належала яму як дэпутату, распавялі даследчыкі. І гэтую суму ён цалкам перадаў на будаўніцтва дзіцячага дома, сказаўшы: «Я застаўся жывы і на хлеб сваім дзецям заработаю. А дзетак нашых братоў і сясцёр, якія на вайне загінулі, будзем гадаваць і выхоўваць».

Па выніках праведзеных даследаванняў сёлета былі апублікаваны дзве фундаментальныя працы: «Яны былі першымі» і «Дэпутаты Вярхоўнага Савета першага склікання». Абодва выданні прадстаўлены на выставе. Таксама тут можна ўбачыць унікальныя перыядычныя выданні даваенных і ваенных гадоў і стэнагрэфічныя справаздачы сесій Вярхоўнага Савета першага склікання.

З нагоды

У Віцебску прэзентавалі «звяздоўскую» кнігу

У пярэдадзень 3 ліпеня, калі наша краіна будзе адзначаць 80-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, у Віцебску прэзентавалі кнігу Н. Дарафеенка, М. Дарафеенкі, М. Пахомава «Віцебскае падполле», якая толькі што пабачыла свет у Выдавецкім доме «Звязда».

Імпрэза, прысвечаная вяртанню да шырокага чытача ўнікальнага даследавання (першыя выданні кнігі адносяцца да 1969 і 1974 гадоў), прайшла ў Віцебскай абласной бібліятэцы імя У. І. Леніна. Сваімі развагамі пра кнігу падзяліліся намеснік дырэктара Дзяржаўнага архіва Віцебскай вобласці Таццяна Уладзіміраўна Буевіч, загадчык кафедры гісторыі і культурнай спадчыны Віцебскага дзяржаўнага інстытута імя П. М. Машэрава Анатоль Мікалаевіч Дулаў, старшыня Віцебскага абласнога аддзялення Беларускага фонду міру Таццяна Туманава, а таксама Вольга Акуневіч, вядомы віцебскі краязнаўца Аркадзь Падлінскі. Асабліва цікавымі было выступленне дачкі Ніны Іваначўні і Мікалая Уладзіміравіча Дарафеенкаў — Валянціны Мікалаеўны Кучарэнка. Яна расказала, што асабіста для яе значыць праца бацькоў, якія шчыра і, нягледзячы на самыя розныя складанасці, узнаўлялі памяць пра гераізм сваіх землякоў, узнаўлялі ў памяці гараджан імёны людзей, што не пашкадавалі сваіх жыццяў для барацьбы з ворагам.

Пасля прэзентацыі развагамі падзяліліся загадчык аддзела краязнаўства Віцебскай абласной бібліятэкі імя У. І. Леніна Ларыса Рагачова: «Кніга пра Віцебскае падполле — наш доўгачаканы праект. Мы ўдзячны выдавецтву, якое ў пярэдадзень юбілею вызвалення краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў справілася з гэтай задачай. Спадзяюся, што разам з абласной бібліятэкай «звяздоўцы» адолеюць яшчэ не адзін асветніцкі праект. Мы гатовы выслухаць ідэі, аказваць самую розную падтрымку, прыцягваць да супольнай працы нашых чытачоў. Выдатна, калі кнігу пра гераічныя справы нашых папярэднікаў заўважаць у школьных і студэнцкіх аўдыторыях. Прэзентацыі кнігі пра Віцебскае падполле можна было б арганізаваць не толькі ў Віцебску і на Віцебшчыне, але і ў Мінску, дзе жыве шмат ураджэнцаў нашага горада. Упэўнена, што новае выданне кнігі, як і папярэднія, будзе запатрабавана».

Кастусь ЛЕШНІЦА.

Надвор'е

Рэзка пасвяжэе, але дзе-нідзе зусім ненадоўга

А ў аўторак і сераду нас палохаюць моцнымі дажджамі

Змену вектара надвор'я мы адчулі яшчэ ў апошнія гадзіны панядзелка, а ў аўторак рэзка змяніўся і тэмпературны фон, паведамілі спецыялісты Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды. Халодны атмасферны фронт, які ў найбліжэйшыя суткі будзе перамяшчацца праз тэрыторыю Беларусі, прынясе не толькі дажджы рознай інтэнсіўнасці, але і больш халодныя паветраныя масы з Балтыкі.

У другі дзень ліпеня ў нашай краіне надвор'е будзе вызначаць малярохмы атмасферны фронт, а на заходніх раёны распаўсюдзіцца халодная паветраная маса. Ноччу чакаецца пераважна хмарнае надвор'е, днём воблачнае з прасяненнямі. На большай частцы тэрыторыі краіны пройдуць дажджы, ноччу і раніцай у многіх раёнах, днём месцамі па краіне чакаюцца моцныя дажджы.

У асобных раёнах прагрымяць навальніцы. Вецер паўднёвы з пераходам на паўночна-заходні ўмераны, пры навальніцах парывісты, месцамі па краіне моцны парывісты. Тэмпература паветра ўначы 16—22 градусы, мальная днём — 18—25 градусаў.

У чацвер наша краіна будзе знаходзіцца пад уплывам атмасферных франтоў. Чакаецца воблачнае з прасяненнямі надвор'е. На большай частцы тэрыторыі пройдуць кароткачасовыя дажджы. У асобных раёнах прагрымяць навальніцы. Ноччу і раніцай месцамі будзе згушчацца слабы туман. Вецер пераменных напрамкаў умераны, пры навальніцах парывісты. Тэмпература паветра ўначы будзе заставацца адносна нізкай (для ліпеня) —11—18 градусаў, але максімальная днём будзе дасягаць ужо 20—27 градусаў, месцамі па паўднёвым усходзе краіны паветра прагрэецца да 28—30 ціпла.

У пятніцу ноччу на большай частцы тэрыторыі, а днём месцамі па краіне прагназуюць кароткачасовыя дажджы. У асобных раёнах прагрымяць навальніцы. У начныя і ранішнія гадзіны месцамі згусціцца слабы туман. Ночны тэмпература будзе 11—17 градусаў, удзень — 20—26 градусаў.

Паводле папярэдніх прагнозаў, да выхадных фон атмасферная ціску пачне расці, неба ачысціцца ад аблокаў, а значыць, ападкі малаверагодныя. Толькі днём у нядзелю па заходняй палове краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, месцамі з навальніцамі.

У суботу надвор'е будзе пераважна без ападкаў. Ноччу і раніцай месцамі згусціцца слабы туман. Ночны тэмпература будзе ў межах ад 8 да 14 градусаў, а ўдзень — ад 21 да 28 градусаў.

У нядзелю ўначы чакаецца пераважна без ападкаў, а днём па заходняй палове краіны пройдуць кароткачасовыя дажджы, месцамі навальніцы. У начныя і ранішнія гадзіны ў асобных раёнах згусціцца слабы туман. Ночны сіноптыкі абяцаюць 11—18 градусаў, удзень — 25—32 градусы.

Сяргей КУРКАЧ.

БАНК РЕШЕНИЕ

ОТЧЕТ О ФИНАНСОВОМ ПОЛОЖЕНИИ ЗАО «БАНК «РЕШЕНИЕ» (МСФО)

	Примечание	31 декабря 2023 года	31 декабря 2022 года
АКТИВЫ			
Денежные средства и их эквиваленты	6	88 246	82 175
Средства в финансовых организациях	7	22 859	28 758
Кредиты клиентам	8	155 000	113 056
Финансовые активы, оцениваемые по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	9	19 723	34
Ценные бумаги, учитываемые по амортизированной стоимости	10	21 229	21 104
Имущество для продажи	11	159	230
Основные средства и нематериальные активы	12	23 918	14 085
Активы в форме права пользования	13	274	62
Прочие активы	14	5 955	3 088
ИТОГО АКТИВЫ		**337 363**	**262 592**
ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И КАПИТАЛ			
Обязательства			
Средства финансовых организаций	15	18 386	8 059
Средства клиентов	16	207 552	171 252
Выпущенные долговые ценные бумаги	17	9 106	11 067
Обязательства по договорам аренды	18	279	61
Субординированные займы	19	21 621	18 620
Отложенное налоговое обязательство	30	2 612	-
Прочие обязательства	20	4 782	4 645
Итого обязательства		**264 338**	**213 704**
Капитал			
Уставный капитал	21	73 639	73 639
Фонд переоценки финансовых активов, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	9	268	-
Фонд переоценки основных средств	12	10 225	-
Непокрытый убыток		(11 107)	(24 751)
Итого капитал		**73 025**	**48 888**
ИТОГО ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И КАПИТАЛ		**337 363**	**262 592**

ОТЧЕТ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ ЗАО «БАНК «РЕШЕНИЕ» (МСФО)

	Примечание	2023 год	2022 год
Процентные доходы		20 559	20 138
Процентные расходы		(7 583)	(10 299)
Чистые процентные доходы	22	**12 976**	**9 839**
Комиссионные доходы		28 799	20 128
Комиссионные расходы		(18 770)	(15 262)
Чистые комиссионные доходы	23	**10 029**	**4 866**
Чистый доход по операциям с финансовыми активами, учитываемыми по справедливой стоимости через прибыль или убыток	24	-	(797)
Чистый доход по операциям с ценными бумагами, учитываемыми по амортизируемой стоимости	25	(130)	(276)
Чистый доход по операциям с иностранной валютой	26	18 703	16 981
Начисление резервов по прочим активам, в том числе:		*(513)*	*(490)*
Начисление резервов по обязательствам кредитного характера	*31*	*(188)*	*(298)*
Доходы от выбытия долевых участий	9	275	-
Чистые прочие доходы	27	982	2 173
Итого операционные доходы		**42 647**	**32 488**
Начисление резерва под обесценение финансовых активов	6-10, 14	(389)	(11 412)
Расходы на персонал	28	(10 370)	(9 064)
Амортизационные отчисления	12, 13	(1 928)	(1 945)
Отрицательная переоценка офисной недвижимости через прибыль или убыток	12	(2 561)	-
Расходы от выбытия имущества		(163)	(107)
Административные расходы	29	(8 059)	(6 031)
Прибыль до налогообложения		**19 177**	**3 929**
Расходы по налогам на прибыль	30	(5 533)	(793)
ЧИСТАЯ ПРИБЫЛЬ ЗА ГОД		**13 644**	**3 136**
Базовая прибыль на простую акцию	21.1	0,9306	0,2139

ПРОЧИЕ КОМПОНЕНТЫ СОВОКУПНОГО ДОХОДА

Прочий совокупный доход, не подлежащий впоследствии реклассификации в состав прибыли или убытка			
Чистое изменение справедливой стоимости основных средств в результате переоценки	12	10 941	-
Налоговый эффект от изменения справедливой стоимости основных средств	30	(716)	-
Итого прочий совокупный доход, не подлежащий впоследствии реклассификации в состав прибыли или убытка		**10 225**	**-**
Прочий совокупный доход, подлежащий впоследствии реклассификации в состав прибыли или убытка			
Чистое изменение справедливой стоимости финансовых активов, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	9	(76)	-
Чистое изменение резерва под ожидаемые кредитные убытки по финансовым активам, оцениваемым по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	9	344	-
Итого прочий совокупный доход, подлежащий впоследствии реклассификации в состав прибыли или убытка		**268**	**-**
ИТОГО СОВОКУПНЫЙ ДОХОД		**24 137**	**3 136**

Председатель Правления С. Д. Будников

Главный бухгалтер Т. В. Дорофей

г. Минск, 14 июня 2024 года

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ В КАПИТАЛЕ ЗАО «БАНК «РЕШЕНИЕ» (МСФО)

	Примечание	Уставный капитал	Фонд переоценки финансовых активов, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	Фонд переоценки основных средств	Непокрытый убыток	Итого капитал
Остаток на 31 декабря 2021 года		**73 639**	**(1 120)**	**-**	**(26 767)**	**45 752**
Совокупный доход		**-**	**1 120**	**-**	**2 016**	**3 136**
Чистая прибыль за год		-	-	-	3 136	3 136
Прочий совокупный доход	9	-	1 120	-	(1 120)	-
Остаток на 31 декабря 2022 года		**73 639**	**-**	**-**	**(24 751)**	**48 888**
Совокупный доход		**-**	**268**	**10 225**	**13 644**	**24 137**
Чистая прибыль за год		-	-	-	13 644	13 644
Прочий совокупный доход	9,12	-	268	10 225	-	10 493
Остаток на 31 декабря 2023 года		**73 639**	**268**	**10 225**	**(11 107)**	**73 025**

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ЗАО «БАНК «РЕШЕНИЕ» (МСФО)

	Примечание	2023 год	2022 год
Движение денежных средств от операционной деятельности:			
Полученные процентные доходы		21 645	20 446
Уплаченные процентные расходы		(7 655)	(10 552)
Полученные комиссионные доходы		28 778	20 109
Уплаченные комиссионные расходы		(19 477)	(14 254)
Реализованный результат по операциям с иностранной валютой		21 372	15 533
Реализованный результат по операциям с финансовыми активами, оцениваемыми по справедливой стоимости через прибыль или убыток		(121)	(280)
Чистые прочие полученные доходы		2 956	4 104
Уплаченные расходы на персонал	28	(10 370)	(9 064)
Уплаченные административные расходы		(7 784)	(6 013)
Движение денежных средств, полученных от операционной деятельности до изменений в операционных активах и обязательствах		**29 344**	**20 029**
(Увеличение)/уменьшение операционных активов:			
Средства в финансовых организациях		1 861	(20 445)
Кредиты клиентам		(41 612)	11 310
Финансовые активы, оцениваемые по справедливой стоимости через прибыль или убыток		-	72
Ценные бумаги, учитываемые по амортизированной стоимости		(19 335)	10 553
Прочие активы		3 126	759
Увеличение/(уменьшение) операционных обязательств:			
Средства финансовых организаций		9 965	(6 918)
Средства клиентов		19 022	25 324
Выпущенные долговые ценные бумаги		(1 852)	(1 135)
Финансовые обязательства, оцениваемые по справедливой стоимости через прибыль или убыток		-	(864)
Прочие обязательства		485	167
Чистое движение денежных средств от операционной деятельности до налогообложения		**1 004**	**38 852**
Уплаченный налог на прибыль		(3 482)	(1 106)
Чистое движение денежных средств от операционной деятельности		**(2 478)**	**37 746**
Движение денежных средств от инвестиционной деятельности:			
Приобретение основных средств и нематериальных активов		(3 460)	(1 581)
Продажа основных средств и нематериальных активов		14	174
Приобретение ценных бумаг, учитываемых по амортизированной стоимости		(4 545)	(3 817)
Погашение (реализация) ценных бумаг, учитываемых по амортизированной стоимости		7 093	5 100
Чистое движение денежных средств от инвестиционной деятельности		**(898)**	**(124)**
Движение денежных средств от финансовой деятельности			
Платежи в отношении суммы обязательства по аренде	18	(121)	(43)
Чистое движение денежных средств от финансовой деятельности		**(121)**	**(43)**
Чистое увеличение/(уменьшение) денежных средств и их эквивалентов		**(3 497)**	**35 579**
Влияние изменений обменных курсов на движение денежных средств и их эквивалентов		11 837	3 635
Денежные средства и их эквиваленты на начало года (до вычета резервов)	6	**83 767**	**42 553**
Денежные средства и их эквиваленты на конец года (до вычета резервов)	6	**92 107**	**83 767**

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Председателю Правления, главному бухгалтеру Закрытого акционерного общества «Банк «Решение»

Исх. номер: 04-05/481

Дата: 14 июня 2024 года

Аудиторское мнение

Мы провели аудит финансовой отчетности Закрытого акционерного общества «Банк «Решение» (далее — ЗАО «Банк «Решение» или «аудируемое лицо») (место нахождения: Республика Беларусь, 220035, г. Минск, ул. Игнатенко, 11; дата государственной регистрации: зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 9 ноября 1994 года, регистрационный номер в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей: 100789114), состоящей из:

- отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2023 года;
- отчетов о совокупном доходе, об изменениях в капитале, о движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату;
- примечаний к финансовой отчетности, включающих краткое изложение основных положений учетной политики.

По нашему мнению, прилагаемая финансовая отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ЗАО «Банк «Решение» по состоянию на 31 декабря 2023 года, финансовые результаты его деятельности и изменения его финансового положения, в том числе движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности и их Разъяснениями (далее – «МСФО»).

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности», Инструкции «О регулировании аудиторской деятельности в банках, банковских группах и банковских холдингах», утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 декабря 2019 года № 495, национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, и Международных стандартов аудита.

Наши обязанности в соответствии с этими требованиями описаны далее в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности» нашего аудиторского заключения.

Мы независимы по отношению к аудируемому лицу в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности», национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, и Кодекса этики профессиональных бухгалтеров, принятого Советом по международным стандартам этики для бухгалтеров, и нами соблюдались прочие принципы профессиональной этики в соответствии с данными требованиями.

Мы считаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Ключевые вопросы аудита отчетности

Ключевые вопросы аудита — это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являлись наиболее значимыми для проводимого аудита финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте аудита финансовой отчетности в целом и при формировании нашего аудиторского мнения об этой отчетности, и мы не выражаем отдельного мнения об этих вопросах.

Резерв под ожидаемые кредитные убытки по кредитам, предоставленным клиентам

Определение значительного увеличения кредитного риска с даты первоначального признания, как на индивидуальной, так и на портфельной основе, а также для оценки ожидаемых кредитных убытков в соответствии с МСФО (IFRS) 9 «Финансовые инструменты» (далее — «МСФО (IFRS) 9») требует от руководства Банка применения профессионального суждения и использования допущений. Оценка увеличения кредитного риска основана на относительном изменении в кредитных рейтингах, длительности просроченной задолженности и прочих объективных и субъективных факторах. Выбор пороговых значений, при которых увеличение кредитного риска признается значительным, также носит субъективный характер.

Расчет ожидаемых кредитных убытков включает методики оценки, в которых используются существенные ненаблюдаемые исходные данные и факторы, такие как внутренние кредитные рейтинги, а также комплексное статистическое моделирование и экспертное суждение. Данные методики используются с целью определения вероятности дефолта, величины кредитного требования, подверженной риску дефолта и уровня потерь при дефолте на основании имеющихся исторических данных и внешней информации, скорректированных с учетом прогнозов, включая прогнозные макроэкономические переменные.

Для расчета ожидаемых кредитных убытков в отношении существенных финансовых активов, подвергшихся кредитному обесценению на индивидуальной основе, требуется применение профессиональной и информированной оценки и использование допущений. Оценка будущих денежных потоков основывается на таких существенных ненаблюдаемых на рынке исходных данных, как текущие и прогнозные финансовые показатели заемщика, стоимость обеспечения и оценка вероятности возможных сценариев.

В силу существенности сумм кредитов, предоставленных клиентам, а также высокого уровня субъективности суждений, используемых для расчета соответствующих резервов, расчет резерва под ожидаемые кредитные убытки по кредитам, предоставленным клиентам, представляет собой один из ключевых вопросов аудита. Также нами отмечена высокая концентрация кредитного портфеля юридических лиц.

Информация о резерве под ожидаемые кредитные убытки в отношении кредитов клиентам представлена в Примечании 8 «Кредиты клиентам» Примечании 33 «Управление рисками» (в части кредитного риска) к финансовой отчетности.

Наши аудиторские процедуры включали в себя оценку соответствия требованиям МСФО (IFRS) 9 методологии и политик Банка в отношении оценки ожидаемых кредитных убытков, включая изучение кредитных договоров, условий обеспечения, анализ допущений, используемых Банком при расчете резерва.

В ходе нашего аудита мы обратили особое внимание на следующее:

- оценка моделей кредитного риска и допущений, используемых для определения ключевых параметров резервирования и ожидаемых кредитных убытков по портфелю;
- оценка суждений руководства в отношении выявления значительного увеличения кредитного риска, с использованием количественных и качественных критериев;
- тестирование ожидаемых будущих денежных потоков, в том числе денежных потоков, источником которых является обеспечение, в отношении существенных кредитно-обесцененных кредитов клиентам;
- влияние макроэкономических показателей в оценке ожидаемых кредитных убытков.

Мы оценили разумность факторов кредитного риска и пороговых значений, выбранных руководством для определения значительного увеличения кредитного риска на индивидуальной и портфельной основе, оценили последовательность применения критериев, выбранных руководством.

При тестировании обесценения, рассчитанного на портфельной основе, мы проанализировали показатели в основе статистических моделей, ключевые исходные данные и допущения, а также прогнозную информацию, используемую при расчете ожидаемых кредитных убытков. Для выбранных существенных, индивидуально анализируемых кредитов мы провели повторную проверку кредитных договоров, проверку внутренних кредитных рейтингов, факторов кредитного риска и классификацию по стадиям. В отношении выбранных нами существенных корпоративных кредитов мы проанализировали допущения в отношении будущих денежных потоков, включая стоимость обеспечения. Мы рассмотрели результаты проведенного Банком последующего тестирования моделей, применяемых для целей МСФО (IFRS) 9.

Мы проанализировали информацию, представленную в примечаниях, на предмет полноты и соответствия требованиям МСФО.

Полученные аудиторские доказательства в результате выполненных аудиторских процедур, включая вышеуказанные, являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Обязанности аудируемого лица по подготовке финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление финансовой отчетности в соответствии с МСФО и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий.

При подготовке финансовой отчетности руководство аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в финансовой отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать аудируемое лицо, прекратить его деятельность или когда у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.

Лица, наделенные руководящими полномочиями, несут ответственность за осуществление надзора за процессом подготовки финансовой отчетности аудируемого лица.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что финансовая отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выраженное в установленной форме аудиторское мнение.

Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности», Инструкции «О регулировании аудиторской деятельности в банках, банковских группах и банковских холдингах», утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 декабря 2019 года № 495, национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, и Международных стандартов аудита, позволяет выявить все имеющиеся существенные искажения. Искажения могут возникать в результате ошибок и (или) недобросовестных действий и считаются существенными, если можно обоснованно предположить, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей финансовой отчетности, принимаемые на ее основе.

В рамках аудита, проводимого в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности», Инструкции «О регулировании аудиторской деятельности в банках, банковских группах и банковских холдингах», утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 декабря 2019 года № 495, национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, и Международных стандартов аудита, аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита.

Кроме того, мы выполняем следующее:

- выявляем и оцениваем риски существенного искажения финансовой отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий; разрабатываем и выполняем аудиторские процедуры, в соответствии с оцененными рисками, направленные на снижение этих рисков; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений финансовой отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подразумевают наличие специально разработанной мер, направленных на их сокрытие, таких как сговор, подлог или подделку документов, умышленные пропуски, представление недостоверных сведений или нарушение системы внутреннего контроля;
- получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей отношение к аудиту финансовой отчетности, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;
- оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованности учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в финансовой отчетности;
- оцениваем правильность применения руководством аудируемого лица допущения о непрерывности деятельности, и на основании полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в финансовой отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является неадекватным, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных по дату подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;
- оцениваем общее представление финансовой отчетности, ее структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также оцениваем, обеспечивает ли финансовая отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объеме и сроках аудита, а также о значимых вопросах, возникших в ходе аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля.

Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все этические требования в отношении соблюдения принципа независимости и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать угрозами нарушения принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.

Из числа лиц, которым мы довели до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы определяем вопросы, которые были наиболее значимыми для аудита финансовой отчетности за текущий период и, следовательно, являются ключевыми вопросами аудита отчетности. Мы описываем эти вопросы в нашем аудиторском заключении, кроме случаев, когда публичное раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или, когда в крайне редких случаях мы приходим к выводу о том, что информация о каком-либо вопросе не должна быть сообщена в нашем заключении, так как можно обоснованно предположить, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят пользу от ее раскрытия.

Руководитель задания (доверенность № 15-07/23 от 25.10.2023) Д.А. Бекешко

(свидетельство о соответствии квалификационным требованиям и требованиям к деловой репутации, предъявляемым к аудиторам, оказывающим аудиторские услуги в банках № 73 от 04.12.2013; квалификационный аттестат аудитора № 0002114 от 27.06.2013, рег. № 1935)

Руководитель аудиторской группы И.И. Коваленко

(свидетельство о соответствии квалификационным требованиям и требованиям к деловой репутации, предъявляемым к аудиторам, оказывающим аудиторские услуги в банках № 73 от 04.12.2013; квалификационный аттестат аудитора № 0002117 от 27.06.2013, рег. № 1938)

Дата аудиторского заключения: 14 июня 2024 года

Место выдачи аудиторского заключения: г. Минск, Республика Беларусь

Дата получения аудиторского заключения аудируемым лицом: 14 июня 2024 года

Должность, Ф.И.О. Подпись

СВЕДЕНИЯ ОБ АУДИТОРЕ:

Наименование:	ООО «Бизнес Аудитор» Республика Беларусь, 220020, г. Минск, пр-т Победителей, 103, 6-й этаж, помещение 7
Место нахождения:	
Сведения о государственной регистрации:	Свидетельство о государственной регистрации выдано Минским городским исполнительным комитетом от 04.07.2022 года
Регистрационный номер в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей:	190241132
Регистрационный номер в реестре аудиторских организаций	10028

Раздел «Информация об объекте строительства» дополнить пунктом 2.3.4.6. следующего содержания:

«2.3.4.6. Гражданам, не состоящим на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридическим лицам и индивидуальным предпринимателям предлагаются для заключения договоров создания объектов долевого строительства в жилых домах по г.п. № 2 1, 2 2, 2 3 следующих объекты:

1) 27 квартир в жилом доме по г.п. № 2.1. Проектные номера квартир, общая площадь, стоимость строительства 1 кв. м общей площади:

Проектная квартира № 2, общая площадь 107,15 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 3, общая площадь 87,97 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 4, общая площадь 83,13 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 5, общая площадь 127,02 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6200 белорусских рублей.

Проектная квартира № 6, общая площадь 86,94 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 9, общая площадь 82,6 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 19, общая площадь 82,6 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7500 белорусских рублей.

Проектная квартира № 20, общая площадь 126,43 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 21, общая площадь 62,76 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 22, общая площадь 69,86 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 26, общая площадь 112,65 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 32, общая площадь 111,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 38, общая площадь 111,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 39, общая площадь 107,15 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7000 белорусских рублей.

Проектная квартира № 40, общая площадь 69,06 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7000 белорусских рублей.

Проектная квартира № 45, общая площадь 62,11 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7500 белорусских рублей.

Проектная квартира № 46, общая площадь 69,06 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7500 белорусских рублей.

Проектная квартира № 50, общая площадь 111,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7200 белорусских рублей.

Проектная квартира № 51, общая площадь 112,65 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 54, общая площадь 92,09 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 64, общая площадь 94,51 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 66, общая площадь 111,87 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6700 белорусских рублей.

Проектная квартира № 71, общая площадь 111,87 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7200 белорусских рублей.

Проектная квартира № 72, общая площадь 68,15 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7500 белорусских рублей.

Проектная квартира № 73, общая площадь 69,16 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7500 белорусских рублей.

Проектная квартира № 74, общая площадь 94,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7200 белорусских рублей.

Проектная квартира № 75, общая площадь 94,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7600 белорусских рублей.

2) 32 квартиры в жилом доме по г.п. № 2.2. Проектные номера квартир, общая площадь, стоимость строительства 1 кв. м общей площади:

Проектная квартира № 2, общая площадь 92,09 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 4, общая площадь 69,07 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 5, общая площадь 112,65 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 7, общая площадь 94,51 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 15, общая площадь 111,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 17, общая площадь 94,51 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6700 белорусских рублей.

Проектная квартира № 19, общая площадь 67,97 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7000 белорусских рублей.

Проектная квартира № 20, общая площадь 111,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6700 белорусских рублей.

Проектная квартира № 21, общая площадь 78,63 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 22, общая площадь 94,51 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7200 белорусских рублей.

Проектная квартира № 23, общая площадь 68,98 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 24, общая площадь 67,97 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 25, общая площадь 111,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7200 белорусских рублей.

Проектная квартира № 26, общая площадь 112,65 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7500 белорусских рублей.

Проектная квартира № 31, общая площадь 62,76 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 43, общая площадь 62,11 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6800 белорусских рублей.

Проектная квартира № 44, общая площадь 111,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6700 белорусских рублей.

Проектная квартира № 50, общая площадь 111,69 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7200 белорусских рублей.

Проектная квартира № 56, общая площадь 95,72 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 57, общая площадь 115,57 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 58, общая площадь 88,53 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 59, общая площадь 110,48 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 60, общая площадь 111,4 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6300 белорусских рублей.

Проектная квартира № 62, общая площадь 114,7 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 64, общая площадь 109,63 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 65, общая площадь 110,72 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 68, общая площадь 87,48 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 71, общая площадь 95,17 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 72, общая площадь 114,7 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 73, общая площадь 87,48 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 74, общая площадь 109,63 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 75, общая площадь 110,72 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7400 белорусских рублей.

2) 16 квартир в жилом доме по г.п. № 2.3. Проектные номера квартир, общая площадь, стоимость строительства 1 кв. м общей площади:

Проектная квартира № 2, общая площадь 93,93 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6500 белорусских рублей.

Проектная квартира № 3, общая площадь 110,56 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 5, общая площадь 93,34 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6700 белорусских рублей.

Проектная квартира № 6, общая площадь 109,54 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6800 белорусских рублей.

Проектная квартира № 11, общая площадь 93,34 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7000 белорусских рублей.

Проектная квартира № 14, общая площадь 93,34 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7800 белорусских рублей.

Проектная квартира № 15, общая площадь 109,54 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7900 белорусских рублей.

Проектная квартира № 19, общая площадь 109,32 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 21, общая площадь 112,91 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6700 белорусских рублей.

Проектная квартира № 22, общая площадь 84,32 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6500 белорусских рублей.

Проектная квартира № 29, общая площадь 112,91 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7000 белорусских рублей.

Проектная квартира № 30, общая площадь 84,32 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6900 белорусских рублей.

Проектная квартира № 33, общая площадь 112,91 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7800 белорусских рублей.

Проектная квартира № 36, общая площадь 110,48 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 39, общая площадь 109,43 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6800 белорусских рублей.

Проектная квартира № 49, общая площадь 59,58 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7800 белорусских рублей.

4) Административно-офисное помещение № 1 в жилом доме по г.п. № 2.1., общей площадью 163,15 кв. метров. Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6500 белорусских рублей.

5) Административно-офисное помещение № 3 в жилом доме по г.п. № 2.1., общей площадью 85,74 кв. метров. Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади составляет 9200 белорусских рублей.

6) Административно-офисное помещение № 4 в жилом доме по г.п. № 2.1., общей площадью 119,29 кв. метров. Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади составляет 9200 белорусских рублей.

7) Административно-торговое помещение № 4 в жилом доме по г.п. № 2.2., общей площадью 120,79 кв. метров. Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади составляет 9200 белорусских рублей.

8) Помещение магазина № 6 в жилом доме по г.п. 2.2., общей площадью 77,64 кв. метров. Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади составляет 9200 белорусских рублей.

9) Административно-торговое помещение № 2 в жилом доме по г.п. № 2.2., общей площадью 121,35 кв. метров. Стоимость строительства 1 кв. метра общей

«Калі працаваць, то будзе ўсё»

Пераможцы абласнога этапу праекта «Уладар сяла» — пра сваё жыццёвае крэда і сакрэт сямейнага шчасця

Усе 14 пар з Магілёўшчыны, якія спаборнічалі паміж сабой у абласным этапе рэспубліканскага сямейнага сельскагаспадарчага праекта «Уладар сяла», былі моцныя і кратэтыўныя. А вось пашчасціла менавіта Іне і Сяргею ТАРЭЛКАМ з аграгарадка Бацвэнькі Клічаўскага раёна. Цікавая паслядоўнасць. Леташнія пераможцы абласнога этапу гэтага праекта Яўген і Вольга КАЛІНІНЫ таксама з Клічаўскага раёна. Праўда, з вёскі Арэхаўка. Напэўна, клімат на Клічаўшчыне падыходзіць для перамог.

— Вельмі рады! — не хавае эмоцый Іна. — Спадзяваліся, вядома, на добры вынік, але да апошняга не былі ў гэтым упэўненыя. Удзячныя сям'і Калініных за падтрымку. Яны нас увесь час апякалі. А яшчэ першаму сакратару Клічаўскага райкама БРСМ Юліі Комар. Нават беларускімі строямі для выступлення нас забяспечыла. Гэта агульная падтрымка была важная і каштоўная. Мы проста не маглі не выйграць.

Іна і Сяргей — сапраўдная вясковая сям'я. Іна нарадзілася ў Бацвэнках, яе будучы муж у суседніх Усохах. У старшых класах вучыліся разам, але сімпатыі, расказваюць, адзін да аднаго не адчувалі. Аднак праз некаторы час пасля школы сустрэліся і ўсё нечакана завяршылася. Іне было 21 год, Сяргею — 25, калі яны пабраліся шлюбам. Праз год нарадзіўся першынец Раман, яшчэ праз год і дзевяць месяцаў — Дар'я, потым — любіміца сям'і Маша. Цяпер ёй 3,5 гады, яна ў сям'і як яснае сонейка. Вясёлая і прамяністая.

— Мы адразу вырашылі, што жыць будзем у вёсцы, — кажуць сумесна. — Гарадская мітусня нам не да спадобы. Адразу ж купілі сабе маленькі домік, ніводнага дня не жылі з бацькамі. Назбіралі 1,5 тысячы долараў і набылі.

Іна працуе ў дзіцячым садку-школе выхавацелькай і завочна вучыцца ў МДУ імя А. Куляшова. Сяргей — майстар лесу ў Бацэвіцкім лясніцтве, працуе там увесь час пасля заканчэння Клічаўскага аграрна-тэхнічнага каледжа.

Паўдзельнічаць у конкурсе сям'і прапанавала **старшыня Бацэвіцкага сельсавета Галіна БАГАМОЛАВА.** Іна адразу ж пагадзілася. Сяргей — мужчына сур'ёзны, не аматар публічнасці, але Іна змагла яго неяк угаварыць. І нават сама здзіўлялася, як гэта ў яе атрымалася. Напэўна, уздзейнічаў той факт, што праект асабліва і яшчэ не ўсіх у яго запрашаюць. Ішлі на спаборніцтвы амаль без падрыхтоўкі — часу для гэтага не было, але выкладваліся ў поўную сілу. І — выйгралі.

— У раённым конкурсе было тры заданні — візітоўка, дзе мы павінны былі паказаць сям'ю, расказаць, што можам, што ўмеем, і два конкурсы на хуткасць, — удакладняе Іна. — У эстафеце Сяргей мяне на тачцы катаў, насілі з ім ваду ў вёдрах з карамыслам з адной бочкі ў другую, распілоўвалі палена, ён спавіваў ляльку, а я — забівала цвікі. Мы, дарэчы, не вельмі вызначыліся на фоне астатніх і, напэўна, не перамаглі б, калі б не нашы дзеці. Яны так актыўна ўдзельнічалі, так старанна выконвалі свае ролі, што скарылі ўсіх. Я падрыхтавала верш пра нашу сям'ю, мы яго дэкламавалі, і ўсім спадабалася.

У абласным конкурсе сям'я выступала ўжо больш упэўнена. А ў заданні па выпяканні драных аладак на калодзе ўсіх пакінулі ззаду. Сяргей надраў на тарцы дзесяць бульбін і распаліў каляду, а Іна хуценька замясіла і спякла дзесяць аладак. І яшчэ хвілін дзесяць чакалі, калі іншыя справяцца з заданнем.

Сям'я жыве поўным сялянскім жыццём: у іх гаспадарцы ёсць куры, парсючкі, качкі, але часова жыўнасць пераехала да маці Іны. Маладыя цяпер займаюцца рэканструкцыяй дома.

— Для такіх сем'яў, як наша, вельмі важны Указ № 240, у адпаведнасці з якім мы і пашыраем наша жыллё, — кажа сурамоўніца. — Мы вельмі ўдзячныя Прэзідэнту за такую істотную падтрымку. Мы ведалі, што сем'ям, дзе выхоўваюцца трое дзяцей, выдзяляецца сямейны капітал. Дзяржава вельмі добра падтрымлівае шматдзетныя сем'і. Дом стаў цесны для нас, і мы знайшлі спосаб яго пашырыць: нарадзілі Машу. Людзі за гэтыя грошы будуюць жыллё ў гарадах, але мы не хацелі з'язджаць з вёскі. Атрымалі субсідыю па 240-м указе і прыбудоўваем да дома дадатковыя плошчы. Знеслі старую частку дома і замест яе ўзводзім новую, дзе будуць ванны пакой, гасцёўня, кухня, вялікая прыхожая. Пасля рэканструкцыі жылая плошча дома павялічыцца амаль удвая.

— Некаторыя скардзяцца, што ў вёсцы дрэнна, няма работы, яшчэ нешта, — разважае Іна. — А мы з Сяргеем лічым, што ў вёсцы дрэнна жывуць толькі гультаі, толькі тыя, хто нічога не робяць. Калі старацца, працаваць, то ў вёсцы ў цябе будзе ўсё. І самім хопіць, і дзецям застанецца.

Іна марыць, што, калі скончыць універсітэт (а яна ўжо на 4 курсе), пойдзе вучыцца ў аўташколу. Машына ў сям'і ёсць, але пакуль вадзіцельскія правы толькі ў мужа. А ён вельмі заняты. Сям'я ж вялікая, трэба дзяцей у школу вазіць.

Наогул Іна і Сяргей людзі мэтанакіраваныя. Цяпер яны рыхтуюцца да свайго выступлення на рэспубліканскім конкурсе. Канкурэнцыя будзе адчувальная. Фінал праекта «Уладар вёскі» пройдзе 5 ліпеня ў Горках, а ўзнагароджанне пераможцаў адбудзецца 6 ліпеня на рэспубліканскім купальскім свяце «Александрыя збірае сяброў». Іна і Сяргей усім разам прыехаць на яго. Купалле наогул вельмі вясёлае вясковае свята. Маўсямы, камусьці пасля гэтага захочацца горад на вёску змяніць.

Нэлі ЗІГУЛЯ.
Фота з сямейнага архіва сям'і ТАРЭЛКАЎ.

Радасць з яблычным пахам

Маладая сям'я Аляксандры і Віталя ВІШНЕЎСКІХ з Шаркаўшчынскага раёна сёлета будзе прадстаўляць Віцебшчыну на рэспубліканскім конкурсе «Уладар сяла». Першы вопыт удзелу — і адразу паспяховы — стаў для сям'і нечаканай радасцю і вялікім гонарам.

Аляксандра і Віталь жывуць у аграгарадку Лужкі Шаркаўшчынскага раёна. Сужэнцы — людзі вясковыя, родам з гэтых месцаў. І, як часта бывае, менавіта вясковая дыскатэка стала адпраўным пунктам вялікай і шчаслівай сям'і. У сельскім клубе, у які Віталь прыязджаў з суседняй вёскі, пазнаёміліся бліжэй, і ўжо ў мінулым годзе пара адзначыла 10-годзе знаёмства.

У 2015 годзе стварылі сваю ячэйку грамадства, а праз год нарадзіўся старэйшы сынок Арсеній, які ў верасні пойдзе ў другі клас. Праз некалькі гадоў на свет з'явілася дачка Ксюша, ёй ужо чатыры, дзяўчынка пакуль наведвае дзіцячы садок. У сям'і Вішнеўскіх, як і ў многіх іншых, дзе ёсць і сын, і дачка, склаліся дзявочы і мужчынскі дуэты. Віталь Дзмітрыевіч разам з сынам захапляюцца тэхнікай, пераважна — вялікай сельскагаспадарчай, а Аляксандра Андрэеўна з дачкой — кветкаводствам, творчасцю і ўсім рожовым і бліскучым.

Бацька сямейства стаў індывідуальным прадпрымальнікам, ажыццяўляе грузаперавозкі, калісьці працаваў у сельскай гаспадарцы. Аляксандра другі год працуе ў Лужкаўскай сярэдняй школе педагогам-арганізатарам і настаўнікам-дэфектолагам, па апошняй спецыяльнасці нядаўна атрымала дыплом. Напэўна, менавіта пасада Аляксандры Андрэеўны падштурхнула яе паўдзельнічаць у абласным этапе «Уладара сяла». Ініцыятыву падтрымаў муж, і пайшлопаехала: падрыхтоўка касцюмаў, сямейнага падворка і каравая. Чатырнаццаці камандам трэба было праявіць сябе ў смажанні дранікаў на калодзе, пляценні купальскага вянка, касьбе ручной касой, а таксама прэзентаваць асабіста прыгатаваны каравай і свой падворак у творчай форме.

«Перамагчы дапамагло тое, што мы, людзі вясковыя ад нараджэння, усё гэта ўмелі рабіць і да конкурсу, нам не трэба было трэніравацца касіць або смажыць дранікі. Значную дапамогу ў падрыхтоўцы аказалі работы і па справах моладзі, а таксама раённая арганізацыя ГА «БРСМ», за што ім вялікі дзякуй. Падчас прэзентацыі сямейнага падворка мы расказалі аб сваіх захапленнях і дасягненнях, а таксама аб малой радзіме, якой, безумоўна, ганарымся», — расказвае Саша.

Дарэчы, кожны член сям'і Вішнеўскіх, без перабольшвання, поўніцца любоўю да радзімы і павагай да дзяржаўных каштоўнасцяў ад самага дарослага — таты — да самай малодшай — Ксюшы. Аб тым, каб змяніць вясковую прапіску на гарадскую, Вішнеўскія не думалі ніколі: дзецям падабаецца ў вёсцы, дзе можна адчуваць сябе бяспечна і ўтульна, кіраўніцтва раёна стварыла ўсе ўмовы для развіцця малога бізнесу. І ўвогуле, вакол свежае паветра, натуральныя прадукты і свабода. А вось наконт пашырэння гаспадаркі Саша і Віталь падумалі яшчэ летась і набылі вялікі ўчастак з домам у Шаркаўшчыне. Там у маладой сям'і з'явілася новая традыцыя: садзіць пладовае дрэўца ў гонар кожнай знакавай падзеі. І іх, маленькіх і вялікіх перамог Вішнеўскіх, нямала, аб чым сведчыць ужо вялікі яблыневы сад. Сімвалічна, што менавіта яблык з'яўляецца брэндам Шаркаўшчынскага раёна.

На маё пытанне, чым жа ў 2013 годзе Аляксандру зацікавіў Віталь, маладая мама адказвае, што ён быў вельмі клапатлівым, умеў прыкмячаць нават самыя дробныя дэталі, і, што асабліва важна для мужчыны, працавітым. Такім глава сямейства застаецца і сёння, ахінаючы моцнымі крыламі сына і двух сваіх дзяўчатак. І, галоўнае, падтрымлівае ўсе творчыя ідэі Сашы, дзякуючы якім сучаснай і даводзіцца.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА.
Фота з архіва сям'і ВІШНЕЎСКІХ.

Надзейны фундамент дзяржавы

Усе продкі сям'і ГАНЧАРЭВІЧ нарадзіліся і жылі ў вёсцы. Працавалі ў гаспадарках. Вось і Сяргей з Віктарыяй не сталі шукаць іншых шляхоў у жыцці, а звязалі свой працоўны лёс з сельгаспрадпрыемствам «Гудзевічы», што ў Мастоўскім раёне, — моцнай і стабільнай гаспадаркай Гродзеншчыны. Нарадзілі траіх дзяцей, якім таксама па душы вясковае жыццё. Свае прынцыпы, спрыт і дасягненні яны прадэманстравалі падчас абласнога конкурсу «Уладар сяла», з якога выйшлі пераможцамі. Якія каштоўнасці лічаць прыярытэтнымі ў сваім жыцці Віктарыя і Сяргей Ганчарэвічы, яны расказалі карэспандэнту газеты «Звязда».

Нехта сказаў, што сям'я — гэта барометр настрою грамадства. Калі ў сям'і захоўваюцца традыцыйныя каштоўнасці, калі маці і бацька бачаць шчасце ў дзецях, імкнуцца на сваім прыкладзе паказаць важнасць працы, тады і грамадства мае добрую перспектыву для стваральнага развіцця.

У сям'і Ганчарэвіч выхоўваюцца трое дзяцей. Старэйшая дачка Юлія, якая пойдзе ў чацвёрты клас, прызналася, што вельмі любіць маму, тату і сваіх двух братоў, бо ўсе вельмі дружныя. Яна сама — выдатніца вучобы, на Усерасійскім конкурсе па англійскай мове заняла першае месца сярод пяці тысяч удзельнікаў. А яшчэ любіць маляваць і плесці з бісеру розныя ўпрыгожванні. Нямала дасягненняў у трэцякласніка Данііла. Ён спартсмен, займаецца футболам і вучыцца ў музычнай школе па класе акардэона. Малодшы хлопчык Мікіта пойдзе ў другі клас. Ён, як брат і сястра, выдатнік вучобы, а яшчэ памочнік у прысядзібных справах. Па словах таты, Мікіту не патрэбны ні тэлефон, ні камп'ютар, а больш за ўсё цікава майстраваць і спасцігаць нешта новае ў побыце вясковага жыцця. І тут маці з бацькам — найлепшы прыклад.

Ніхто з іх не сядзіць без справы. Сяргей у кожную вольную хвіліну старэецца заняцца сваім хобі. Ён любіць выразаць з дрэва. На конкурс «Уладар сяла» прадставіў вельмі прыгожую табурэтку. У доме таксама нямала рэчаў, якія зроблены яго рукамі.

Вось ужо некалькі гадоў ён працуе вадзіцелем — падвозіць кармы на свінакомплекс. Тут жа аператарам працуе і жонка Віктарыя. Гаспадарка ў ліку перадавых сельгаспрадпрыемстваў не толькі Мастоўскага раёна, але і ўсяго Гродзенскага рэгіёна. Дарэчы, адсюль неаднойчы выходзілі пераможцы раённага і абласнога конкурсу «Уладар сяла». Многія з іх дапамагалі падрыхтавацца да спаборніцтва, расказалі, як хутчэй і дакладней выканаць той ці іншы іспыт, напрыклад, запрэчы каня ці ручной пілой напілаваць дровы. Раней гэта справа была звычайнай для вяскоўцаў, але цяпер усё механізавана, а коней замяніла сучасная тэхніка. «Але гэтыя навыкі не павінны знікнуць, — лічыць Сяргей, — ды і дровы папілаваць варта ўмець. Добра, што такія спаборніцтвы ўваходзяць у праграму конкурсу. Бо гэта аснова сялянскага жыцця, нашы продкі гэтым жылі, і мы павінны ўмець».

Ганчарэвічаў можна назваць сапраўднай вясковай дынастыяй. І дзяды і прадзеды жылі ад зямлі, бацькі іх таксама працавалі ў калгасах. Праўда, умовы працы былі іншымі. Ды і заробак цяпер не параўнаць з коліншпін — ён значна вышэйшы. Нямала дадатковых бонусаў. Напрыклад, да ўсіх свят выдаюцца прадуктовыя наборы, ёсць і грашовыя прэміі. Працоўны дзень у асноўным нарміраваны. Вельмі важны плюс — жыллё. Навошта? Тут зямля нашых продкаў, яны для нас адбудавалі краіну, цяпер наша чарга зрабіць усё магчымае, каб пакінуць яе дзецям і ўнукам яшчэ больш заможнай і прыгожай, — кажа Сяргей Ганчарэвіч.

Віктарыя ва ўсім падтрымлівае мужа. Яна пагаджаецца, што вёска не толькі накорміць, але і дасць дадатковы прыбытак. Напрыклад, ад малочных прадуктах не трэба клапаціцца, гэта ўласная каровка забяспечыць, прысядзібны ўчастак гарантуе гародніну. Летась, напрыклад, сабралі больш за сто мяшкоў бульбы. Частку рэалізавалі. Вядома, само па сабе нічога не даецца, трэба папрацаваць. Але нашы героі не баяцца працы, ды і дзеці іх таксама аддаюць перавагу сельскаму жыццю.

«Яны ў нас любяць вёску, тут добрыя ўмовы для таго, каб атрымаць дастойную адукацыю, развіваць свае таленты і здольнасці, ёсць музычная школа, спартыўныя секцыі, студыі дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва. Ніводзін талент не застанецца незаўважаным», — зазначае ў размове Віктарыя.

— Пракарміць сям'ю ў вёсцы прасцей, чым у горадзе, — заўважае Сяргей. — Многія гэта пачынаюць разумець. Напрыклад, мой старэйшы брат жыў амаль дзесяць гадоў у горадзе, нядаўна прадаў кватэру і вярнуўся ў бабулін дом, трымае там гаспадарку. Ды і наогул вясковы быт згуртоўвае сям'ю больш, чым гарадскі, такая мая думка.

Віктарыя пазіцыяную сябе захавальніцай хатняга побыту. Разам з мужам узяў 10 гадоў, пазнаёміліся праз інтэрнэт. Сваю сям'ю лічаць моцнай і трывалай.

Мабыць, такая згуртаванасць і робіць конкурс «Уладар сяла» відовішчным і па-сямейнаму цёплым. Ганчарэвічы прызнаюцца, што падчас падрыхтоўкі іх сям'я па-новаму раскрылася. Да гэтага яны лічылі сябе людзьмі не публічнымі, без асаблівых талентаў. А тут нечакана ўбачылі сябе з новага боку — яскравага і азартнага. Трэніраванца дапамагала ўся гаспадарка.

Сураз моўцы лічаць: гэтым конкурсам важна паказаць не толькі тое, што вясковыя сем'і ўмеюць працаваць, але і раскрыць іх з іншага боку, паказаць сямейныя каштоўнасці, разнастайныя інтарэсы. Бо сапраўды, вяскоўцам ёсць чым ганарыцца.

— Жыццё ў вёсцы, магчыма, для кагосьці можа падацца складаным, бо тут трэба пастаянна працаваць, займацца прысядзібным участкам. Бо як працуеш, так і атрымаеш, — робіць выснову Сяргей.

Напрадзе — новыя выпрабаванні. Маецца на ўвазе рэспубліканскі конкурс, які збярэ пераможцаў з усіх рэгіёнаў Беларусі. Маладыя сем'і вось ужо на працягу амаль двух дзесяцігоддзяў дэманструюць свае здольнасці і таленты. А галоўнае — добры настрой, які застаецца важным крытэрыем стабільнасці і росквіту краіны.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Ёсць чым здзіўляць

У аграгарадку Ляскавічы Петрыкаўскага раёна Гомельшчыны 16 сем'яў змагаліся за права прадстаўляць рэгіён на рэспубліканскім узроўні сямейнага сельскагаспадарчага праекта «Уладар сяла». Пуцёўку ў фінал заваявала сям'я Шахланаў з Мазырскага раёна.

Пераможцы абласнога этапу — Мікалай і Тамара — выхоўваюць траіх дзяцей: сына Юрыя, дачок Маргарыту і Варвару. Жывуць сям'я ў аграгарадку Крынічны. Тата сямейства — Мікалай Шахлан — электрык па прафесіі: больш за дзесяць гадоў прапрацаваў лесніком, а цяпер працуе па спецыяльнасці на прыватным прадпрыемстве. Маладая маці Тамара цяпер у водпуску па догляд дзіцяці. Паралельна яна вучыцца ў Мазырскім дзяржаўным педагагічным універсітэце імя І. П. Шамякіна.

— Марыні з мужам аб вялікай сям'і. Дзетак нарадзілі адно за адным. Вось у трэцім дэкрэтным нарэшце ажыццявілі адну са сваіх мар і паступіла ва ўніверсітэт, атрымліваю спецыяльнасць настаўніка выяўленчага мастацтва, — расказвае Тамара.

Маладая маці кажа: цікава, як жыццё падае ім з мужам розныя выпрабаванні. Чатыры гады таму Мікалай і Тамара, на той момант бацькі дваіх дзяцей, таксама спрабавалі свае сілы ў раённым адборачным этапе «Уладара сяла».

— Тады мы занялі трэцяе месца, якое раздзялілі з яшчэ адной сям'ёй. Цяпер, калі нам зноў прапанавалі ўдзельнічаць, прадстаўляць наш сельскі Савет, пагадзіліся з радасцю. Але ў мяне якраз у гэты час была сесія ва ўніверсітэце. Рыхтавалася, літаральна выкроіваючы кожную вольную хвіліну, — прызнаецца маладая маці-студэнтка.

Тамара і Мікалай упэўнены, што сілы на конкурсах дала іх магутная група падтрымкі.

— За нас хварэлі нашы з Колем мамы, нашы кумы, якія прыехалі таксама са сваімі бацькамі. Намаляавалі плакат, склалі крычалкі. У нас не было выбару — толькі вярнуцца з перамогай, — смяецца жанчына.

Тамара ўзгадала, наколькі была сур'ёзная канкурэнцыя і на ўзроўні іх Мазырскага раёна, і тым больш на абласным этапе. Напрыклад, толькі ў адборачным туры Мазырскага раёна выступалі дзесяць сем'яў. Расказалі пра сябе, рыхтавалі выставу сямейнай творчасці, прадстаўлялі фірменныя стравы. Самым складаным выпрабаваннем для Мікалая і Тамары аказаўся конкурс смажання дранікаў на калодзе. Калі ў фінале раённага конкурсу агучвалі пераможцаў і назвалі іх прозвішча, ніяк не маглі паверыць неспадзяванай «віктарыі».

Тамара раіць усім, хто марыць калі-небудзь узяць удзел у конкурсе, абавязкова дома загадзя трэніравацца да ўсіх этапаў.

— Мне было вельмі складана на абласным этапе «Дружбай» пілаваць бервяно. Ледзь не сапсавала ўсё, бо гэта сапраўды цяжка, калі ты непрывычны. Ведаем, што на рэспубліканскім этапе бацькам сямейству давядзецца касіць звычайнай касой. Наш тата цяпер трэніруецца пры любой магчымасці. На абласным узроўні было вельмі адказна прадстаўляць візітоўку, расказваць пра сваю сям'ю, нашы сямейныя каштоўнасці, традыцыі і захапленні. Нябачнай падтрымкай у конкурсе сталі нашыя родныя, якіх няма з намі. У нас з мужам у абодвух дзядулі прайшлі Вялікую Айчынную вайну. Захоўваем з вялікім гонарам ордэны і медалі, узнагародныя лісты. Прывезлі іх і на конкурс. Калі ў візітоўцы прадстаўлялі сваю сям'ю, паказвалі і гэтыя ўзнагароды, — дадае Тамара.

Мікалай, Тамара і іх дзеткі яшчэ падзяліліся, што мараць праявіць калі-небудзь ужо на ўласным падворку сваю працавітасць і любоў да зямлі. Яны мараць пра свой дом ва ўладабанні Крынічным, што побач з Мазыром, дзе пакуль што арандуюць жыллё.

— Працавітасць, мэтанакіраванасць, сяброўства — самае галоўнае. Дзяцей абавязкова прывучаем да працы. Яны бачаць, як падтрымліваем, дапамагаем па гаспадарцы сваім старэйшым сваякам, родным. Мы любім нешта майстраваць дома разам. Лічым з мужам, што важна з маленства вучыць дзяцей таксама быць удзячнымі за ўсё, што дае табе лёс, удзячнымі за магчымасць жыць на сваёй зямлі ў роднай краіне, вучыцца, працаваць і добра адпачываць, вядома, таксама, — пераканаены Тамара і Мікалай Шахланы.

На абласным этапе конкурсу «Уладар сяла» «фішкай» іх сямейнай візітоўкі стаў куфар. Сябры дапамаглі яго змайстраваць спецыяльна для выступлення.

— На жаль, у нас не захаваўся рарытэтны куфар, якія калісьці былі ў вясковых гаспадароў, але выратаваў і сучасны. Мы даставалі з яго тую ці іншую ўласную рэч і расказвалі, як яна характарызуе нашу сям'ю. Рыхтуючыся цяпер да рэспубліканскага этапа, можна было б сказаць: «Эх, куфар з нашымі сакрэтамі напалову пусты», а мы скажам, што ён напалову поўны. У нас яшчэ ёсць чым здзіўляць, — пераконваюць пераможцы з Мазыршчыны.

Наталля КАПРЫЛЕНКА.
Фота з архіва герояў.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ООО «ИПМ-Консалт оценка», 220113, г. Минск, ул. Мележа, 5, корп. 2, пом. 1703, оф. 5
Продавец	ОАО «Гомельский завод пусковых двигателей имени П. К. Пономаренко», Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, д. 150
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703 (**www.ipmtorgi.by**)

Предмет аукциона

Лот № 1

Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/21, 150/22, 150В, 150, 150/1

Здание заправочной склада ГСМ с инв. № 350/С-204136, общ. пл. 35,5 кв. м (в состав входит ж/б островок под колонками, три резервуара, 72 шт. емкостей), **открытый склад металла** с инв. № 350/С-204137, общ. пл. 3 203,7 кв. м (в состав входит площадка, подкрановые пути козлового крана (2 шт.), ограждение, двое ворот, склад), **склад лакокрасок, ГСМ** с инв. № 350/С-210707, общ. пл. 186 кв. м, **автомобильная дорога на территории** с инв. № 350/С-209431, общ. пл. 40 кв. м, **ангар участка нестандартного оборудования** с инв. № 350/С-206388, общ. пл. 369,1 кв. м (в состав входит площадка, три ограждения, ворота).

Сведения о земельных участках: предоставлены на праве постоянного пользования: **1 –** общ. пл. 0,8037 га, для содержания и обслуживания открытого склада металла с участком лакокрасок и ГСМ; **2 –** общ. пл. 0,0262 га для строительства и обслуживания подъездной автомоб. дороги к кап. строениям; **3 –** общ. пл. 0,4458 га для содержания и обслуживания здания ангара участка нестандартного оборудования

Начальная цена лота № 1 (с НДС 20 %) – 1 185 560,26 бел. руб.

Лот № 2

Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/2-1, 150

Производственное помещение с инв. № 350/D-298466, общ. пл. 9 108,2 кв. м (в здании 12 грузоподъемных механизмов от 0,5 т до 10 т, две кран-балки 11 и 5т), **магазин** с инв. № 350/С-74042, общ. пл. 162 кв. м, **Автомобильная дорога на территории** с инв. № 350/С-209429, общ. пл. 575 кв. м, **автомобильная дорога на территории** с инв. № 350/С-209430, общ. пл. 187 кв. м.

Сведения о земельных участках: предоставлены на праве постоянного пользования: **1 –** общ. пл. 1,6127 га для содержания и обслуживания РМЦ и здания специализ. розничной торговли; **2 –** общ. пл. 0,0575 га для строительства и обслуживания подъездной автомоб. дороги к кап. строениям; **3 –** общ. пл. 0,1258 га для размещения объектов иного назначения

Начальная цена лота № 2 (с НДС 20 %) – 4 778 520,37 бел. руб.

Лот № 3

Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/17, 150/16, 150

Здание специализированное обрабатывающей промышленности (участок механической обработки) с инв.№ 350/С-167815, общ. пл. 837,1 кв. м, **цех безрельсового транспорта** с инв. № 350/С-75350, общ. пл. 569,8 кв. м, **автомобильная дорога на территории** с инв. № 350/С-209428, общ. пл. 93 кв. м.

Сведения о земельных участках: предоставлены на праве постоянного пользования: **1 –** общ. пл. 0,6481 га для содержания и обслуживания здания специализ. транспорта, складов; **2 –** общ. пл. 0,0864 га для строительства и обслуживания подъездной автомоб. дороги к кап. строениям

Начальная цена лота № 3 (с НДС 20 %) – 1 309 504,31 бел. руб.

Лот № 4

Адрес: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150, 150/16, 150-1

Корпус опытно-промышленного производства сорбентов с инв. № 350/С-107542, общ. пл. 2311,3 кв. м, **автостоянка № 2** с инв.№ 350/С-107541, общ. пл. 1812 кв. м, **зарядная станция** с инв. № 350/С-56078, общ. пл. 172 кв. м, **помещение транспортного назначения** с инв. № 350/D-182492, общ. пл. 294,9 кв. м.

Сведения о земельном участке: общ. пл. 0,4858 га, предоставлен на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания здания корпуса опытно-промышленного производства сорбентов с прилегающими боксами, зарядной станцией, автостоянкой

Начальная цена лота № 4 (с НДС 20 %) – 777 185,02 бел. руб.

Шаг аукциона: 5 % от текущей цены. С подробной информацией по предмету электронных торгов можно ознакомиться на сайте организатора электронных торгов www.cpo.by

Задаток 5 % от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с (BY) BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ» г. Минск, ул. Мележа, 32; БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после проведения аукциона. Продавец составляет и направляет договор для подписания победителю аукциона

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнуты договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену

Победитель аукциона либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан возместить затраты на их проведение и оплатить вознаграждение организатору аукциона в размере **2 %** от цены продажи лота (лотов) №№ 1–3 и **3 %** от цены продажи лота № 4 в течение **3 (трех) рабочих дней** со дня проведения аукциона

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия

Дата и время начала и окончания электронных торгов: **02.08.2024 с 11.00 до 12.00.** Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Заявки на участие в электронных торгах принимаются по **01.08.2024 до 17.00** на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные данные	**Тел.: +375 17-373-21-33; +375 44-704-92-06. E-mail: info@ipmtorgi.by**

Центр Промышленной Оценки

• ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
• ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607, УНП 191021390
Продавец	ОАО «МИЛКАВИТА», г. Гомель, ул. Бр. Лизюковых, 1. УНП 400068171
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5
Адрес ЭТП	**www.ipmtorgi.by**

Предмет аукциона – производственная база (одним лотом).

Месторасположение: **Гомельская обл., Речицкий р-н, г. Речица, ул. Луначарского, 33**

Производственная база в составе: **производственный корпус** (инв. № 340/С-29159, 1645,7 кв. м, составные части: цех прессовый, весовой, промыш. площадка, ограждение территории (кирпичное, ж/б 2,2 м, ж/б 3,0 м), два крыльца); **административный корпус** (инв. № 340/С-29143, 299,5 кв. м, составные части: пристройка); **котельная** (инв. № 340/С-29153, 506,7 кв. м, составные части: пристройка, труба дымовая); **компрессорная** (инв. № 340/С-29152, 218 кв. м); **здание мойки автосцистерн** (инв. № 340/С-29146, 66,9 кв. м, составные части: гараж); **лаборатория** (инв. № 340/С-29144, 105 кв. м, составные части: два крыльца); **материально-технический склад** (инв. № 340/С-29151, 198 кв. м, составные части: две пристройки, навес); **здание ТП** (инв. № 340/С-29147, 61,9 кв. м); **сети рассола и ледяной воды** (инв. № 340/С-306278, 96,4 кв. м); **наружные тепловые сети** (инв. № 340/С-306281, 97,4 кв. м); **сети водопроводные стальные В19** (инв. № 340/С-306273, 136,7 кв. м); **сети водопроводные стальные В21** (инв. № 340/С-306274, 49,2 кв. м); **сети водопроводные стальные В1** (инв. № 340/С-306275, 15,5 кв. м); **сети канализац. керамические К4** (инв. № 340/С-306276, 82,5 кв. м); **сети канализац. керамические К11** (инв. № 340/С-306277, 410,1 кв. м); **газопровод стальной** (инв. № 340/С-306279, 138,8 кв. м)

Начальная цена лота с НДС 20 % – 743 610,17 бел. руб.
(снижена на 50 %)
Шаг аукциона – 5 % от текущей цены

Сведения о земельных участках: предоставлены продавцу на праве постоянного пользования пл. **1,3448 га** для содержания и обслуживания производственной базы и пл. **0,0116 га** для содержания и обслуживания трансформаторной подстанции № 5.

После проведения аукциона Продавец уполномочивает Покупателя в установленном законодательством порядке обратиться за осуществлением регистрационных действий в отношении земельного участка, необходимых для обслуживания предметов аукциона и произвести государственную регистрацию договора купли-продажи. Покупатель осуществляет регистрационные действия по выделению земельного участка в границах, определенных продавцом. Расходы по оформлению земельного участка, государственной регистрации договора купли-продажи и перехода права собственности на предмет аукциона несутся покупателем

Обременения по лоту: на территории лота расположено защитное сооружение гражданской обороны (здание загубленного склада, 340/С-29145, 171,1 кв. м), которое не входит в состав лота.

В соответствии с генеральным планом общего планирования г. Речица, комплекс зданий и сооружений, входящих в состав лота, возможно эксплуатировать после проведения работ по реконструкции под объекты: специального культурно-просветительного и (или) зрелищного, физкультурно-оздоровительного и спортивного назначений, административно-торговые. Сроки проведения работ по реконструкции: срок разработки проектной документации – в течение 1 года с даты гос. регистрации договора купли-продажи, приступить к реконструкции в течение 2 месяцев с даты утверждения проектной документации и завершить не позднее 3 лет с даты начала строительных работ. **В случае неисполнения условий либо одного из условий отчуждения установлен штраф в размере 30 % от цены продажи комплекса**

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с BYN BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ» по адресу: г. Минск, БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи: 30 (тридцать) календарных дней после проведения электронных торгов. Продавец составляет и направляет договор для подписания победителю аукциона

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнуты договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи. По письменному заявлению покупателя может быть предоставлена рассрочка оплаты стоимости имущества на срок до 3 лет с ежемесячной индексацией платежей согласно договору купли-продажи при первоначальном платеже не менее 20 % от цены продажи с учетом ранее внесенной суммы задатка

Порядок проведения и оформления участия в электронных торгах

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by. Ответственность участника аукциона, его права и обязанности, **штрафные санкции** прописаны в **соглашении** о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Документом, размещенным на электронном присоединения и размещается на странице лота во вкладке «Документы» по адресу: www.ipmtorgi.by.

Страница лота по указанному адресу содержит также информацию о типе торгов и правилах их проведения. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 1,5 % от цены продажи лота в течение 3 (трех) дней после проведения электронных торгов

Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 11.04.2024

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Дата и время начала и окончания электронных торгов	**Начало торгов: 16.07.2024 в 13.00. Окончание торгов: 16.07.2024 в 14.00.** Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов
Дата и время окончания приема заявок	**Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 15.07.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» – www.ipmtorgi.by**

Контактные телефоны: +375 17-310-36-37; +375 (44) 704-92-06, auction@cpo.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона/ Продавец	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46, www.ipmtorgi.by Частное предприятие «ДисХол и К», Минская обл., Борисовский р-н, Веселово, ул. Центральная, д. 11

Предмет электронных торгов	Начальная цена с НДС 20 %, бел. руб.
Лот № 1 – буфет-столовая (здание специализированное для общественного питания), инв. номер 610/С-31088, общей площадью 225,5 кв. м, по адресу: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. III Интернационала, 199А. Составные части и принадлежности: покрытие, забор	**240 000,00**
Лот № 2 – производственный корпус ТР автомобилей (здание неустановленного назначения), инв. номер 610/С-46490, общей площадью 3999,2 кв. м, по адресу: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. III Интернационала, 199Б. Составные части и принадлежности: навес	**1 400 000,00**
Лот № 3 – административно-бытовое здание (здание неустановленного назначения), инв. номер 610/С-46492, общей площадью 288,7 кв. м, по адресу: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. III интернационала, д. 199	**240 000,00**
Лот № 4 – навес для доработки овощей (сооружение специализированное сельскохозяйственного назначения), инв. номер 610/С-60936, наружная площадь (площадь застройки) – 1537 кв. м, по адресу: Минская обл., Борисовский р-н, Пригородный с/с, в районе д. Бытча	**189 816,00**

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона перечисляется в белорусских рублях на счет BY92BELB30120048350080226000 в ОАО «Банк БелВЭБ», г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBBY2X; ОКПО 378531865000, получатель платежа – ООО «ИПМ-Консалт оценка», УНП 191224638

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней со дня завершения электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнуты договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан возместить затраты на их проведение и оплатить вознаграждение организатору аукциона в размере **4 %** (по лотам №№ 1, 3, 4) и **2 %** (по лоту № 2) от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия

Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 05.04.2024 г.

Дата и время начала и окончания электронных торгов: 23.07.2024 г. с 11.00 до 13.00.

Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по **22.07.2024 г.** до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные данные	**Тел.: +375 (17) 373 21 33; +375 (44) 704-92-06. E-mail: info@ipmtorgi.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Открытое акционерное общество

«Дорожно-строительный трест № 3»

проводит **25 июля 2024 года в 11.30**

повторный открытый аукцион по продаже имущества.

1. Наименование продавца – организатора аукциона, его место нахождения и контактные телефоны: ОАО «ДСТ № 3», г. Могилев, ул. Косморнавтов, 23, тел. 8 0222 712424.

2. Наименование имущества и его местонахождение, начальная цена.

К отчуждению предлагается:

• капитальное строение с инвентарным номером 710/С-4236, площадью 657,3 кв. м, назначение – Здание административно-хозяйственное наименование – Административно бытовой корпус, составные части и принадлежности – Отапливаемая пристройка, благоустройство территории, асфальтобетонное покрытие ограждение металлическое, ограждение железобетонное, расположенное на земельных участках с кадастровыми номерами 741000000007002893, 741000000007002894 по адресу: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Бахарова, 278.

Суммарная начальная стоимость имущества **97 500,00 белорусских рублей без учета НДС.**

3. Информация о земельном участке. Имущество, предлагаемое к отчуждению расположено на земельных участках с кадастровыми номерами: 741000000007002893, площадью 0,2401 га, находящемся в срочном возмездном владении и пользовании (договор аренды земельного участка № 108 от 12.09.2019); 741000000007002894, площадью 0,0465 га, находящемся в срочном возмездном владении и пользовании (договор аренды земельного участка № 107 от 12.09.2019).

4. Дата, время и место проведения аукциона: **25.07.2024 в 11.30** по адресу: г. Могилев, ул. Косморнавтов, 23, конференц-зал.

5. Место, дата и время окончания приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами: г. Могилев, ул. Косморнавтов, 23, кабинет 33; **дата: 19.07.2024; время: 17.00.** При подаче заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, подписывает с ОАО «ДСТ № 3» соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

На участие в аукционе к заявлению прилагается:

- документ, подтверждающий внесение задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка;

- копия (без нотариального засвидетельствования) устава (учредительного договора – для коммерческой организации, действующей только на основании учредительного договора), имеющего штамп, свидетельствующий о проведении государственной регистрации, – для юридических лиц Республики Беларусь;

- копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации – для индивидуальных предпринимателей Республики Беларусь;

- доверенность (в случае необходимости).

6. Срок возможного снятия имущества с аукциона: за 3 дня до даты проведения аукциона.

7. Участник аукциона за 3 дня до проведения аукциона должен перечислить организатору аукциона задаток в размере 10 % от первоначальной стоимости без НДС. Реквизиты текущего (расчетного) счета, на который должна быть перечислена сумма задатка: р/с BY54PBSB30121192410119330000, код BPSBBY2X в ОАО «Сбер Банк», УНП 700049607.

8. Информация о порядке и сроках возмещения затрат на организацию и проведение аукциона: в течение 10 рабочих дней после утверждения протокола победитель аукциона (претендент на покупку) обязан возместить затраты на организацию и проведение аукциона.

9. Сроки подписания договора купли-продажи имущества. Договор купли-продажи имущества должен быть подписан победителем аукциона (претендентом на покупку) в редакции организатора аукциона после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона и предоставления организатору аукциона копий платежных документов, но не позднее 5 рабочих дней.

10. Порядок, в соответствии с которым проводится аукцион: Положение о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества, находящегося в собственности ОАО «ДСТ № 3» (утвержденное приказом генерального директора № 5 от 03.01.2022).

11. Извещение о проведении открытого аукциона по продаже вышеназванного имущества ОАО «ДСТ № 3» опубликованы в газете «Звязда» 18.05.2024 и на сайте ОАО «ДСТ № 3».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Открытое акционерное общество «Дорожно-строительный трест № 3»

проводит **19 июля 2024 года в 11.00**

повторный открытый аукцион по продаже имущества

1. Наименование продавца – организатора аукциона, его место нахождения и контактные телефоны: ОАО «ДСТ № 3», г. Могилев, ул. Косморнавтов, 23, тел. 8 0222 712424.

2. Сведения об имуществе и его местонахождении, начальная цена.

К отчуждению предлагается имущество, расположенное по адресу: г. Могилев, пр-кту Шмидта (район ТЭЦ-2):

• капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72270, наименование – здание склада, общей площадью 314,1 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное блочное здание склада с мощением, забором;

• капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72164, наименование – битумохранилище № 1, общей площадью 446,6 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное крупнопанельное здание битумохранилища № 1 с насосной и эстакадой;

• капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72300, наименование – здание битумохранилище №2, общей площадью 454,8 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное кирпичное здание битумохранилища № 2 с насосной;

• капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72268, наименование – битумохранилище № 3, общей площадью 372,9 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное крупнопанельное здание битумохранилище № 3 с насосной, эстакадой;

• капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72271, наименование – здание склада, общей площадью 63,0 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное железобетонное здание склада;

• капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72274, наименование – здание склада, общей площадью 63,0 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное железобетонное здание склада;

• капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72272, наименование – здание склада, общей площадью 63,0 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное железобетонное здание склада;

• капитальное строение с инвентарным номером 700/С-108638, наименование – подъездной железнодорожный путь протяженностью 131,0 м с входящими составными частями и принадлежностями: сооружение «Подъездной железнодорожный путь»;

• иного имущества:
• емкость 15 м³ с инв. № 2573;
• емкость 4,5 м³ с инв. № 2947;
• емкость 10 м³ с инв. № 2948;
• емкость 60 м³ с инв. № 2949;
• емкость 28 м³ с инв. № 2978;
• емкость 60 м³ (подземная) с инв. № 2980;
• емкость 60 м³ с инв. № 612;
• цистерна железнодорожная с инв. № 909;
• цистерна железнодорожная с инв. № 910;
• подстанция КТП 859250вкт с инв. № 2878;
• система охранной сигнализации с инв. № 3202;
• таль электрическая канатная ТЭ200-52120 с инв. № 2644;
• вагон-общежитие с инв. № 2408;
• сеть электроснабжения с инв. № 4045 протяженностью 165,3 м.

Имущество по частям не продается.

Общая начальная цена с учетом снижения на 60 % составляет 87 245,89 (восемьдесят семь тысяч двести сорок пять рублей восемьдесят девять копеек) бел. руб. с НДС.

3. Информация о земельном участке. Имущество, предлагаемое к отчуждению, расположено на земельных участках, находящихся в постоянном пользовании ОАО «ДСТ № 3» с кадастровыми номерами 741010000005004090, 741010000005004074, 741010000005005532.

4. Дата, время и место проведения аукциона: **19.07.2024 в 11.00** по адресу: г. Могилев, ул. Косморнавтов, 23, конференц-зал.

5. Место, дата и время окончания приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами: г. Могилев, ул. Косморнавтов, 23, кабинет 33; дата: 15.07.2024; время: 17.00.

При подаче заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, подписывает с ОАО «ДСТ № 3» соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

На участие в аукционе к заявлению прилагается:

- документ, подтверждающий внесение задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка;

- копия (без нотариального засвидетельствования) устава (учредительного договора – для коммерческой организации, действующей только на основании учредительного договора), имеющего штамп, свидетельствующий о проведении государственной регистрации, – для юридических лиц Республики Беларусь;

- копия (без нотариального засвидетельствования) свидетельства о государственной регистрации – для индивидуальных предпринимателей Республики Беларусь;

- доверенность (в случае необходимости).

6. Срок возможного снятия имущества с аукциона: за 3 дня до даты проведения аукциона.

7. Участник аукциона за 3 дня до проведения аукциона должен перечислить организатору аукциона задаток в размере 10 % от первоначальной стоимости. Реквизиты текущего (расчетного) счета, на который должна быть перечислена сумма задатка: р/с BY54PBSB30121192410119330000, код BPSBBY2X в ОАО «Сбер Банк», УНП 700049607. **Размер задатка 8724,59 (восемь тысяч семьсот двадцать четыре рубля пятьдесят девять копеек) бел. руб. с НДС.**

8. Информация о порядке и сроках возмещения затрат на организацию и проведение аукциона: в течение 10 рабочих дней после утверждения протокола победитель аукциона (претендент на покупку) обязан возместить затраты на организацию и проведение аукциона.

9. Сроки подписания договора купли-продажи имущества. Договор купли-продажи имущества должен быть подписан победителем аукциона (претендентом на покупку) в редакции организатора аукциона после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона и предоставления организатору аукциона копий платежных документов, но не позднее 5 рабочих дней.

10. Порядок, в соответствии с которым проводится аукцион: Положение о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества, находящегося в собственности ОАО «ДСТ № 3» (утвержденное приказом генерального директора № 5 от 03.01.2022).

11. Извещение о проведении предыдущего аукциона по продаже имущества ОАО «ДСТ № 3» размещено в газете «Звязда» 16.05.2024, на сайте ОАО «ДСТ № 3».

ОАО «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению открытого акционерного общества «Гомельлён» (продавец) извещает о проведении 2 августа 2024 года открытого аукциона по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, каб. 2.9

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи имущества, с учетом НДС (20 %), бел. руб.	Сумма задатка, с учетом НДС (20 %), бел. руб.
1	**- Капитальное строение с инв. № 311/С-32768**, общей площадью **717 кв. м,** назначение – здание обрабатывающей промышленности иного назначения, наименование – производственный корпус-2. Составные части и принадлежности: одноэтажное панельное здание производственного корпуса. Адрес: Гомельская обл., Добрушский р-н, Тереховский с/с, г. п. Терехówка, пер. Луговой, 1. **- Капитальное строение с инв. № 1 (по бух. учету)**, общей площадью **1947,5 кв. м,** назначение – главный производственный корпус. Составные части и принадлежности: В1/к – пристройка, Г1/к – пристройка. Адрес: Гомельская обл., Добрушский р-н, Тереховский с/с, г. п. Терехówка, пер. Луговой, 1/6. **Информация о земельном участке:** расположен на земельном участке с кадастровым номером **321255700003000002** общей площадью **24,2788 га (право постоянного пользования).** **Местоположение (адрес):** Гомельская обл., Добрушский р-н, Тереховский с/с, г. п. Терехówка, пр-д Луговой, 1. **Целевое назначение земельного участка:** для обслуживания производства. **Отчуждение объекта производится для последующего сноса, без изъятия и предоставления земельного участка, на котором объект расположен**	**96,00**	16,00

Условия продажи: 1) осуществить снос недвижимого имущества, рекультивацию и благоустройство земельного участка не позднее 3 лет с момента заключения договора купли-продажи, при этом покупатель (приобретатель) недвижимого имущества должен обратиться в Добрушский райисполком за получением разрешительной документации на строительство при сносе капитальных строений не позднее 2 месяцев со дня заключения договора купли-продажи недвижимого имущества; 2) в течение 10 календарных дней после завершения работ по сносу недвижимого имущества и приведения в надлежащее состояние земельного участка, высвободившегося после его сноса, предоставить информацию об исполнении условий продажи недвижимого имущества продавцу

Продавец: открытое акционерное общество «Гомельлён», 247392, Гомельская область, Буда-Кошелевский район, а. г. Кривск.

Порядок ознакомления с имуществом (осмотр) и заключение договора купли-продажи осуществляется по контактному тел. **+375336512884 – Бабушкин Николай Викторович.**

Шаг аукциона: 5 % (пять) % от начальной цены предмета аукциона.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет **Продавца торгов (которое акционерное общество «Гомельлён»)**: р/с BY07BAPB30122401204300000000, в ОАО «Белагропромбанк» г. Минск, БИК BARBBY2X, УНП 490175109, назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах по лоту № 1 (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления).

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно с **02 июля 2024** г. по рабочим дням с: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, каб. 2.9 в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00.

Прием заявлений для участия в аукционе **заканчивается 31 июля 2024 г. в 16.00 заканчивается (предварительно по контактным телефонам Организатора торгов).** Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за три календарных дня до его проведения.

Для участия в аукционе предоставляются: документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатков) на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка; юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем Республики Беларусь – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию этого юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; иностранным юридическим лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; иностранным индивидуальным предпринимателем – легализованный в установленном порядке документ, подтверждающий статус, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; представителем юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель); представителем гражданина или индивидуального предпринимателя Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность; представителем иностранного юридического лица, иностранного физического лица или индивидуального предпринимателя – доверенность, легализованная в установленном законодательством порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица – также документ, подтверждающий его полномочия (приказ о назначении на должность руководителя, или заверенная выписка из решения общего собрания, правления либо иного органа управления юридического лица в соответствии с учредительными документами, или трудовой договор (контракт), или соответствующий гражданско-правовой договор, или иные документы в соответствии с законодательством).

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) %. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается **Продавцом** торгов в течение **5 (пяти) рабочих дней** со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; произвести оплату за услуги (вознаграждение) по организации и проведению торгов в течение **3 (трех) рабочих дней** с момента подписания протокола, а также возместить Продавцу затраты за публикацию в газете «Звязда» в течение **3 (трех) рабочих дней** с момента подписания протокола; заключить договор купли-продажи в течение **5 (пяти) рабочих дней** от даты подписания протокола о результатах аукциона, оплатить приобретаемое имущество согласно срокам договора купли-продажи в течение **10 (десяти) банковских дней** после подписания договора купли-продажи. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Извещение о проведении аукциона размещено на сайтах: организатора аукциона – www.gomeloblreklama.by, продавца – www.gomelles.by (раздел «Аукционы»); Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь www.gki.gov.by.

Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации, необходимой для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте **Организатора торгов – www.gomeloblreklama.by, www.expert-usluga.by, раздел «Аукционы».**

Дополнительная информация по контактным телефонам организатора аукциона: 8 (0232) 23-23-54, 23-23-56, 8 (044) 599-18-16.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Открытое акционерное общество «Дорожно-строительный трест № 3»

проводит **25 июля 2024 года в 11.00**

повторный открытый аукцион по продаже имущества.

1. Наименование продавца – организатора аукциона, его место нахождения и контактные телефоны: ОАО «ДСТ № 3», г. Могилев, ул. Косморнавтов, 23, тел. 8 0222 712424.

2. Наименование имущества и его местонахождение, начальная цена.

• капитальное строение с инвентарным номером 710/С-72602, площадью 108,00 кв. м, назначение – здание специализированное иного назначения, наименование – бытовое помещение, составные части и принадлежности – отапливаемая пристройка, благоустройство территории, асфальтобетонное покрытие, ограждение железобетонное, ворота центральные, калитка, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 741000000007000161 по адресу: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Бахарова, 278Б;

• капитальное строение с инвентарным номером 710/С-4244, площадью 497,0 кв. м, назначение – здание нежилое, наименование – гаражи № 2, составные части и принадлежности – пристройка, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 741000000007000161 по адресу: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Бахарова, 278Б/3;

• капитальное строение с инвентарным номером 710/С-4271, площадью 19,0 кв. м, назначение – здание нежилое, наименование – автозаправочная станция, составные части и принадлежности – насаль для емкостей, мощение, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 741000000007000161 по адресу: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Б

Дзеля памяці

Ён заўжды заставаўся звяздоўцам

Дзякуй богу, у Беларусі збераглі памяць і праўду аб гераічных і страшных падзеях Вялікай Айчыннай вайны. І аб усіх тых, хто набліжаў Перамогу — на фронце, у тыле, за лініяй фронту. Яны ўсе, кожны на сваім месцы, былі героямі, бо толькі героям пад сілу было вызваліць свет ад фашызму. Але ж яны былі і проста людзьмі...

Адным з такіх простых людзей быў мой бацька — Емяльян ШУРПАЧ. І расказаць я хачу пра яго менавіта такога, якім ён быў для блізкіх, для сям'і і дзяцей. А праз гэты аповед — у дні вялікага для беларусаў свята — аддаць даніну памяці і пашаны не толькі яму, але і ўсім, хто палажыў сваё жыццё на алтар міру, свабоды і будучыні. Ён стаў супраціўнікам «Звязды» ў суровыя ваенныя гады,

1957 год. Сустрэча на Зыславе, Емяльян Шурпач — у другім радзе, другі справа. Хто ведаў — пазнаць яго яшчэ можна па незменнай цыгарэтцы, з якой ён не расставаўся амаль да канца жыцця.

Той самы легендарны здымак, дзе А. Шурпач (*злева*) і М. Барашкаў за друкам падпольнай «Звязды».

зусім яшчэ маладым чалавекам. У цяжкі, пакутны час разам са сваімі таварышамі Емяльян поўніў надзеяй і верай у перамогу сэрцы сваіх землякоў, гарачым і шчырым словам падмацаваў знішчаць фашыстаў. Словам, якое разам з салдатамі на фронце, дзецьмі і жанчынамі ў тыле, партызанамі за лініяй фронту набліжала Перамогу. На невялічкім востраве Зыслаў, што на Любаншчыне, яны выдавалі «Звязду» і «Чырвоную змену».

У даваенны час малы Емяльян і яго сястра Фрося рана засталіся без маці, іх выхоўвалі бацька і мачаха (жанчына, па словах Емяльяна Сцяпанавіча, неблагая). Ці то характар такі быў добры, ці, па іншай версіі, моцна адбіваўся ўплыў свёкра, якога яна вельмі паважала, а часам і пабойвалася — ён вызначаўся не толькі моцным здароўем, але і сталёвай воляй. Як бы там ні было, дзяцей выгадавалі, паставілі на ногі, і неўзабаве старэйшы Емяльян адправіўся ў дарослы шлях, першым крокам на якім стала служба ў Чырвонай Арміі. Першапачаткова ён быў прызначаны на падводны флот. Але ў «вучэбцы» ў маладога марака знайшлі захворванне, якое выключала службу на падлодцы. Прыйшлося вяртацца ў родныя мясціны, і ўжо адтуль яго па камсамольскай лініі направілі вучыцца ў Мінск, у Камуністычны інстытут журналістыкі. А праз паўтара года пачалася вайна...

Заўважу, што ў размовах з намі, дзецьмі, бацька заўжды, як, дарэчы, і многія франтавікі, стараўся ваеннаму тэму абыходзіць — вельмі многа болю, вельмі шмат пакут і страт. Але ж калі ўжо надта назаляслі, то пачынаў расказваць. Прычым аповеды яго былі больш пра жыццё-быццё на Зыславе маладых, крыху хуліганістых і гатовых улезці ва ўсякае ліха хлопцаў. А пра жорсткасць вайны, бесчалавечнасць ворага, страшэнныя выпрабаванні і сапраўдны гераізм бацькі расказвалі яго таварышы па падполлі. І мама.

Менавіта яны расказалі, што ў акупаваным Мінску Емяльян Шурпач быў звязаны з патрыётамі яўрэйскага гета. Ён не толькі ўдзельнічаў у ліквідацыі здраднікаў, але і выводзіў яўрэяў з горада, выратаваўшы такім чынам не адзін дзясятак жыццяў. Здарылася ў яго бягрэфіі і цяжкае раненне: пазней, калі ўжо былі ў партызанах. Падчас блакады гітлераўцамі партызанскай зоны бацьку дастала варожая міна, яе асколак добра шкодзіў яго сэрцу. Пашанцавала — ад смерці і інваліднасці выратаваў напакаваны «з верхам» заплечнік. Але без медыкаментаў, у блакадзе, у балотах і антысанітарыі выздараўленне ішло цяжка: рана дрэнна загойвалася, і ўсё магло скончыцца бядой. Але па волі выпадку, а я думаю — па волі лёсу, знайшоўся ўрач, яўрэй, які, пераадолеўшы страх і рызыку, узяўся паставіць раненага на ногі. У яго ўсё атрымалася.

З цягам часу фашысты ўсё тужэй зацягвалі кальцо вакол Мінскага падполля, усё больш падпольшчыкаў траплялі ў гестапаўскія засценкі. Было прынята рашэнне «Звязду» і ўсіх, хто ўдзельнічаў у выхадзе яе першых чатырох нумароў (пяты быў падрыхтаваны, але яго не змаглі надрукаваць) тэрмінова перавесці ў партызанскую зону на Любаншчыне. І там з 27 студзеня 1943 года да ліпеня 1944-га было падрыхтавана і выйшла 105 нумароў газеты-падпольшчыцы.

Як расказваў бацька, да звяздоўцаў на Зыслаў часта наведваліся высокія госці: тагачасны сакратар падпольнага ЦК ЛКСМБ Кірыл МАЗУРАЎ, камандзір Мінскага партызанскага злучэння Васіль КАЗЛОЎ і іншыя. Аб адным з такіх наведванняў ён успамінаў: «У разгары — друк газеты, мы ўсе ў поце і рабоце, нікога-нічога не бачым і не чуем. Стаю спінай да ўваходу, і тут голас — «Што гэта за дысцыпліна, што за кашалтая супрацоўнікі?» Я зразумеў, што заўвага ў мой адрас, бо з прысутных толькі я быў уладальнікам раскошнай шавялюры. Не падымаючы галавы, я паслаў крытыка куды далей. Толькі потым мне сказалі, хто гэта быў. А Мазураў не паскардзіўся, махнуў рукой: «Не чапайце, няхай працуюць далей». Ды й пайшоў». Прайшлі гады, валасоў на галаве Емяльяна Шурпача амаль не засталося, але той выпадак ён не проста захаваў у памяці, але і ў псеўданіме — Кашлаты, якім на працягу ўсёй журналісцкай работы падпісваў свае самыя вострыя сатырычныя артыкулы і фельетоны.

Што яшчэ мяне заўсёды здзіўляла ў бацьку і яго сябрах, дык тое, што вайна не зрабіла іх жорсткімі. Не было ў іх злобы, нянавісці ці жывёльнай прагі помсты. Аднаваскоўка данесла паліцаям аб сувязі з партызанамі майго прадзеда, якому на той час споўнілося 101 год. Пасля вызвалення, здавалася б, што настаў той самы час, калі можна адпомсціць за здраду, за смерць блізкага чалавека. Але ж бацька дараваў, пашкадаваў шматдзетную маці...

Яны заўсёды заставаліся сумленнымі людзьмі, партызанскае брацтва, узаемавыручка, падтрымка адзін аднаго — усё гэта засталося ў іх на доўгія гады. Месцам штогадовай сустрэчы звяздоўцаў стаў Зыслаў. Я памятаю, як мы ўсёй сям'ёй збіралі тату на гэтыя сустрэчы: касцюм з-пад іголачкі, найлепшая кашуля і абавязкова новы капялюш. Вяртаўся ён з вострава адухоўлены і быццам памаладзеўшы. Адна год з году бляск з вачэй знікаў усё больш і больш, і аднойчы, вярнуўшыся адтуль, ён сеў на стул і, ледзь не плачучы, сказаў: «Як жа цяжка! Кожная новая сустрэча ўсё больш нагадвае памінкі».

Шчыра кажучы, расказваць, якім быў мой бацька, вельмі нялроста. Успаміналі шмат, адно чапляюць за другое і так да бясконцасці. Ды і не быў звыклы Емяльян Шурпач да ўвагі да сваёй асобы. Не любіў гэтага. Таму — літаральна ў некаторы радкоў, так бы мовіць, штрыхі да партрэта. Першае, што заўважалі ўсе, — ён сапраўды быў таленавітым. Ва ўсім: адпольклава выдатна пісаў артыкулы, прыгожа іграў на скрыпцы, гітары, мандаліне, мог лёгка скласці зруб хаты і накрыць дах, а потым элегантна абыграць каго ў шахматы. А яшчэ па ўсёй акрузе ён славіўся знатным печніком. Апошнія печ і грубку ён склаў у нашай дараганаўскай хаце, калі яму было ўжо 65 гадоў. І склаў так, што паслужаць яны верай і праўдай не адзін і не два дзясяткі гадоў. Але самы галоўны яго талент — дапамагаць людзям, і гэта ў яго атрымлівалася лепш за ўсё.

«Звязда» — не ў пераносным, а ў самым прамым сэнсе гэтага слова — стала для яго пуцяводнай зоркай. Любоўю на ўсё жыццё. Здараліся розныя абставіны, і яму прыходзілася сыходзіць з выдання. Але ніколі назаўсёды. Газета стала яго першым працоўным месцам. І апошнім. Спачатку быў дойгі-дойгі бальнічны, а потым — апошняя сустрэча са звяздоўцамі ў родным Дараганаве, куды яны прыехалі, каб развітацца і правесці ў апошні шлях свайго Сцяпанавіча. Партызана, журналіста, бацьку, Чалавека...

Алена ВІНАГРАДАВА.
Фота з сямейнага архіва і архіва газеты «Звязда».

З ненадрукаванага

Асядланы фашыст

У сярэдзіне зімы сорак чацвёртага фашысты распачалі вялікую карную экспедыцыю супраць нашага злучэння. Фронт тады падышоў ўшчыльную да партызанскага краю. Вось акупанты і наважыліся выцесніць партызан са свайго тылу. Не ў прыклад былым карным паходам фашысты на гэты раз не спалохаліся балота на ўскраі Любаншчыны, якое мясцовыя жыхары празвалі «чорным».

Нялёгка давалася ворагу наступленне на партызанскі край. Кожны сухі грудок яны вымушаны былі браць з боем. Але і партызанам таксама даставалася. Мокрыя, галодныя, без патронаў, яны перайшлі на так званую манеўраную вайну. Гэта значыць, малыя групы затойліваліся ў лазняку, прапускалі варожых салдат, а потым нападалі з тылу. Такім чынам акупанты не мелі ні хвіліны супакою.

Здарылася гэта на пачатку мая. Пачало прыграваць сонейка. На бярозах, лазняку з'явіліся першыя лісточкі. Наша невялікая група атрымала заданне: прабрацца на груд Блудны і там адкапаць запасы друкарскай фарбы для «Звязды».

Прабіраліся вельмі асцярожна. Вось і Блудны блізка. А паміж грудком, дзе мы затаіліся, і Блудным — прагаліна. Трэба разведаць, што там робіцца.

— Я ўзлезу на бярозу і пагляджу, — прапанаваў Уладзік Мазуркевіч, сарыты, рухавы хлапец.

Праз хвілін колькі Уладзік ужо сядзеў высока на бярозе. Мы ўважліва за ім сачылі.

Пачулася чаўканне багіны. На палянку, дзе расла бяроза, выйшлі два варожыя салдаты. Ім, відаць, спадабалася гэтае месца, бо адразу паскідалі аўтаматы, пачалі разувацца. Скінулі гумавыя боты, распранулі мундзіры. Сядзяць, грэюцца на сонцы, шкрабуць пакусаныя вашыма падпахі.

Мы ўмлелі. Самі маглі і знікнуць, а вось Уладзік як? Крыкнеш — пачуюць варагі. Нападаць на іх — рызыкоўна: можа, гэта толькі дазор, а асноўныя сілы ззаду...

Уладзік тым часам далоў не пазіраў, углядаўся ўдалячынь. Паварушыўся на бярозе, і мох, сухія галінкі пасыпаліся на немцаў. Урэшце, мабыць, Уладзя ўсё-такі паглядзеў уніз. Бо на нашых вачах кулём зваліўся з бярозы і трапіў якраз на немца, што сядзеў пад ёю. Той толькі войкнуў. А другі, як быў, босы, без мундзіра, з крыкам «партызанен-партызанен» рынуўся ў лазнякі.

Уладзік жа падхапіў аўтамат, мундзір і гумавыя боты, і таксама шыбануў да нас. З гадзіну мы пёрліся цераз лазняк. Таіцца няма чаго — страх такі добра падганяў.

А калі крыху супакоіліся, пачалі пытаць у Уладзіка, што ён адчуў, як убачыў немцаў?

— Дальбог, не памятаю. Нейкае замарачэнне найшло. Апусціў рукі і шугануў уніз...

— Ну а трафеі як жа прыхапіў?

— Таксама не памятаю. Напэўна, тут звычка спрацавала. Бачу, ляжаць аўтамат і мундзір, вось і не мог пакінуць, прыхапіў...

На Блудны мы перабраліся ноччу і фарбу ўсё ж-такі дасталі. А Уладзік папрасіў нас, каб нікому ў атрадзе не расказвалі пра яго ўчынак. «Смяяцца будуць, што на фашысце вярхом ехаў».

Шмат прайшло з тых часоў. Можна ўжо і расказаць...

Амяльян ШУРПАЧ.

СТАРОНКІ ГЕРАІЧНАГА МІНУЛАГА

Дата 3 ліпеня ўпісана ў гісторыю Беларусі яркай старонкай гераічнай доблесці фарватэкоў і працаўнікоў тылу, партызан і падпольшчыкаў, якія вызвалілі краіну ад нямецкіх захопнікаў, здабылі свабоду для свайго народа. На адной з нядаўніх сустрэч прадстаўнікі Беларускага саюза мастакоў і спецыялісты Нацыянальнай акадэміі навук абмеркавалі, як сёння захоўваецца памяць пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны творцамі і навукоўцамі і што варта паспешыць паглядзець кожнаму па гэтай тэме ў музейных установах.

— Для нашых творчых людзей Вялікая Айчынная вайна — гэта заўсёды персанальная гісторыя. Іх чытаеш, калі прыходзіш на выстаўкі нашых мастакоў, калі бачыш работы творцаў старэйшага пакалення. Беларускі саюз мастакоў існуе ўжо амаль 85 гадоў. І больш за палову тых, хто ўзначальваў наша аб'яднанне, былі з ліку людзей, якія прайшлі дарогамі вайны. І гэта заўсёды была іх гісторыя, якую яны прыносілі ў нашу арганізацыю, — адзначыла **намеснік старшыні Беларускага саюза мастакоў Наталля ШАРАНГОВІЧ.** — Рыхтуючыся да нашага вялікага праекта «Фарбы Вялікай Перамогі», мы падлічылі, што 143 сябра Беларускага саюза мастакоў былі ўдзельнікамі Вялікай Айчыннай вайны і не ўсе з іх вярнуліся. Хтосьці быў проста салдатам і рабіў замалёўкі, іншых залучалі працаваць творча. Напрыклад, Яўген Зайцаў працаваў у газеце «Раздавім фашысцкую гадзіну». Ці згадаем Уладзіміра Сухаверхава, Паўла Масленнікава, Віктара Грамыку... Дзякуючы ўсім ім тэма вайны ў беларускім выяўленчым мастацтве заўсёды гучала і заўсёды з'яўляецца важнай. У Палацы мастацтва да канца ліпеня працуе вялікі выставачны праект «Фарбы Вялікай Перамогі». Ён дае магчымасць наведвальнікам убачыць зрэз творчасці беларускіх мастакоў, якія сёння працуюць над тэмай тэмай і чэрпаюць у ёй сваё натхненне.

Таксама амаль таварыства кожны з нас можа знайсці ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

— Самым маштабным праектам з'яўляецца экспазіцыя «Адзінай памяці верныя». Першая частка гэтай выстаўкі была адкрытая яшчэ летась. І была прымеркавана да даты вызвалення першага населенага пункта Беларусі ў гады вайны. Асаблівасцю выстаўкі з'яўляецца тое, што там прадстаўлены не толькі экспанаты нашага музея, але і экспанаты з музейных устаноў Узбекістана, Азербайджана, Расійскай Федэрацыі, а таксама з нашых абласных і раённых музеяў, — распавяла **намеснік дырэктара па навуковай рабоце Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Рыма РУМ.** — А ў Маскве на ВДНГ адкрыўся выставачны праект, прысвечаны 80-годдзю вызвалення Беларусі. Там мы імкнуліся паказаць той максімум, які маем у сваіх фондах, на выстаўцы мы дэманструем больш як сто музейных прадметаў. І там можна прасачыць паэтапна вызваленне абласцей нашай краіны ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Музей наш таксама актыўна займаецца папаўненнем сваіх фондаў. І ў рамках нашага праекта «Адкрытыя фонды» з сакавіка дзённічае часовая экспазіцыя «Музей. Час. Памяць». Там мы дэманструем апошнія паступленні, у прыватнасці, можна ўбачыць асабістыя рэчы герояў вайны. Іван Шумноў, напрыклад, капітан, камандаваў батальёнам у гады Вялікай Айчыннай вайны. Там пазнаёміўся са свайй будучай жонкай, якая была фельдшарам. Так франтавыя дарогі звялі два лёсы. У Дзень Незалежнасці на гэтай выстаўцы будзе працаваць майстэрня па рэстаўрацыі, і наведвальнікі змогуць адчуць сябе ў нязвыклай ролі.

З ліпеня ў музеі наведвальнікаў чакае куратарская выстаўка «Адзінай памяці верныя». Для школьнікаў і студэнтаў пад гэтую выстаўку распрацаваны віктарыны, аўдыягід. Яшчэ будзе працаваць «Прастора музея для дзяцей», дзе наведвальнікаў чакаюць разнастайныя майстар-класы, напрыклад па стварэнні святочных паштовак, гульні. А ў філіяле музея «Вострая мужнасці і смутку» днём можна наведаць бясплатныя экскурсіі.

Алена ДРАПКО.

Адным невядомым салдатам стала менш

Як праз 83 гады высветлілі імя загінулага лётчыка

Нярэдка прапануецца нам, падлеткам, напісаць сачыненне пра гераіу нашага часу. І адразу шукаеш у памяці яскравыя, захапляльныя і гераічныя подзвігі сучаснікаў. Вядома, такія людзі ёсць. Але існуюць і іншага кшталту чалавечыя ўчынкі, не менш важныя і каштоўныя для краіны, грамадства. Людзі, якія іх здзяйсняюць, ні з кім не ваююць, яны не вызначаюцца сілай і здароўем, не паказваюць сваю адвагу ў экстрэмальных умовах. Але яны — Грамадзяне з вялікай літары. Простыя, сціплыя, з добрымі душой і сэрцам, цвёрдым чалавечым стрыжнем, здаровай грамадзянскай пазіцыяй.

Таццяне Фёдараўне Петрушковай, жыхарцы горада Буда-Кашалёва, давялося пастукацца не ў адны дзверы службоўцаў. Але пажылая жанчына не адступала ад задуманага.

Год таму пайшоў з жыцця яе муж Пётр. Прасіў пахаваць яго на маленькіх сельскіх могілках мястэчка Юхны Губіцкага сельсавета Буда-Кашалёўскага раёна поруч з магіламі мамы і бабулі. Горкім быў гэты год для ўдавы Пятра. Нярэдка бывала яна ў яго на магіле. І мімаволі кідала погляд на безназоўную магілу невядомага лётчыка, якога знайшлі ў вайну побач са збітым самалётам. Усе восем дзесяцігоддзяў жыхары Юхнага памяталі пра яго, часта задавалі сабе пытанне: хто ж ён? Магчыма, у яго жывуць родныя, якія не ведаюць пра гэту магілу. Нябожчык Пётр са сваім сябрам падфарбоўвалі металічны абеліск з зоркай. А іншыя вяскоўцы не дазвалялі, каб на магіле героя быў непарадак. Але гады зрабілі сваю справу. Спусцеў Юхны, некалі шумны і людны. Моладзь падалася ў гарады, старыя знайшлі свой супакой на могілках.

Таццяна Фёдараўна ўсё часцей стала хвалявацца, што тонкая нітачка памяці хутка можа абарвацца, шанцаў вызначыць імя героя не застанецца. Гэтага яна ўсім сэрцам не магла дапусціць. Яе Пётр так спадзяваўся, што здарыцца нешта невераголнае, і яны даведаюцца імя лётчыка. Праз нейкі час Таццяна выйшла на спецыяліста па ўшанаванні з Буда-Кашалёўскага раёна Жанэту Грышыну. Жанэта Анатолеўна нямала праектаў ажыццявіла з удзельнікамі пошукавага клуба «Пунсовыя пагоны» Гомельскай кадэцкай вучэльні. Вось і ў гэты раз вырашыла параіцца з пошукавікамі. І не памылілася.

Вогненнае неба 1941-га...

Таццяна Фёдараўна неаднойчы чула ад свекрыві і мужа гісторыю пра загінулага лётчыка. Дакладная трагічная дата сцёрлася з памяці вяскоўцаў. Яны памяталі, што быў пачатак вайны, гарачае лета. У мястэчку ўжо адправілі на фронт бацькоў, мужоў, братоў. Засталіся жанчыны, дзеці і старыя. Яшчэ была ў палях работа. А ў небе было неспакойна. Над мястэчкам праляталі савецкія самалёты. Бамбілі пераправы, масты, нямецкія калоны пад Жлобінам, Рагачовам, Бабруйскам.

У адзін з дзён на пачатку ліпеня народ выбег з хат ад злавеснага рокату. Па небе на невялікай вышыні над мястэчкам, пакідаючы шлейф дыму і агню, пікіраваў савецкі самалёт. Ледзь працягнуўшы за вясковыя вуліцы, ён з грукатам, выбухаючы, упаў недалёка ад калгасных адрын у лесе. У вясковых вокнах павылятлі шыбы. Але людзі, не разважаючы, кінуліся да самалёта. Раптам атрымаецца выратаваць лётчыкаў?.. Недалёка ад палаючай машыны яны ўбачылі загінулага члена экіпажа. Другі лётчык завіс на парашутных стропах на галіне дрэва. Здымаючы яго, вяскоўцы зразумелі, што ён жывы, паспшаліся аднесці ў адну з хат. Загінулага адцягнулі ад палаючай машыны. Дзядуля Пятра запрог каня і разам з жанчынамі адвёз яго на могілкі, дзе пахавалі і паставілі дубовы крыж.

Увечары праз мястэчка праходзілі нашы войскі, яны і забралі выжыўшага пілота, што і выратавала яму жыццё.

Па старонках баявых запісаў

Свой пошук мы пачалі з вывучэння вайсковай сітуацыі летам 1941 года на тэрыторыі Беларусі. Асноўную баявую нагрузку з паветра з першых дзён вайны нёс 103 бліскабамбардзіровачны авіяцыйны полк. Ён сфарміраваны на базе 43-й змешанай авіябрыгады Харкаўскай вайсковай акругі 5 мая 1938 года на падставе загаду камандуючага Харкаўскай вайсковай акругай у горадзе Харкаве на самалётах Су-2.

Ноччу 28 чэрвеня 1941 года камандзір палка падпалкоўнік Міраненка Павел Іванавіч атрымаў загад са штаба 21-й Арміі Цэнтральнага фронту, у склад ВПС якой увайшлі 103 ББАП, зранку ўсімі самалётамі наносіць удары па варожых калонах на Заходнім фронце. На гэтым фронце полк ваяваў у перыяд з 29.06.1941 да 15.08.1941. Страты палка ў гэты перыяд склалі 38 чалавек лётнага саставу. Намі ўстаноўлены ўсе даныя гэтых людзей. Месцы пахавання вядомыя ў некаторых чалавек. Іншыя дагэтуль лічацца зніклымі без вестак...

Промысел божы і рэдкая ўдача

Добрыя намеры шматлікіх людзей зліліся разам, і бясцэннай узнагародай для іх стала чаканая праўда. І архіўныя даследаванні, і аповеды сваякоў сведкаў трагедыі ў небе над Юхным, і неверагодная знаходка ўспамінаў пілота СУ-2, які выжыў, склаліся ў выразную карціну, якая ўжо не пакінула сумневаў і стала канцавым пунктам на шляху да ўшанавання героя Вялікай Айчыннай вайны. Штурман-бамбардзір таго самага самалёта 83 гады лічыўся без вестак зніклым і ляжаў у безназоўнай магіле на сельскіх могілках у мястэчку Юхны.

Што ж расказаў калегам той пілот СУ-2 Валерый Плотнікаў, які выжыў, а тыя, у сваю чаргу, публіцыстам? «Тры самалёты пад камандаваннем Балдзірыхіна Фёдара Захаравіча, 1907 года нараджэння, выдатна перакрылі цэль бомбамі і са знішэннем ішлі на сваю тэрыторыю. Тым часам на іх напалі варожыя знішчальнікі. Штурманы адбіваліся да апошняга патрона. Але і гэтым разам сілы былі няроўныя. Лётчыкі бачылі, як загарэўся самалёт малодшага. палітрука Плотнікава Валерыя Паўлавіча са штурманам Уласенкам Іванам Фролавічам, зваліўся ў лес і выбухнуў. Але яны не маглі бачыць, як у момант удару аб зямлю Плотнікава выкінула з самалёта і закінула на кроны дрэваў, дзе ён і павіс, зачапіўшыся стропамі... Доўга давялося б Валерыю вісець, калі б не мясцовыя жыхары, якія не толькі вызвалілі лётчыка з гэтай пасткі, але і аказалі патрэбную дапамогу. Праз тыдзень Плотнікаў быў у родным палку. Іван Уласенка загінуў. Бамбілі калоны праціўніка на дарогах Бабруйск — Жлобін і Бабруйск — Рагачоў».

«Гэты дзень мы набліжалі, як маглі»

У гэты дзень на могілках ва Юхным было шмат неабыякавых людзей. Не, ніхто спецыяльна не вызначаў даты гэтага мерапрыемства, так супала 21 чэрвеня 2024 года... Так, напярэдадні даты пачатку Вялікай Айчыннай вайны. А праз пару тыдняў — Дзень вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, 83 гады з дня смерці лейтэнанта Івана Фролавіча Уласенкі. Таццяна Фёдараўна не хавала слёз. Цешыўся гэтай падзеяй і Генадзь Іванавіч Катляроў, выхадзец Юхтнага, які далучыўся да нашых пошукаў, апытаваючы сваіх сваякоў-старажылаў. На адну магілу невядомага салдата стала менш на тэрыторыі Губіцкага сельсавета. І гэта не магло не цешыць яго старшыню Яўгена Некрашэвіча. Да нас далучыліся супраціўнікі раённага аддзела па надзвычайных сітуацыях. Кіраўнік гэтай службы Сяргей Халдай разам з калегамі ўзяў пад патранат магілу штурмана. Спецыяліст па ўшанаванні Жанэта Грышына паставіла на ўлік пахаванне, афармляе патрэбныя дакументы для ўшанавання героя.

Удзельнікі пошукавага кадэцкага клуба дапамаглі старэйшым пафарбаваць абеліск на магіле Івана Уласенкі, замацаваць партрэт і таблічку з яго прозвішчам і імем. У пошукавікаў атрымалася знайсці далёкіх сваякоў Івана Фролавіча і даведацца некаторыя даныя з яго біяграфіі: кадравы афіцэр 1918 года нараджэння, выхадзец сяла Дзмітрава Почапскага раёна Бранскай вобласці. На момант смерці яму было 22 гады, жанаты. Жонку звалі Любоў. У 1941 годзе ў яго нарадзілася дачка Вікторыя. Вядома, што ў Івана Фролавіча ёсць двое ўнукаў, якіх мы шукаем і спадзяемся, што знойдзем.

Максім МАСЛЕНЧАНКА,
Андрэй ЗЫБЛЕЎ,
кадэты Гомельскага кадэцкага вучылішча.

З нагоды

ТРЫУМФ СПРАВЯДЛІВАСЦІ

Менавіта так можна назваць прысваенне Мінску звання «Горад-герой»

Гэта адбылося 50 гадоў таму, 26 чэрвеня 1974 года. Ганаровае званне «Горад-герой» было прысвоена беларускай сталіцы разам з уручэннем ордэна Леніна і медаля «Залатая Зорка». За стойкасць і мужнасць жыхароў у барацьбе з фашызмам, абарону ў гады Вялікай Айчыннай вайны такога гонару ўдастоены 12 гарадоў на постсавецкай прасторы. Але чаму Мінску — пазней за астатнія гарады? І якую ролю ў гераічным супраціўленні акупантам выконвала газета «Звязда»? На гэтыя і іншыя пытанні знайшлі адказы ў Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

ФАШЫСЦКАЯ ПРАПАГАНДА І МІНСКАЕ ПАДПОЛЛЕ

У гады Вялікай Айчыннай вайны нямецкія акупацыйныя ўлады рабілі ўсё магчымае, каб дыскрэдытаваць работу падпольшчыкаў: распаўсюджвалі актыўна чуткі, распавядалі небыліцы пра тое, што нібыта мінскія падпольшчыкі супраціўнічаюць з гестапа, тлумачыць **малодшы навуковы супрацоўнік Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Кацярына ЦЕРАШКОВА.** «Толькі ўявіце: Мінск сам па сабе акупіраваны, там усталяваа іншая ўлада. Гітлераўцы зрабілі ўсё магчымае, каб ачарніць дзейнасць падпольшчыкаў. Прымаюча да ўвагі гэты факт, неабходна было даказаць, што падпольшчыкі не супрацоўнічалі з імі. Таму доўгія гады вялося следства», — кажа яна.

Праз тыдзень пасля пачатку вайны Мінск быў захоплены. Але ён не спыніў супраціўлення. 1100 дзён і начэй змагаўся горад, жывучы ва ўмовах акупацыі: толькі на тэрыторыі Мінска дзейнічала звыш 20 аддзяленняў і філіялаў канцлагераў, куды траплялі не толькі ваеннапалонныя, але таксама мірныя жыхары, яўрэі і замежнікі. Сталіца была знішчана практычна на 80 %. У такіх цяжкіх умовах ужо да зімы 1941 года ў горадзе дзейнічала каля паўсотні разрозненых падпольных груп. Неўзабаве ўдалося аб'яднаць частку з іх пад кіраўніцтвам створанага Мінскага гарадскога падпольнага камітэта партыі.

«Многія ведаюць, што Мінск — горад-герой. Аднак людзі памылкова мяркуюць, што гэта ганаровае званне было прысвоена сталіцы за абарончыя баі ў 1941 годзе. Але ж Мінск захапілі ўжо праз тыдзень пасля пачатку Вялікай Айчыннай вайны. З тых часоў у сталіцы не пераставала дзейнічаць падполле. Пасля аб'яднання ў Мінскі гаркам іх дзеянні становяцца скаардынаванымі і структураванымі», — адзначае Кацярына Церашкова.

Баявым органам гаркама стаў Ваенны савет партызанскага руху (ВСПР), утвораны ў верасні 1941 года. Кіраўніцтва ВСПР прарабіла вялікую работу па арганізацыі партызанскіх груп і атрадаў, камплектаванні іх людзьмі, медыкаментамі, зброяй і іншай маёмасцю. Пад кіраўніцтвам І. Казінца, М. Гебелева, Г. Смаляра і М. Прусліна ў гета актыўна дзейнічалі 22 падпольныя групы, якія аб'ядноўвалі больш як 300 чалавек. На іх баявым рахунку дыверсійныя акты і сабатаж на нямецкіх прадпрыемствах і чыгуначным вузле, каля 5000 людзей, выведзеных з гета ў партызанскія атрады.

На баявым рахунку мінскага падполля больш чым 1500 дыверсій. Самая вядомая з якіх — знішчэнне карніка беларускага народа Вільгельма Кубэ. За гэты подзвіг Алена Мазанік, Марыя Осіпава і Надзея Траян былі ўдастоены высокага звання Героя Савецкага Саюза.

Яшчэ адзін герой мінскага падполля — урач, прафесар медыцыны Яўген Клумаў. У пачатку вайны разам са сваёй сям'ёй спрабаваў эвакуіравацца, але не паспеў. Вярнуўшыся ў сталіцу, прапанаваў садзейнічанне мінскаму падполлю.

«Яўген Уладзіміравіч аказваў медыцынскую дапамогу параненым чырвонаармейцам, партызанам і падпольшчыкам. Дапамагаючых патрыётам пазбегнуць прымусовага вывазу на работы ў Германію, ён выдаваў ім фіктыўныя даведкі аб непрацаздольнасці. Яўген Уладзіміравіч дзейнічаў пад псеўданімам Самарын. Шмат медыкаментаў ён перадаў у распаражэнне народных мсціўцаў, што дазволіла абсталяваць два партызанскія палявыя шпіталі. За сям'ёй Клумавых было ўстаноўлена сачэнне. Яўгена Уладзіміравіча і яго жонку арыштавалі. Утрымлівалі іх у турме, затым у лагеры па вуліцы Шырокай. І нават тут доктар Клумаў застаецца верны сваёй прафесіі: аказвае медыцынскую дапамогу іншым зняволеным. Гестапаўцы спрабавалі схіліць буйнога спецыяліста на свой бок. Клумаў адхіліў прапанову аб супрацоўніцтве. 10 лютага 1944 года прафесар Клумаў і яго верная жонка Галіна Мікалаеўна загінулі ў машынедушагубцы», — распавяла навуковы супрацоўнік.

Званне Героя Савецкага Саюза прафесару Клумаву было прысвоена ў 1965 годзе. У Мінску яго імем названы вуліца, завулак і 3-я клінічная бальніца. На будынку бальніцы ўстаноўлена мемарыяльная дошка. У наш час маладыя медыкі пачынаюць свой працоўны шлях з клятвы доктара Клумава.

«Былыя падпольшчыкі доўгія гады змагаліся за адналенне гістарычнай справядлівасці. Пасля вызвалення Мінска па падазронні ў супрацоўніцтве з акупантамі органы дзяржбяспекі арыштавалі звыш 200 удзельнікаў мінскага падполля. Большасць з іх пасля былі асуджаныя да розных тэрмінаў пазбаўлення волі. У верасні 1959 года па выніках работы камісіі бюро ЦК КПБ палкам зняло абвінавачанні з Мінскага падпольнага гаркама», — дадала Кацярына Церашкова.

Вялікую ролю ў змене грамадскай думкі адыграла кніга І. Новікава «Руіны страляюць на ўпор», выдадзеная ў 1963 годзе напярэдадні святкаванняў 20-й гадавіны Вялікай Перамогі і прысвечаная гераічнай барацьбе мінскага падполля.

Дарэчы, П. М. Машэраў, стаўшы першым сакратаром ЦК КПБ, працягнуў працу па рэабілітацыі мінскага падполля. Пяць мінскіх падпольшчыкаў: І. Казінец, І. Кабушкін, У. Амельянюк, Я. Клумаў і Н. Кедышка былі ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза пасмяротна. Уклад мінчан у агульную перамогу над ворагам быў па вартасці ацэнены: у снежні 1966 года Мінск узнагароджаны ордэнам Леніна.

У 1974 годзе напярэдадні святкавання 30-годдзя вызвалення БССР у трох красавіцкіх нумарах газеты «Известия» выйшаў артыкул «1100 дзён» М. Матукоўскага, прысвечаны подзвігам мінскіх падпольшчыкаў. Артыкул асабіста рэдагаваў П. М. Машэраў.

26 чэрвеня 1974 года быў падпісаны ўказ аб прысваенні Мінску гераічнага звання «Горад-герой» з уручэннем ордэна Леніна і медаля «Залатая Зорка». Цырымонія ўручэння ўзнагарод адбылася праз чатыры гады — 25 чэрвеня 1978 года.

«За праяўленую мужнасць і гераізм 600 удзельнікаў мінскага падполля былі ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі, восем чалавек атрымалі званне Героя Савецкага Саюза. Імёны мінскіх падпольшчыкаў увекавечаны ў назвах вуліц», — заключыла навуковы супрацоўнік.

РЭДАКТАР ПАДПОЛЬНАЙ «ЗВЯЗДЫ»

Штодзённа рызыкуючы жыццём, падпольшчыкі здабывалі і перадавалі партызанам важную разведінфармацыю, праводзілі вялікую прапагандысцкую работу, выпускалі лістоўкі і газеты «Звязда», «Веснік Радзімы» і іншыя, распаўсюджвалі зводкі Саўінфармбюро.

«Сям'я Амельянюк — вядомыя мінскія падпольшчыкі. Уладзімір Амельянюк якраз той, хто стаяў каля вытокаў мінскага падполля як такога. Да зімы 1941 года ў Мінску дзейнічала каля паўсотні разрозненых груповак. Неўзабаве частка з іх аб'ядноўваецца пад камандаваннем Мінскага гаркама. Менавіта Уладзімір Амельянюк стаяў на чале гэтых дзеянняў, — распавяла Кацярына Церашкова. — Яго галоўная асаблівасць і адметнасць у тым, што ў 1942 годзе ён становіцца галоўным рэдактарам газеты «Звязда», якую выпускаў Мінскі гаркам пад носам у гітлераўцаў. За 1942 год выйшла чатыры нумары газеты. Уладзімір Амельянюк быў галоўным рэдактарам першага выпуску».

У момант, калі Уладзімір Амельянюк збіраў матэрыялы для другога выпуску газеты, яго высочваюць гітлераўцы і забіваюць. Яго бацька, які таксама браў актыўны ўдзел у падпольнай дзейнасці, неўзабаве быў арыштаваны і прысуджаны да смяротнага пакарання. Маці Уладзіміра Амельянюка памерла ў 1945 годзе, так і не даведаўшыся аб тым, што яе сын быў удастоены звання Героя Савецкага Саюза. Дарэчы, Уладзімір Амельянюк — адзін з першых мінскіх падпольшчыкаў, які быў удастоены такога ганаравога звання.

Выпускі газеты «Звязда» друкавалася ў канспіратыўных кватэрах. У Музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны знаходзіцца экспазіцыя падпольнай кватэры Таццяны Якавенкі — гаспадыні канспіратыўнай кватэры, на якой друкаваліся трэці і чацвёрты выпускі газеты.

«Газета «Звязда» — моцны пералом у гітлераўскім асяроддзі. Напярэдадні першага выпуску часткі мінскіх падпольшчыкаў была рассакрэчана. Амаль усіх разагналі, частка была арыштавана, ліквідавана. Работа была не з лёгкіх: становіцца больш жорсткім тэрор, пагаршаецца становішча ў Мінску, ідзе жорсткі татальны кантроль, але ўсё ж выходзіць першы нумар газеты «Звязда», тым самым даючы зразумець, што мінскае падполле жывое, яно ўсё яшчэ дзейнічае і з кожным днём наблізае савецкі народ да Перамогі», — працягнае аповед Кацярына Церашкова.

Яна звяртае ўвагу на тое, што мірнае насельніцтва Беларусі не заўсёды мела ўяўленне аб тым, што сапраўды адбываецца на фронце і ў тыле. На акупацыйнай тэрыторыі дзейнічала актыўная нацысцкая прапаганда, якая ўводзіла людзей у зман. Выпускі газеты «Звязда», зводкі Саўінфармбюро перш за ўсё былі накіраваныя на тое, каб данесці правільную інфармацыю да людзей: пра тое, што Масква не здадзена, падполле жыве, а партызанскія атрады працягваюць барацьбу з ворагам.

«Ролю прэсы часоў вайны немагчыма пераацаніць. Газета «Звязда», зводкі Саўінфармбюро, розныя лістоўкі ўпэўнена наблізалі савецкі народ да Перамогі. З ворагам вялася жорсткая барацьба не толькі зброяй, але і словам. Партызанскія атрады актыўна распаўсюджвалі газеты і лістоўкі, выпускалі баявыя лісткі — свайго роду летапіс жыцця партызан. Яны друкавалі баявыя лісткі самі для сябе, каб валодаць усёй аператыўнай інфармацыяй. І калі гэта неабходна было ў партызанскіх атрадах, то што ўжо казаць пра мірнае насельніцтва, якое не мела ўяўлення аб тым, што адбываецца за рысай горада», — дапоўніла Кацярына Церашкова.

БАІ ЗА СТАЛІЦУ І МІНСКІ КАЦЁЛ

Аперацыя па вызваленні Мінска ў рамках Беларускай наступальнай аперацыі «Багратыён» пачалася 29 чэрвеня 1944 года, калі войскі 1-га і 3-га Беларускіх франтоў у збежных напрамках нанеслі ўдар па нямецкіх частках на подступах да горада. 30 чэрвеня савецкія падраздзяленні ўзялі Слуцк, што знаходзіцца ўсяго за 100 кілометраў на поўдзень ад сталіцы, выйшлі да Бярэзіны, фарсіравалі яе і працягнулі імклівае прасоўванне да галоўнай мэты. Вызначалася жорсткая барацьба за сталіцу Беларускай ССР.

«У Мінску было самае жорсткае супраціўленне — гэта два палкі пяхоты, узмоцненыя танкамі, збудаваныя доты, дзоты, барыкады. Частка вялікіх будынкаў была замініравана. Жыльля дамы і ўстановы былі практычна цалкам спалены. Мінск быў разбураны практычна на 80 працэнтаў, — адзначыла Кацярына Церашкова. — У тым ліку быў знішчаны адзін з мастоў у горад. Усё гэта справаджалася налётамі варожай авіяцыі. Нягледзячы на гэта, у сем гадзін раніцы баі вяліся ў цэнтры Мінска, а ўжо да дзевяці гадзін Чырвоная Армія знаходзілася на мяжы горада — Мінск быў практычна вызвалены. Да гадзіны дня баявая задача была выкананая».

З ліпеня 1944 года танкі з чырвонымі зоркамі на баках увайшлі ў Мінск, сустрэтыя радаснымі крыкамі гараджан, кветкамі і слязьмі. Менш чым за два тыдні спатрэбілася савецкім войскам, каб разграміць групу арміі «Цэнтр» — «сэрца» нямецкай ваеннай машыны, галоўны гонар фюрэра.

Адным з галоўных герояў вызвалення горада стаў гвардыі малодшы лейтэнант Дзмітрый Фролікаў, якому тады было ўсяго 26 гадоў. Яшчэ не разведзена, калі ўзвод Фролікава на вялікай хуткасці ўварваўся ў Мінск. Яго тры танкі ўтойліва выйшлі на паўночна-ўсходнюю ускраіну Мінска да Лагойскага тракту, змялі варожы рубеж абароны ў найбольш слабым яго месцы і атрымалі загад прарываца да цэнтра горада, пракладваючы дарогу асноўным сілам брыгады. У баі на вуліцах горада танкавы экіпаж Дзмітрыя Фролікава знішчыў самаходную гармату «Фердынанд», дзве зенітныя гарматы, супрацьтанкавую гармату.

З боку Лагойскага тракту ў Мінск уварваліся танкі 2-га гвардзейскага Татьянскага танкавага корпуса Аляксея Бурдзейнага. З поўначы ўвайшлі танкі 5-й гвардзейскай танкавай арміі, перадавыя наземныя падраздзяленні 31-й і 11-й гвардзейскай арміі. У сярэдзіне дня з боку цяперашняга Партызанскага праспекта — танкі 1-га гвардзейскага Данскога танкавага корпуса генерал-маёра танкавых войскаў Міхаіла Панова і наземныя часткі 3-й арміі 1-га Беларускага фронту. Да вечара супраціўленне праціўніка было канчаткова зламана.

У адным з ваенных данясенняў праход Чырвонай Арміі праз Мінск апісваецца так: «Танкі былі больш падобныя на велізарныя букеты кветак, а не на грозныя баявыя машыны». У гонар вызвалення сталіцы БССР у Маскве прагрымеў салют 24 артылерыйскімі залпамі з 324 гарматаў.

«З ліпеня 1944 года савецкія войскі не толькі вызвалялі сталіцу рэспублікі ад акупантаў, але і закрылі Мінскі кацёл. У акружэнне (вузлавымі пунктамі якога можна назваць сучасны пасёлак Сосны, а таксама Смілавічы і Абчак) трапілі галоўныя сілы 4-й і асобныя злучэнні 9-й арміі групы армій «Цэнтр» — каля 105 тысяч гітлераўцаў. У выніку жорсткіх баёў 70 тысяч гітлераўцаў было знішчана, 35 тысяч узята ў палон, у тым ліку 12 нямецкіх генералаў. На месцах гэтых бітваў сёння стаіць вядомы мемарыяльны комплекс «Курган Славы» — помнік, прысвечаны подзвігу воінаў 1-га, 2-га, 3-га Беларускіх і 1-га Прыбалтыйскага франтоў у Беларускай аперацыі.

203 тысячы партызан і падпольшчыкаў узялі ўдзел у аперацыі «Багратыён». Напэўна, самы значны этап — рэйкавая вайна. Толькі за трэці этап у ноч напярэдадні аперацыі «Багратыён» было ўзарвана 40 тысяч рэек. Партызаны і падпольшчыкі займаліся падрывам дзейнасці ў тыле ворага, здабывалі разведданыя для Чырвонай Арміі. Пасля вызвалення Беларусі 180 тысяч партызан папаўняюць шэрагі Чырвонай Арміі, 12 з іх сталі Героямі Савецкага Саюза, 20 — поўнымі кавалерамі ордэна Славы», — заканчвае экскурсію Кацярына Церашкова.

Даніл ХМЯЛЬНІЦКІ.
Фота Віктара ДРАЧОВА.

У лабірынтах мастацтва

Міхаіл Чэпік і Павел Масленікаў. Два Курганы

Ужо 55 гадоў пад Мінскам стаіць велічны Курган Славы — народны помнік у гонар загінулых падчас вайны на беларускай зямлі воінаў. Два гады з усіх куткоў Беларусі і гарадоў — герояў СССР везлі зямлю людзі, каб насыпаць яе ў вялізны ўзгорак, бачны за шмат кіламетраў. Адкрыццё Кургана Славы адбылося 5 ліпеня 1969 года да 25-й гадавіны вызвалення Беларусі. І адразу ж ён стаў любімым матывам мастакоў. У калекцыі Нацыянальнага мастацкага музея ёсць дзве карціны, якія паказваюць гэты помнік: «Курган Славы» аўтарства Міхаіла Чэпіка, напісаны практычна адразу ж пасля яго адкрыцця, і «Зямля беларуская» народнага мастака Беларусі Паўла Маслені́кава, які стварыў сваю карціну ў 1973 годзе.

Гэтыя жывапісцы добра ведалі адзін аднаго, у маладосці жылі ў адным доме каля Опернага тэатра. Яны разам працавалі ў тым тэатры: Масленікаў — мастаком-пастаноўшчыкам, Чэпік — мастаком-дэкаратарам. Масленікаў быў старэйшы на 11 гадоў, але абодва былі франтавікамі і слова «вайна» для іх было не пустым гукам.

Многія сцвярджаюць, што франтавікі не вельмі любілі ўспамінаць вайну: некаторыя з іх, наадварот, стараліся забыць яе, таму што ўспаміны гэтыя былі занадта цяжкія, пакутлівыя, вярэдзілі душу. Пражываць зноў ужо ў мастацтве гэты боль не хацелася. І Чэпік, і Масленікаў не сталі мастакамі-баталістамі, выбралі пейзажны жывапіс, якому аддаваліся даастатку.

КУРГАН МІХАІЛА ЧЭПІКА

Чэпік быў прызваны на фронт у 1942 годзе васямнаццацігадовым юнаком і прайшоў з баямі палову Еўропы, скончыўшы вайну ў Аўстрыі, пад Венай. На трох яго братоў маці атрымала пахаванкі і ўсё жыццё не магла змірыцца з гэтым. Міхаіл Чэпік быў кантужаны ў баі і працягнуў служыць санітаром у франтавым шпіталі. Павел Масленікаў ваяваў пад Масквой, затым іх часткі была перакінута ў Іран. Там ён сустрэў свою жонку, якая працавала сувязісткай, з якой пражыў доўгае жыццё.

Вайна няўмольна ўвайшла ў жыццё гэтых мастакоў, стала скразной, але не галоўнай тэмай іх творчасці. Выцесніць яе са свядомасці, забыцца не атрымлівалася. Вайна нагадвала аб сабе. Чэпік пасля кантузіі пакутаваў на галаўныя болі і нерваваць, быў дужа ўразлівы. Не мог прайсці міма параненай птушкі ці бяздомнага сабакі. Аб вайне і той, і другі распавядалі ў сям'і нячаста, але не аб подзвігах, а аб цяжкасцях франтавога побыту. Нібы дзівячыся, як можна было перанесці такое. Чэпік праверыў тры дні па поясе у вадзе ў балоце, што, вядома, не магло не адбіцца на здароўі. Масленікаў расказваў, што правёў некалькі дзён, лежачы на снезе пад Масквой, не мог нават паварушыцца — кулі свісталі над галавой, але не захваразў на запаленне лёгкіх, толькі ад флюсу страціў некалькі зубоў...

Масленікаў звярнуўся да ваеннай тэмы толькі на схіле гадоў. Чэпік — праз 12 гадоў пасля Перамогі напісаў першую ваенную карціну — «1941».

А вось другая карціна, «Курган славы» 1969 года, была закуплена Дзяржаўным мастацкім музеем БССР. Яна ўпершыню з'явілася на выставе 1975 года, прысвечанай 30-годдзю Перамогі, і на наступны год была набыта з персанальнай выставы Міхаіла Чэпіка ў калекцыю музея.

«Курган Славы» напісаны нібы з птушынага палёту, як карціна планетарнага, сусветнага маштабу. Яна паказвае вялізную прастору Зямлі, беларускія палі і невялікую вузкую палоску неба з хмарамі. Мемарыял намаляваны амаль на гарызонце і выглядае не як штучны ўзгорак, а як старажытны курган у гэтай пустэльнай прасторы бязмежных беларускіх палёў.

Карціна суровая, напісаная ў вохрыстай гаме, адрозніваецца ўрачыстасцю і велічнасцю беларускай прыроды і справы рук калавечых, якія здолелі ў гэтым чыстым полі ўзвесці новую версію старога кургана.

Дочкі мастака расказалі, як стваралася гэтая карціна. У 1965 годзе шматдзетнай сям'і Чэпікаў Саюз мастакоў выдзеліў зямлю пад будаўніцтва дачы ў вёсцы Слабада пад Мінскам. А ў лістападзе 1967 года за чатыры кіламетры ад вёскі пачалося маштабнае будаўніцтва Кургана Славы. Насып вялізнага 35-метровага земляного ўзгорка адбываўся літаральна на вачах мастака. Ад яго дома добра было відаць гэтую народную будоўлю. Ён на працягу двух гадоў з хваляваннем назіраў за ходам будаўніцтва, з маленькімі дочкамі часцяком падыходзіў да яго, рабіў замалёўкі, эцюды гуашшу і акварэллю ва ўсе поры года, восенню і летам, калі зацвітала грэчка на калгасных палях, п'янкая салодкім пахам. Дарэчы, на гэтых палях і на дачных участках нярэдкія былі выпадкі, калі адкопвалі ржавыя снарады, якія заселіся з часоў вайны.

Міхаіл Філіпавіч напісаў дзясяткі эцюдаў у рознае надвор'е. Задума карціны ўзнікла ў гэтыя гады. На падставе гэтых эцюдаў у майстэрні была створана маштабная работа. Чамусьці ён вырашыў не адлюстроўваць курган зблізку, а зрабіць панарамны краявід з высокай лініяй гарызонту. Яго зачароўвала сама ўрачыстасць гэтага ў вялізнай пустой прасторы, адцвілыя бязмежныя палі, электрычкі, якія беглі побач. У гэтым пахмурным дні ён здолеў злавіць тое таямніча бязмежнае і вечнае, што цягне мастака да спазнання і засваення бясконцасці прыроды. Чэпік, адзін з майстроў беларускага «суровага стылю», стварыў класічны эпічны пейзаж. У Чэпіка курган — узвышаны архаічны старажытны магільнік, сакральнае тварэнне.

Ён быў першым, хто захваяў Курган Славы ў маляўнічай мастацкай выяве. Цікава, што асабістыя адносіны да Кургана Славы як выявы знаёмага з дзяцінства аб'екта перадаліся і дзецям Чэпіка — мастачкам. У іх да яго асаблівае стаўленне: унуку Чэпіка толькі тры гады, але ён ужо пабываў на вяршыні Кургана, пераадолеўшы 241 прыступку.

КУРГАН ПАЎЛА МАСЛЕНІКАВА

Праз тры гады, у 1971-м, старэйшы сябра Чэпіка Павел Масленікаў, мастак-пастаноўшчык Опернага тэатра, паўтарыў той жа сюжэт ужо зусім з іншай інтанацыяй. Курган Славы натхніў і яго. Безумоўна, ён ведаў карціну Чэпіка і вырашыў зрабіць выяву Кургана па-свойму. Гэта было як бы своеасаблівае творчае спаборніцтва мастакоў.

Павел Васільевіч быў ужо ў сталым веку, меў значне заслужанага дзеяча мастацтваў БССР, магутны актыўны мастацкі і грамадскі тэмперамент. Энергічны, валявы, дзейны, вельмі арганізаваны, у адрозненне ад сціплага і сарамлівага Чэпіка, ён шмат паспеў і ў жывапісе, і ў тэатры, і ў грамадскай дзейнасці — скончыў Акадэмію мастацтваў у Ленінградзе, быў рэктарам Мінскага тэатральна-мастацкага інстытута, абараніў кандыдацкую дысертацыю па мастацтвазнаўстве, актыўна працаваў у Саюзе мастакоў. Масленікаў аб'ездзіў усю Беларусь на сваім аўтамабілі, ён быў вельмі мабільны, не ўяўляў сябе без працы на натуры, дзе пісаў хутка, у адзін прысест. Амаль усе яго карціны напісаны на натуры: уласны транспарт дазваляў вазіць у багажніку палотны сярэдняга фармату. Так ён звык працаваць у маладым і сярэднім узросце. У гэтым плане ён быў салідарны з імпрэсіяністамі, якія лічылі, што крыніца праўды жыцця толькі ў прыродзе. Гэта было для яго, рэаліста, справай прынцыпу. «Мастацкае сузіранне пачынаецца са здзіўлення», — часта паўтараў ён аксіёму Гегеля. «Натура — святая святых, быць праўдзе». «Прырода — гэта першы настаўнік. Яна ўсё дае... Жывапіс павінен адлюстроўваць рэальную прыгажосць прыроды. Толькі тады чалавек зможа павысіць сваю эстэтычную культуру».

Ён быў захоплены назіральнікам прыроды. Казаў: «Тое, што ў прыродзе возьмеш, з пальца не высмакчаш. Знаходзячыся на пленэры, даводзіцца працаваць вельмі хутка. Больш за дзве гадзіны наогул нельга — сонца рухаецца, асвятленне мяняецца. А перад заходам увогуле 30—40 хвілін. Трэба хутка ўхапіць колер і светло. Толькі шэры дзень дае магчымасць пісаць доўга». У маладыя і сталыя гады ён ніколі не даводзіў пейзаж у майстэрні — толькі на прыродзе.

«Зямля беларуская» створана напрыканцы 60-годдзя мастака. Карціна вялікага памеру, абагульнена па некалькіх натурных эцюдах у майстэрні. У яго іншы Курган Славы — велічны помнік народнай Перамозе, створаны чалавекам. Гэта — своеасаблівы «парадны партрэт» Кургана Славы ў блізкім набліжэнні, дзякуючы якому можна разгледзець усе дэталі помніка, лесвіцу, наверхы ў выглядзе штыкоў, машыны на шашы, нават малюсенькія кропачкі — людзей, якія ўзыходзяць да вяршыні Кургана. Масленікаў пісаў сакавіта, эфектна. Як мастак тэатра, ён і ў станковым жывапісе ўлічваў эфекты відовішчнасці, разбіваў прастору карціны на некалькі планаў. Тут ён стрымаў свой каляровы тэмперамент. Гама карціны крыху прыглушаная: «Беларуская прырода стрыманая, не як спадніца цыганкі. Тут усё пабудавана на нюансе».

Натурнасць дазваляе лічыць карціну Масленікава ўнікальным мастацкім дакументам з аднаго боку, а з другога — прыкладам гераічнага філасофскага пейзажа.

Цікава, як мастакі па-рознаму і парадаксальна назвалі свае творы. Чэпік даў назву «Курган Славы», хоць ён толькі відзнеецца на гарызонце, а Масленікаў — «Зямля беларуская», хоць галоўным матывам у карціне з'яўляецца менавіта Курган Славы.

Назва палатна Масленікава «Зямля беларуская» сімвалічная. Гэта не толькі абазначэнне месца падзеі. Карціна нясе філасофскі падтэкст, нягледзячы на канкрэтнасць намаляванага мемарыяла — Кургана Славы. Зямная прастора напоўнена светланосным небам і ўрадлівай зямлёй. Асноўная думка мастака — велічы подзвігу воінаў, якія вызвалялі родную беларускую зямлю. Калі Чэпік адвёў галоўнае месца беларускім палям, як успамінам аб арэне былых жорсткіх баёў, то ў карціне Масленікава адно з самых прыкметных месцаў займае воблачнае неба.

«Глядзі, якія аблокі!» — казаў ён дачцэ, мастацтазнаўцы Веры Масленікавай. — Вось бы перадаць гэты стан на палатне! Вось паспрабуй перанесці на палатно пастаянную зменлівасць святла, колеры, якія ўвесь час у руху. Калі б я толькі мог гэта зафіксаваць, адлюстраваць, выказаць у алеі гэтае захапленне і здзіўленне. Аблокі — гэта сусвет, космас, якы пераносяць нас у іншы свет — свет вечнасці, недасяжнасці і неспасцігальнасці».

Абедзве гэтыя карціны трапілі ў фонды Мастацкага музея. Карціна Масленікава як народнага мастака Беларусі некалькі гадоў дэманстравалася ў пастаяннай экспазіцыі музея, шмат разоў рэпрадукаваласа, а карціна Чэпіка засталася ў запасніках і выстаўлялася нячаста, усяго тры разы. Успед за гэтымі мастакамі многія беларускія жывапісцы потым малявалі Курган Славы. Але гэтыя дзве карціны былі першым мастацкім увасабленнем вобраза велічнага помніка. Яны ўжо сталі класікай беларускага жывапісу XX стагоддзя і, зрэшты, увасобілі новы від беларускага савецкага пейзажнага жывапісу — архітэктурны пейзаж, дзе галоўным героем быў ваенны помнік, за якім стаяў подзвіг народа.

Надзея УСАВА,
мастацтвазнаўца.

КРЭПАСЦЬ МУЖНАСЦІ, АДВАГІ І НЯЗЛОМНАСЦІ

Мае праўдзівыя эмоцыі пра Брэсцкую крэпасць

Прызнаюся, што яшчэ са школьных гадоў я быў да слёз узрушаны неверагодна непаўторным подзвігам абаронцаў Брэсцкай крэпасці. З часам гэтыя эмоцыі не прыцьмявялі, не хавалася, не знікалі, набывалі новыя адценні і новыя вышыні. Тыя агнявыя жорны вайны не здолелі перамалоць адвагу, мужнасць і непаўторна моцны, адчуты не толькі сэрцам, але і крывёю, усёй чалавечай сутнасцю патрыятызм савецкіх людзей, якія гатовы былі на любыя ахвяры дзеля абароны роднай зямелькі і сваіх суродзічаў. Калі хочаце, і сваіх перакананняў, свайго жыццёвага кредо. А тыя, яшчэ неспазнаныя жорны, так моцна сціснулі душы і целы абаронцаў крэпасці, намагаючыся перамалоць усё і ўсіх, што, ічылі фашысцкія нападоўцы, ніякага супраціўлення і быць не павінна. Памыліліся. Глыбока памыліліся. З самага першага ваеннага дня памыліліся. Бо менавіта Брэсцкая крэпасць стала пачаткам і яркім сведчаннем будучай перамогі савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Насуперак усім нападоўцам і ўсяму нядобраму.

Фота БелартА.

І не толькі ў гэтым памыліліся фашысты. Таму і стараліся з усіх сваіх тэхнічных магчымасцяў. Ды хай сабе гарэла ўсё і паўсюль, хай плавілася цэгла ў казематах, хай кіпела рачная вада, трымцела, а часам і палала ад агню паветра, хай распаленымі скразнякамі дыхалі казармы і падвалы, гэта не палохала абаронцаў, не выпальвала іх веры ў перамогу. Яны не маглі іначай. Не маглі здрадзіць найперш самі сабе. Адчайна і бязагляднa гераічна змагаліся, не паддавалася ворагу, без бою не саступалі ні пядзі (без перабольшання) свайго тэрыторыі. І дзеілі так без усялякага прымусу і панукі. Без падказак і дапамогі. У глыбокім, не першы дзень, акружэнні. Без усялякай інфармацыі. Без парады і спрыяння. Часта нават без дастатковай зброі. Неверагодныя і доўга не зразумелыя ў свеце паводзіны абаронцаў Брэсцкай крэпасці насуперак усяму сведчылі і сведчаць дагэтуль аб нязломнасці характараў і здольнасці савецкіх людзей-патрыётаў у самых складаных і смяротных абставінах змагацца. Змагацца і перамагаць. Не, не толькі і не столькі за сябе, як за тую зямлю, якую яны абаралі і песцілі ў мірны час, за той лад, якому яны прысягалі, за тых людзей, якія з павагай і разуменнем ставіліся да іх мірных у мірны час намаганняў адвесці ад роднага краю любую бяду і нягоду.

Тое перашае ўражанне засталося ў мяне на ўсё жыццё. Дапамагала зразумець непераадольную моц і сілу тых, хто абараняе свою зямлю, свой дом, сваю сям'ю, сваю маці. Нездарма ж тэзіс звыкла простым, але бездакорна-справядлівым словам называюць радзіму — Маці-Радзіма. Гэтыя эмацыянальна развагі выклікалі ў мяне наступныя абставіны.

З цікавасцю прачытаў у «Звяздзе» матэрыял Вячаслава Селяменева і Кастуся Лешніцы пра Брэсцкую крэпасць-герой, надрукаваны 5 снежня 2023 года пад рубрыкай «З архіўных крыніц». Дарэчы, усе матэрыялы гэтай рубрыкі для мяне чаканыя. Бо душа здаўна хінецца да прадзівай гісторыі. А калі сказаў «здаўна», то мушу прызнацца, што з даўняй даўна жывае нязводнае пачуццё ад таго, што на нашай беларускай зямлі беражліва захоўваецца не адзін такі незвычайна прадзівы помнік гераізму савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Гэта сапраўды неверагодна непаўторнае сведчанне нашай нязломнасці ў барацьбе за свабоду самаіснаць, за жыццё будучых пакаленняў. Непрыдуманае і прадзівае сведчанне.

Гэта пацвердзіў і прагляд дакументальнага тэлефільма «Дзеці Брэсцкай крэпасці», паказаны на «Беларусь 3» 3 красавіка 2024 года. Гэта яшчэ раз вярнула мяне і мае пачуцці ў далёкія школьныя гады. Пра сёе-тое я ўжо расказваў, разважаў. Але эмоцыі, сапраўдныя эмоцыі, жывыць і сёння, яны яшчэ больш падкрэсліваюць мне, сённяшняму, праўдзівасць і сапраўднасць адчутага, спазнанага і перажытага тады, у далёкія ўжо дні.

Ішоў 1961 год. Я з вучнямі 7 класа Вялікалітаўскай васьмігодкі, што ў Нясвіжскім раёне, упершыню наведаў Брэсцкую крэпасць, тады яшчэ без заслужанага звання «Крэпасць-герой». З той пары ніколі не прамінаў магчымасці пабываць у гэтай мясціне непаўторнага і без усялякага сумневу доказнага сведчання сапраўднага жыцця сапраўдных патрыётаў, якія не столькі прамаўлялі гэтае слова, колькі жылі ім і з ім. Бо патрыятызм іх быў рэальны, натуральны, сапраўды выспелены ў душы. І таму абаронцы родная зямлі і яе насельніцкаў не маглі жыць іначай, не разважалі над пытаннем: змагацца ці не, абараняць ці не, рызыкаваць жыццём ці не. Змагаліся, абаранялі, рызыкавалі, гінулі. І калі б не гэткія іх адносіны да тагачасных смяротна небяспечных падзей, то ці маглі б мы сёння так удзячна разважаць над гэтым.

Як ні дзіўна, у самы першы раз майго спаткання з Брэсцкай крэпасцю мяне апанавалі чулівыя думкі. Хадзілі мы па крэпасці, пазіралі на руіны, на пашчапаныя кулямі і асколкамі снарадаў рэшткі сцен і не перастаралі здзіўляцца, як здолелі не такія шматлікія ў параўнанні з наступнаўчымі фашыстамі абаронцы супрацьстаяць іх шалёнаму націску. З усяго навакольнага, са слоў экскурсавода і ў мяне прачыналася адчуванне, што мы праз многа гадоў нібыта ўвачавідкі бачым, усімі сваімі эмоцыямі спазнаём тое, што некалі адбывалася тут, на гэтым невялічкім, але не спагненым ні здрадай, ні адступленнем, каваларку савецкай зямлі.

Стаяў я перад Цярэспальскімі варотамі і дзівіўся, як учалелі яны. Як захаваліся, хоць і моцна параненыя, гэтыя без аднаго года стагадовыя (на пачатак вайны) казармы, казематы і іншыя абарончыя пабудовы. Як ва ўсіх гэтых памяшканнях рэальна затоптаўваўся і праяўляўся пераможны і непераможаны дух абаронцаў. Слухаў словы экскурсавода, і нібыта ўвачавідкі паўставалі тыя невераглодна цяжкія гадзіны і дні. Менавіта Брэсцкая крэпасць дапамагала з усёй паўнатой і праўдзівасцю зразумець сэнс і пераможную моц савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне. І гэта не проста высокія словы, гэта сама праўдзівая праўда. Экскурсавод наўздзіў для мяне называла даты.

24 чэрвеня: захоплены Вільнюс.

28 чэрвеня: акупаваны Мінск.

10 ліпеня: пачалося наступленне на Ленінград.

16 ліпеня: немцы ўвайшлі ў Смаленск.

26 ліпеня: пасля працяглай абароны акупаваны Магілёў.

А крэпасць насуперак усім і ўсяму жыве, змагаецца. Малюпасенечная кропка на больш як трохтысячакілометровым фронце ўздоўж заходняй граніцы СССР. Адважныя абаронцы ў поўным няведанні і акружэнні нават думкі не дапускаюць аб здачы, вядуць сваю апошнюю бітву за жыццё, за радзіму, за нас. Амаль да канца ліпеня не змаўкалі яе падвалы і казематы. Не задушылна абаронцаў злою ведзьмаю смага, не спапялілі пражэрлівы шал агнямётаў — толькі расплаўленай цэглай сплывалі на дол падвальныя скляпенні. Але не плавілася чалавечая мужнасць і байцоўскі дух. Гэта засведчылі надпісы-завяшчанні абаронцаў, звернутыя і да нас, сённяшніх. Апошняе па абарончым часе, вядомае нам: «Я умираю, но не сдаюсь! Прощай, Родина. 20/VII-41 г.». Мінуў амаль месяц з пачатку ваенных дзеянняў, а крэпасць не здалася, не была захоплена.

Прызнаюся без пахвальбы і без жадання прыўкрасіць тадышнія рэаліі: дагэтуль памятаю нават дробныя дэталі і эмоцыі ад той, самай першай, сустрэчы з непрыступнымі там, але таксама рэальнымі ва ўяўленні, абаронцамі крэпасці.

Мы, школьнікі, амаль цэлы дзень правялі сярод руін. Слухалі аповед экскурсавода, услухоўваліся ў краснасную цішыню і міжволі набіралісто таго прадзівага разумення ўсяго, што там адбывалася, якое ўжо ніколі не выветрывалася ні з памяці, ні з душы. А пасля экскурсавода самі, адны доўга блукалі на гэтай абпалёнай і мужнасцю загартаванай зямлі, дакраналіся да спражаных ацалелых і зруйнаваных сцен і нібыта набіралісто той мужнасці, той вернасці свайму доўгу, абавязку і празе дзейнічаць у імя дабра (не баяліся гэтых высокіх слоў і мы), якія на ўсю моц праявілі абаронцы крэпасці.

А надвячоркам, калі летняе сонца хілілася на захад, мусілі вяртацца на чыгуначны вакзал. Ішлі па бераэе ракі. Мой позірк міжволі ўпаў на яе. Я адразу ж спыніўся, быццам ногі мае прыраслі. Да неверагоднасці здзівіла незвычайная чырвань вады. Яркая, мігатлівая, каючая. Не паверыў, думаў, падалося. Стуліў некалькі крокаў. Але рака не памяняла чырвонага колеру.

— Ірына Уладзіміраўна, зірніце! — паклікаў я нашу настаўніцу.

А пасля ёй і маім аднакласнікам прапанаваў:

— Паглядзіце на раку. Яна ж чырвоная. Гэта... Гэта кроў... Кроў абаронцаў крэпасці... Як дагэтуль аддае перанасычаная змяля...

Не, не вечаровае сонца вінавата ў маіх — нашых — уражаннях. Гэта сапраўды праўдзівая праўда тагоа, вайеннага, ліхалецця. Праўда, якую ніякі пазнейшы час, ніякія развагі-меркаванні не змяняць і не адменяць. Бо — так было. На самай справе было.

І іншая сустрэча з крэпасцю-героем. Пазней, калі з 1971 года працаваў у БелТА, закончыўшы камандзіровачны дзень у Брэсце, не мог не прыйсці ў крэпасць.

Надвячорак. Музей ужо зачынены, але людзей на тэрыторыі крэпасці нямала. Я заўсёды жадаў пахадзіць тут, паслухаць крапасную цішыню, яшчэ раз зірнуць на ея музеефікаваныя і натуральныя руіны. І зноў мой позірк затрымаўся на незвычайнай для мяне дэталі. На гэты раз увагу забрала ўсё яшчэ зруйнаваная некалішняя гарнізонная царква. Дакладней, яе закратаваныя — каб руіны не зраблі нікому шкоды — вокны. А яшчэ дакладней — чырвоныя пінянерскія гальштукі на іх. Імі былі абвязаны ўсе жалезныя краты аконных праёмаў. Амаль загарызонтавае ўжо сонца сваімі пачырваленымі праменямі на ўсю вечаровую моц свяціла на іх. А лёгкі ветрык няспынна варушыў гальштукі. Мой голас, каб і захацеў, не быў бы спакойным, бо горла пераняў даўкі камяк. «Дык гэта ж тое, ваеннае, полыма, ад якога згарэла не толькі царква... А як жа было трывацьабаронцам?» І я нібыта зноў пачуў тыя, не раз чутыя па радыё, словы, якія нястомна паўтараў ахрыплы голас аднаго з абаронцаў: «Я крэпасць... Вяду бой...»

Хай дарую чытачы, але пра тое я выказаўся тады ж, пасля таго адчування, спазнанага ў вечаровай крэпасці.

Ну і, вядома ж, незабыўная сустрэча ў крапасным музеі з бібліятэкай. Дакладней, з кнігамі самага першага і сапраўднага адкрывальніка праўды аб крэпасці, даследчыка крапасного змагання і ўшанавальніка абаронцаў Сяргея Смірнова, які мэтуды самы высокі аўтарытэт і павагу ва ўсіх Савецкім Саюзе. Я не прамінуў раскасаць пра гэта ў сёмым нумары часопіса «Маладосць» за 1986 год. Каля 1100 тамоў перадалі Брэсцкай крэпасці пасля смерці пісьменніка. Большасць іх з аўтографамі ўдзячных аўтараў з усяго Савецкага Саюза. Мяне ж найперш зацікавілі кнігі нашых беларускіх творцаў. Гэта не толькі выданні пісьменнікаў, але і непасрэдных удзельнікаў вайны. Сярод іх — Заір Азгур, Васіль Быкаў, Пётр Калінін, Фёдар Рома, Іван Новікаў, Мікола Садкоўч, Максім Танк, Мікола Ткачоў.

Справядлівыя словы выказаў Васіль Быкаў пра самую адметную кнігу Сяргея Смірнова: «Яго бессмяротная «Брэсцкая крэпасць» (далей называюцца некаторыя іншыя творы ваеннай тэматыкі. — **А. Б.**) — пра ўсіх гэтых і многіх іншых герояў будуць з не меншай цікавасцю чытаць нашы нашчадкі, і іх душы, як і нашы сэрцы, будуць поўніцца захапленнем мужнасцю іх маладых продкаў».

Паколькі яшчэ са студэнцкіх гадоў я меў асаблівыя адносіны да створанага Іванам Мележам — пісаў студэнцкія працы па яго творах, — то найперш звярнуўся да дарункаў Смірнову ад роднага пісьменніка, якія захоўваліся ў крэпасці. Іван Мележ на выдадзеным па-рускі ў 1956 годзе ў Маскве «Мінскім напрамку» напісаў: «Сергею Сергеевичу Смирнову, с бесконечной благодарностью за внимание и за поддержку, в которой мы так часто нуждаемся и которую, увы, все еще очень нечасто находим у своих товарищей по ремеслу, с наилучшими пожеланиями — Иван Мележ. Москва, 21.11.56 г.». Сяргей Смірноў таксама падпісаў свае кнігі Івану Паўлавічу.

Іх прыязныя стасункі не абмяжоўваліся толькі аўтографамі. Былі і іншыя спосабы падтрымкі і выяўлення сваіх пачуццяў. Напрыклад, Іван Мележ выказвае «бесконечную благодарность» Смірнову і за тое, што Сяргей Сяргеевіч напісаў змястоўную станоўчую рэцэнзію на раман «Мінскае направление», якая змешчана ў часопісе «Военный вестник» за 1955 год.

А яшчэ раней Смірноў даслаў Мележу ліст, у якім засведчыў «удовлетворение, которое дал роман», свае адчуванні ад яго прачытання. «Вы написали настоящий роман о войне, и хочется поблагодарить за него Вас от имени участников войны, к числу которых принадлежу и я... Ощущение правды, большой человеческой правды не оставляет тебя, когда читаешь «Минское направление»».

Іван Мележ не праміну ў адказаць: «Ваше письмо так глубоко тронуло моё сердце. Спасибо Вам, добрый Вы человек! Недавно я прочитал и Вашу рецензию в «Военном вестнике». Она мне понравилась, понравилась той же искренностью, которую я ощутил и в письме, понравилась тем, что Вы так внимательно прочитали книгу, увидели там многое из того, что так трудно увидеть со стороны, и чего многие не умеют замечать. Меня тронуло, что Вы так основательно, так серьёзно говорите о книге».

Асабістыя кантакты і ліставанне не перапынялісяі і пазней. У 1973 годзе Іван Паўлавіч на новым выданні «Мінскога направления» ў сваім перакладзе напісаў: «Сергею Сергеевичу Смирнову-Брестскому, Лиепайскому и пр. в память того времени, когда мы были молоды и когда была написана эта книга, заново прочитанная и дапісанная, в соответствии с возможностями времени и опыта (общественного и личного). От благодарного автора — И.Мележ. 6.1.74. Хорошо бы, если бы Вы нашли время перечитать (хотя бы Черняховского!)».

Захоўваюцца ў кніжных зборах крэпасці і іншыя аўтографы Смірнова Мележу, іх абмен пісьмамі. Шчыры і крапанальны лісты. Сапраўдная прыязнасць існавала паміж гэтымі абапалнымі вайной людзьмі. Здружыла іх ваенная тэма, імкненне сказаць будучым пакаленням праўдзівую праўду аб вайне вуснамі непасрэдных удзельнікаў.

Брэсцкая крэпасць і да гэтай пары не зменшыла свайго эмацыянальнага ўздзеяння на мяне. Разумею, чаму няўмольны лекар час не можа загасіць крапасныя раны, чаму і сёння крывавяць свае чырвонасцю аплаўленыя сцены, васпавятыя ад асколкаў і куль. Бачу, як звечарэлая цішыня — ажно вушы закладвае — сцярэжа сонныя руіны, а нястомны пярун жагнае іх бліскамі маланак. І згадаюся, што асвяжальныя дажджы не даюць упыльцу металічным літарам на трох'ярусным некропалі, якія складваюцца ў прозвішчы абаронцаў і пякельна балючыя словы «Невядомы».

Мінаюць гады, дзесяцігоддзі, а Брэсцкая крэпасць-герой па-ранейшаму нястомна апрадзвае сваю назву і прызначэнне — ашчадна зберагае і аберагае памяць пра сваіх навекі несмяротных абаронцаў...

Анатоль БУТЭВІЧ.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Гродненский филиал)

информирует о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего Строительному унитарному предприятию «Гродненская СПМК».

Аукцион состоится 11.07.2024 г. в 11.00 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. Телефон для справок 55-87-71

Наименование, характеристика предмета аукциона, местонахождение предмета аукциона	ЛОТ 1: капитальное строение с инвентарным номером 400/С-129462 (назначение – сооружение специализированное транспорта, наименование – покрытие автодрома), общей площадью 2 425,0 кв. м, расположенное по адресу: г. Гродно, ул. Карского, 4. Лот № 1 расположен на земельном участке с кадастровым № 440100000001010570, площадью 0,2848 га (назначение – земельный участок для обслуживания сооружения специализированного транспорта), расположенном по адресу: г. Гродно, ул. Карского, 4. Лот 1 имеет обремнения со стороны 3-х лиц в виде аренды: - части асфальтобетонного покрытия, площадью 900,0 кв. м, сроком по 31.12.2024 г. - части асфальтобетонного покрытия, площадью 50,0 кв. м, сроком по 31.12.2024 г.; - части асфальтобетонного покрытия, площадью 400,0 кв. м, сроком по 31.12.2024 г.; - части асфальтобетонного покрытия, площадью 1500,0 кв. м, сроком по 31.12.2024 г. Условия проведения аукциона – условия оплаты: оплата полной стоимости объекта недвижимости производится не позднее 15 (пятнадцати) банковских дней с момента заключения договора
Начальная цена продажи	175 000 руб. (сто семьдесят пять тысяч) с учетом НДС
Сумма задатка	17 500 руб. (семнадцать тысяч пятьсот рублей)
Реквизиты для перечисления задатка	BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBBY2X, УНП 500833225
Место, дата и время окончания приема заявлений	Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 208, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18. **Последний день приема заявлений – 09.07.2024 г. до 15.00**
Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звязда» от 13.05.2023 г.	
Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – https://grino.by/auktsiony	

ООО «Деловая оценка» (организатор аукциона) по поручению ЧПУП «Керестеа» (продавец) извещает о проведении **12 июля 2024 года** повторного открытого аукциона по продаже имущества в 12.00 по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

Наименование имущества
Лот № 1. Капитальное строение с инв. № 324/С-10291 площадью 441,8 кв. м (здание механической мастерской, назначение здание специализированно автомобильного транспорта, составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание). Капитальное строение с инв. № 324/С-8693 площадью 243,8 кв. м (здание гаража, назначение здание специализированное автомобильного транспорта, составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание). Капитальное строение с инв. № 324/С-8694 площадью 144,5 кв. м (здание склада, назначение здание нежилое, составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание). Капитальное строение с инв. № 324/С-8695 площадью 460,3 кв. м (здание склада, назначение здание нежилое, составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание). Капитальное строение с инв. № 324/С-8691 площадью 78,0 кв. м (здание бани, назначение здание нежилое, составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание)
Капитальные строения расположены на земельных участках с кадастровыми номерами 325650100001002724, 325650100001002340, 325650100001002615 по адресу: Гомельская обл., Чечерский р-н, г. Чечерск, ул. Восточная, 90
Начальная цена продажи без НДС – 129 420,00 бел. руб. **Задаток** – 1 294,20 бел. руб.

Продавец: ЧПУП «Керестеа», г. Гомель, пр-т Ленина, д. 31, к. 2. Конт. тел. +375296436025.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота в фиксированной сумме.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет **Организатора аукциона ООО «Деловая оценка»: р/с BY60BELB30121322650030226000 в филиале ОАО «Банк БелВЭБ», г. Гомель, пр-т Ленина, 10, БИК BELBBY2X, УНП 490870026.**

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2, в рабочие дни с **10.00 до 13.00** и с **14.00 до 17.00** от даты опубликования настоящего извещения.

Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 11.07.2024 г. в 17.00.

Порядок участия и проведения аукциона с перечнем необходимых документов опубликован на сайте www.deloocenka.by.

Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона не позднее чем за 3 (три) дня до его проведения.

Единственный участник имеет право приобрести лот с шагом 5 %. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение **30 (тридцати)** календарных дней с момента подписания протокола; оплата должна быть произведена в течение **90 (девяноста)** рабочих дней после подписания договора купли-продажи. Возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в течение **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет окончательной стоимости предмета оценки.

Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части).

Конт. тел. организатора аукциона: +375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению филиала «Минский» открытого акционерного общества «Агрокомбинат «Дзержинский» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже:

Лот № 1: комплекс недвижимого имущества и оборудования в составе:
- **склад-холодильник** *(составные части и принадлежности: 3 (три) навеса)*, **инв. № 601/С-31936 общей площадью 145,8 кв. м;**
- **убойный цех** *(составные части и принадлежности: 2 (два) навеса)*, **инв. № 601/С-31941, общей площадью 1000,4 кв. м, с технологическим оборудованием «Szlachet-Stal»;**
- **столярный цех, инв. № 601/С-31938, общей площадью 460,1 кв. м;**
- **склад канцкормов** *(составные части и принадлежности: 2 (два) пристройки-навеса с автовесами)*, **инв. № 601/С-31943, общей площадью 402,2 кв. м;**
- **склад ГСМ, инв. № 601/С-31937, общей площадью 64,5 кв. м;**
- **сарай-гараж с/х** *(составные части и принадлежности: пристройка)*, **инв. № 601/С-31929, общей площадью 553 кв. м;**
- **пункт техобслуживания, инв. № 601/С-31932, общей площадью 719,9 кв. м;**
- **птичник № 14, инв. № 601/С-31925, общей площадью 1329,2 кв. м;**
- **проходная, инв. № 601/С-31942, общей площадью 49 кв. м;**
- **мойка для машин, инв. № 601/С-31928, общей площадью 6,6 кв. м;**
- **мехмастерская** *(составные части и принадлежности: пристройка, беседка)*, **инв. № 601/С-31927, общей площадью 565,7 кв. м;**
- **котельная** *(составные части и принадлежности: навес, дымовая труба)*, **инв. № 601/С-31939, общей площадью 892,9 кв. м;**
- **гараж на 25 автомашин, инв. № 601/С-31926, общей площадью 506,9 кв. м;**
- **ветсанпропускник убойного цеха** *(составные части и принадлежности: 3 (три) пристройки)*, **инв. № 601/С-31940, общей площадью 578,2 кв. м;**
- **административное здание** *(составные части и принадлежности: подвал, 2 (две) пристройки, котельная)*, **инв. № 601/С-31931, общей площадью 1072,1 кв. м;**
- **весовая** *(составные части и принадлежности: навес с автовесами)*, **инв. № 601/С-31934, общей площадью 15,2 кв. м;**
- **птичник № 1** *(составные части и принадлежности: 2 (две) пристройки)*, **инв. № 601/С-22689, общей площадью 1749,7 кв. м, с оборудованием «Big Dutchman» Evrovent-500 для клеточного содержания кур-несушек;**
- **птичник № 2** *(составные части и принадлежности: 3 (три) пристройки)*, **инв. № 601/С-22690, общей площадью 2003,8 кв. м, с оборудованием «Big Dutchman» для выращивания бройлеров напольного содержания;**
- **птичник № 3** *(составные части и принадлежности: 2 (две) пристройки)*, **инв. № 601/С-22691, общая площадь – 1752,7 кв. м, с оборудованием «Big Dutchman» Evrovent-500 для клеточного содержания кур-несушек;**
- **птичник № 4** *(составные части и принадлежности: 3 (три) пристройки)*, **инв. № 601/С-22692, общей площадью 1789,8 кв. м, с оборудованием «Big Dutchman» для выращивания бройлеров напольного содержания;**
- **птичник № 5** *(составные части и принадлежности: 3 (три) пристройки)*, **инв. № 601/С-22693,общей площадью 1753,2 кв. м, с оборудованием «Техна» для клеточного содержания кур-несушек;**
- **птичник № 6** *(составные части и принадлежности: 3 (три) пристройки)*, **инв. № 601/С-22694, общей площадью 1411,8 кв. м;**
- **птичник № 7** *(составные части и принадлежности: 3 (три) пристройки, 2 (две) навеса)*, **инв. № 601/С-22695, общей площадью 1424 кв. м;**
- **птичник № 8** *(составные части и принадлежности: 2 (две) пристройки)*, **инв. № 601/С-22696, общей площадью 1318 кв. м;**
- **птичник № 9** *(составные части и принадлежности: пристройка)*, **инв. № 601/С-22697, общей площадью 1270,1 кв. м;**
- **птичник № 10** *(составные части и принадлежности: 3 (три) пристройки)*, **инв. № 601/С-22700, общей площадью 1910,4 кв. м;**
- **птичник № 11** *(составные части и принадлежности: 3 (три) пристройки)*, **инв. № 601/С-22698, общей площадью 1311,6 кв. м;**
- **птичник № 15** *(составные части и принадлежности: 2 (две) пристройки)*, **инв. № 601/С-22699, общей площадью 1739,4 кв. м, с оборудованием «Big Dutchman» Evrovent-500 для клеточного содержания кур-несушек.**

Объекты расположены на земельном участке с кадастровым номером 623200000033000024 площадью 54,2646 га ***(право постоянного пользования)*** **по адресу: Минская область, Логойский район, Плещеницкий с/с, 4.**

Земельный участок имеет ограничения в использовании: прибрежная полоса р. Двинога, пл. 1,0000 га; водоохранная зона р. Двинога, пл. 38,5276 га; охранная зона линий электропередачи напряжением свыше 1000 вольт, пл. 3,6770 га:
- **цех переработки мяса** *(составные части и принадлежности: подвал, вход в подвал, навес)*, **с комплектом оборудования для производства колбас, комплексом копчения и камеры коптильной, инв. № 601/С-28939, общей площадью 410,6 кв. м, расположенный на земельном участке с кадастровым номером 623200000033000063 площадью 0,1924 га** ***(право постоянного пользования)*** **по адресу: Минская область, Логойский район, Р-63, 67-й км. 1/2.**

Земельный участок имеет ограничения в использовании: водоохранная зона р. Двинога, пл. 0,1924 га; охранная зона линий электрических сетей напряжением до 1000 вольт, пл. 0,0050 га; охранная зона линий электрических сетей напряжением свыше 1000 вольт, пл. 0,0430 га; охранная зона придорожной полосы (контролируемая зона) автомобильных дорог, пл. 0,0785 га.

С полным перечнем оборудования можно ознакомиться у организатора аукциона.

Начальная цена с НДС (20 %) – **3 033 360,00** бел. руб.

Задаток 10 % от начальной цены – **303 336,00** бел. руб.

Лот № 2 – земельный участок с инв. **№ 600/С-176408, общей площадью 327,3 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 623981131060100077 площадью 1,1584 га** *(право постоянного пользования)* **по адресу: Минская область, Минский район, Гореанский с/с, 55, район д. Лисовщина.**

Земельный участок имеет ограничения в использовании: охранная зона электрических сетей напряжением свыше 1000В, пл. 0,3126 га; зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения, пл. 0,7382 га.

Начальная цена с НДС (20 %) – **33 840,00** бел. руб.

Задаток 10 % от начальной цены – **3 384,00** бел. руб.).

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, ОКПО 29250255, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации», код платежа – 40901, код категории платежа OTHR.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель аукциона (единственный участник аукциона) возмещает Продавцу затраты на публикацию извещения о проведении торгов, а также оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов в следующем размере: по лоту № 1 – 1 (одного) процента от окончательной цены продажи предмета аукциона, по лоту № 2 – 10 (десяти) процентов.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rii.by.

Аукцион состоится **06.08.2024 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **05.08.2024** до **16.00** по указанному адресу в каб. 320.

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17. Тел. для осмотра 8 (029) 145-17-40.

VHT-601088545

БЕЛАРУСБАНК

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ НЕДВИЖИМОСТИ

Организатор торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества – Могилевское областное управление № 700 ОАО «АСБ Беларусбанк»

Наименование объекта продажи	**Лот № 1. Изолированное помещение № 3 (гараж) с инвентарным номером 713/D-3903,** расположенное по адресу: Могилевская область, г. Климовичи, ул. Ленинская, 80-3, площадью 25,2 кв. м, год постройки – 1995. **Лот № 2. Изолированное помещение № 5 с инвентарным № 713/D-3905,** расположенное по адресу: Могилевская область, г. Климовичи, ул. Ленинская, 80-5, площадью 190,9 кв. м, год постройки – 1995
Начальная цена продажи	Лот № 1 – 11 280,00 рублей (одиннадцать тысяч двести восемьдесят рублей 00 копеек), в т.ч. НДС 20 %. Лот № 2 – 85 560,00 рублей (восемьдесят пять тысяч пятьсот шестьдесят рублей 00 копеек), в т.ч. НДС 20 %. Обязательное условие приобретения лота № 2: приобретение роплет в количестве 2 ед. и щитка утопленного типа общей стоимостью 1891,84 рублей (одна тысяча восемьсот девяносто один рубль 84 копейки) по отдельному договору
Сумма задатка	Лот № 1 – 564,00 рубля (пятьсот шестьдесят четыре рубля 00 копеек) – 5 %. Лот № 2 – 4278,00 рублей (четыре тысячи двести семьдесят восемь рублей 00 копеек) – 5 %
Открытый аукцион состоится	**08.08.2024 в 11.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, д. 71А-2, первый этаж, актовый зал**
Заявления и документы на участие принимаются	В рабочие дни с 9.00 до 16.00 (с 12.30 по 13.15 обед) по 07.08.2024 включительно по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 71А-2, пятый этаж, кабинет 502
Продавец	ОАО «АСБ Беларусбанк». Договор купли-продажи заключается ОАО «АСБ Беларусбанк» (г. Минск) и регистрируется в орган по государственной регистрации по месту нахождения объекта
Контактные данные	По вопросам, связанным с объектом продажи, обращаться по телефонам: (8-0222) 752155, моб. 8029-169-39-68

Для участия в открытом аукционе предоставляется заявление, к которому прилагается документ о отчислай банка, подтверждающий внесение суммы задатка в размере по 1 лоту 564,00 рубля, по второму лоту 4278,00 рублей на счет No BY 69 AKBB 66708597000020000000, БИК AKBBBY2X в ОАО «АСБ Беларусбанк», УНП 100325912.

К заявлению также прилагаются:

юридическим лицам Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателям – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования, а также копии учредительных документов юридического лица;

иностранным юридическим лицам – копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданной обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на русский или белорусский язык;

гражданином Республики Беларусь – копия паспорта (стр. 25, 31, 33);

иностранным гражданином или лицом без гражданства – документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с нотариально заверенным переводом на русский или белорусский язык;

представителем заявителя (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) – доверенность, выданная в установленном порядке.

При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица – также документ, подтверждающий его полномочия (приказ о назначении на должность руководителя, или заверенная выписка из решения общего собрания, правления либо иного органа управления юридического лица в соответствии с учредительными документами, или трудовой договор (контракт), или соответствующий гражданско-правовой договор, или иные документы в соответствии с законодательством).

При подаче заявления организатором открытого аукциона с участниками заключается соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Заключительная регистрация участников аукциона – 08 августа 2024 г. с 10.30 до 10.55. В случае не регистрации в выше назначенное время участник не допускается к участию в аукционе. Аукцион по продаже недвижимого имущества будет проводиться с

ШЛЯХАМІ 1943 - 1944 ВЫЗВАЛЕННЯ

СТАЛІЦУ І АСТРАВЕЦ ВЫЗВАЛІЛІ Ў АДЗІН ДЗЕНЬ

Як партызаны праз тры гады адказалі на нямецкі «бліцкрыг»

Ліпень 1944 года прынёс вызваленне Гродзеншчыне. І першым буйным цэнтрам на гэтым шляху стаў Астравец. Адметна, што знамянальная дата супала з вызваленнем сталіцы. Але калі Мінск вызвалялі пераважна воінскія часткі, тут галоўную ролю адыгралі партызаны, якія далучыліся да наступальнай аперацыі «Багратыён». Днём 3 ліпеня партызанская брыгада імя ЦК Кампартыі (бальшавікоў) Беларусі разграміла варожы гарнізон у Астраўцы і трымалася да прыходу рэгулярнай арміі.

ІМКЛІВЫ НАСТУП

Бліскучая аперацыя «Багратыён» стала для ворага нечаканасцю. Немцы адступалі. На сваім шляху яны працягвалі разбураць дамы, узрывалі адміністрацыйныя аб'екты, палілі пакінутую маёмасць.

Партызанскія атрады, якія на працягу акупацыі мелі разрознены характар, падчас наступальнай аперацыі «Багратыён» сталі магутнай сілай. Калі ішло вызваленне сталіцы, прадстаўнікі Беларускага штаба партызанскага руху інструктавалі камандзіраў партызанскіх фарміраванняў актыўней і смялей узаемадзейнічаць з наступальнымі часцямі Чырвонай Арміі, перахапляць і рашуча грамаць варожыя войскі, што адступаюць, аўтакалоны, абозы. «Не давайце праціўніку вывозіць ваенную маёмасць і нарабаванае дабро, захоплівайце маёмасць, а пры немагчымасці — знішчайце яе», — сказана ў інструкцыі ад прадстаўніка партызанскага штаба Рыжыкава.

Першы тыдзень пасля вызвалення Мінска быў перыядам імклівага наступу Чырвонай Арміі і партызан на немцаў.

Вораг з калонамі аўтамашын, артылерыі, кавалерыі і пяхоты рухаўся па тракце ад Мінска на захад. Немцы адступалі і гналі перад сабой сотні сацвецкіх ваеннапалонных, захопленых у 1942 годзе. Гітлераўцы імкнуліся прабіцца праз Налібоцкую пушчу. Адну з такіх калон атакавала брыгада імя Сталіна, было знішчана 120 немцаў, узяты багатыя трафеі, вызвалены 600 палонных. Наступленне разгарнулася ў дзень вызвалення Мінска і ў наступныя суткі. У гэты час палова Беларусі ўжо была ачышчана ад фашыстаў. Але трэба было прайсці яшчэ сотні, каб выйсці да рубяжоў на Бузе і Нёмане. Але калі ўсход вызвалялі з канца 1943 года да пачатку ліпеня 1944 года, з заходніх раёнаў ворага гналі хутчэй — літаральна да канца ліпеня. І тут адлік ішоў не толькі на дні — на гадзіны.

КОЖНЫ ДЗЯСЯТЫ БАЕЦ — ЖАНЧЫНА

На поўначы і поўдні ад Мінска Чырвоная Армія вызваляла ўсё новыя населеныя пункты. У ліпені 1944 года на завяршальным этапе наступальнай аперацыі войскі трох Беларускіх франтоў ва ўпартых баях прынесці вызваленне Гродзеншчыне. Днём 3 ліпеня партызанская брыгада імя

Цэнтральнага камітэта Кампартыі Беларусі пад камандаваннем Мікалая Фёдарава з боем авалодала пасёлкам Астравец, разграміла варожы гарнізон і ўтрымлівала пазіцыі тры дні да падыходу часцей дзесяткай арміі.

Як расказала **следчы Астравецкага раённага аддзялення Следчага камітэта Вікторыя САПАЧ,** гісторыя брыгады пачалася ў сакавіку 1943 года. Да гэтага часу не асобныя батальёны ўваходзілі ў розныя брыгады, у тым ліку «За Советскую Белоруссию». У лютым 1944 года брыгадзе прысвоена імя ЦК Кампартыі Беларусі. Дзейнічала яна ў шэрагу раёнаў Віцебскай і Мінскай абласцей, а таксама на тэрыторыі Астравецкага раёна Гродзеншчыны. Шостага ліпеня, падчас вызвалення Астраўца, брыгада аб'ядналася з часцямі Чырвонай Арміі. Па словах Віктарыі Сапач, брыгада на той момант налічвала пяць атрадаў з агульнай колькасцю амаль 340 чалавек, з іх 34 жанчыны, большасць складалі беларусы, рускія і ўкраінцы.

Падчас вызвалення Астравецкага раёна партызанскай брыгадай камандаваў Мікалай Фёдараў, які на пачатку 1942 года быў накіраваны ў тыл ворага для арганізацыі партызанскага руху. За кароткі тэрмін Фёдараў сабраў атрад у складзе 100 чалавек. Падчас баявых дзеянняў брыгадай разгромлена некалькі моцных нямецкіх гарнізонаў у Астраўцы і на станцыі Гудагай, пашкоджана 500 чыгуначных рэек. У баях і засадах знішчана і ўзята ў палон каля 200 немцаў, атрыманы значныя трафеі.

З паведамлення сакратара Вілейскага падпольнага абкама партыі Клімава начальніку Беларускага штаба партызанскага руху Калініну: «...Брыгада М. І. Фёдарава заняла мястэчка Астравец, знішчыла каманду фашысцкіх падпальшчыкаў. Шостага ліпеня ўдарныя партызанскія групы здзейснілі нападзенне на ўчастак чыгуначнай лініі Смаргонь — Вільнюс у раёне станцыі Гудагай — Шумск. Рух па лініі спынены. У выніку на перагоне стаяць чатыры нямецкія эшалоны з грузамі, якія перадаздзены 144-й дывізіі Чырвонай Арміі». Мікалай Фёдараў за ўдзел у аперацыі атрымаў высокія дзяржаўныя ўзнагароды.

І ПЕРАСЛЕД, І ЛІКВІДАЦЫЯ ПАЖАРАЎ

Падчас акупацыі Астравецкі раён уваходзіў у зону дзеяння брыгады імя Варашылава і ЦК КП(б)Б Вілейскай вобласці. У фондах Астравецкага гісторыка-этнаграфічнага музея захоўваюцца фотаздымкі сакратара Астравецкага падпольнага райкама КПБ Вілейскай вобласці Фёдара Ларыёнава, начальніка штаба партызанскай брыгады імя Варашылава Вілейскай вобласці Івана Крысава, а таксама здымак партызан даўзенай брыгады. Па інфармацыі, якую прадставіла **дырэктар музея Рыма ПАДЛУЖНАЯ,** вызваленне Астравецкага раёна пачалося ў чэрвені 1944 года, калі вораг быў выбіты з вёскі Гервяты. Страты былі з абодвух бакоў.

А 3 ліпеня ў 19 гадзін 40 хвілін партызанская брыгада імя ЦК КП(б)Б атакавала нямецкі гарнізон каля Астраўца. Як сведчаць дакументы астравецкага музея, падчас штурму асаблівага вылучыліся байцы ўзвода разведчыкаў атрада імя Чкалава і атрада імя Пархомянкі. Нямецкія войскі не вытрымалі ўдару і адступілі пад Гудагай, перад гэтым паспеўшы падпаліць пасёлак гранатамі і вогненнымі кулямі. Поўнасцю згарэла цэнтральная частка Астраўца — ад млына да касцёла. Партызанам прыйшлося адмовіцца ад пераследу і занятыя тушэннем пажару. Іх намаганнямі ліквідаваны агонь на лесапільным і цагляным заводах, млыне, аўтарамонтнай майстэрні і іншых прадпрыемствах. У якасці трафеяў атрыманы шэсць кулямётаў, 40 вінтовак, аўтамашына, два матацыклы і два прадуктовыя склады.

За заходнія раёны Беларусі баі ішлі яшчэ тры тыдні. Жыхары акупаваных тэрыторый пакутавалі ад злачынстваў нямецкіх захопнікаў. Вораг актывізаваў тэрор і масавую эвакуацыю насельніцтва ў Германію. Знішчаліся пасевы, мініраваліся чыгуначныя аб'екты і дарогі. Аб падобным становішчы, дарэчы, паступіў рапарт у цэнтр ад камандзіра партызанскага злучэння Брэсцкай вобласці Сяргея Сікоркага. Ён характарызаваў гэты перыяд так: «Нарастае паніка сярод

нямецкіх служачых, іх сем'і пачалі эвакуацыю. Партызанскія атрады штодзень вядуць баі на камунікацыях і ў шэрагу месцаў па вырабаванні насельніцтва».

З цэнтра паступае рэкамендацыя ўзмацніць кантроль за мясцовасцю, выяўляць і знішчаць праціўнікаў. Асабліва калі тыя выходзяць у населеныя пункты. Бо недасканалы кантроль тэрыторыі дазваляе групам праціўніка пераходзіць да актыўных дзеянняў і наносіць страты часцям Чырвонай Арміі і насельніцтву.

МОСТ У МІХАЛІШКАХ

Партызанам удавалася захаваць маёмасць і жыцці людзей у тых раёнах, дзе ішло наступленне. Партызанскія брыгады актыўна злучаліся з часцямі Чырвонай Арміі. Так, тры атрады 16-й Смаленскай брыгады 5 ліпеня аб'ядналіся з дзеючай арміяй у раёне вёскі Свір, а 6 ліпеня астатнія тры атрады далучыліся да арміі ў Міхалішках.

За вёску Міхалішкі Астравецкага раёна гэтымі днямі ішлі жорсткія баі. Такая абстаноўка была абумоўлена важным стратэгічным станам населенага пункта. Партызанам было важна да прыходу арміі захаваць мост праз раку Вілію. Для выканання задання былі вызначаны тры атрады і 60 конных разведчыкаў. З кроваправалітнымі баямі 4 ліпеня атрад заняў Міхалішкі.

Немцам пасля некалькіх спроб удалося часткова разбурыць пралёты моста, аднак партызаны пры дапамозе мясцовых жыхароў яго хутка адрамантавалі. Неўзабаве па ім ужо ішлі салдаты-вызваліцелі.

Да апошняга патрона імкнуліся гітлераўцы ўтрымаць чыгуначную станцыю Гудагай. Згодна з дакументамі Астравецкага музея, ноччу партызанская брыгада імя ЦК КП(б)Б атакавала чыгунку, узарвала і разабрала больш за 200 рэек. А раніцай 6 ліпеня партызаны пры падтрымцы разведчыкаў 144-й стралковай дывізіі атакавалі станцыю і ў хадзе баёў выбілі адтуль нямецкія войскі, прымусілі іх да адступлення. Гэтым боем было завершана вызваленне Астравецкага раёна. Не абышлося без страт. У баях загінулі дзясяткі байцоў 25-й і 144-й стралковых дывізій, яны так і засталіся на гэтай зямлі.

У ПАМЯЦЬ ТЫХ, ХТО ЗАГІНУЎ

На тэрыторыі раёна знаходзіцца сем пахаванняў часоў Вялікай Айчыннай вайны, дзе спачываюць 800 байцоў і мірных жыхароў. У аграгарадку Варона пахаваны 67 савецкіх воінаў. У Гервяцкім сельскім Савеце ўстаноўлены помнік невядомаму салдату, чые астанкі знойдзены ў хадзе пошукавых работ.

На ўскрайку вёскі Кемелішкі ўстаноўлены помнік аховрам мясцовага гета. Тут раскраляны 500 яўрэяў — такая лічба значыцца на манументе.

Вялікая брацкая магіла знаходзіцца ў пасёлку Гудагай. Тут, па архіўных данespecially, пахавана больш за 200 ваеннапалонных. Менавіта сюды, у Гудагай, вайна прыйшла ў першы дзень, 22 чэрвеня 1941 года. Як сведчаць гістарычныя дакументы, тады фашысты скінулі некалькі бомбаў на чыгуначную станцыю і мост праз раку Лошу.

Ваенны Гудагай вядомы тым, што тут быў створаны філіял «Шталаг 342». У ім на працягу некалькіх гадоў знаходзіліся ваеннапалонныя. Многія загінулі і пахаваны ў брацкай магіле, на месцы якой узвышаецца абеліск. На розных крыніцах тут знайшлі спа-

чын ад 200 да 300 чалавек. Імёны 75 з іх сталі вядомы дзякуючы архіўным дакументам, адкрытым у апошнія дзесяцігоддзі. Нямала ахвяр было сярод мірнага насельніцтва. У вёсках Кемелішкі і Барані стаяць помнікі на месцы расстрэлу жыхароў яўрэйскай нацыянальнасці.

У Астраўцы ўстаноўлены велічны манумент савецкім воінам і партызанам, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Знаходзіцца помнік у лесапаркавай зоне горада. Работы па яго ўзвядзенні былі распачаты ў 1974-м — за год да 30-й гадавіны Вялікай Перамогі.

Калі насыпалі курган пад манумент, сюды прывезлі зямлю з Брэсцкай крэпасці, Хатыні, сталічнага Кургана Славы, з месца Корсунь-Шаўчэнкаўскай аперацыі, Валгарада (Сталінградская бітва), Кургана Славы Швянчонскага раёна.

Двухфігурную скульптурную кампазіцыю — воіна-сцяганосца і яго таварыша, які памірае, — вышынёй у 3,5 метра зрабіў вядомы беларускі скульптар Ярамір Печкін. Урачыстае адкрыццё мемарыяла адбылося 9 мая 1975 года.

Мемарыяльныя пліты з імёнамі каля падножжа кургана ўстанавілі пазней. А потым па меры атрымання звестак пра загінулых землякоў туды пачалі заносіць і іх прозвішчы, каб увекавечыць памяць абаронцаў. Аднаўлялі пліты два разы, апошні — у 2019 годзе.

Адразу пасля вызвалення ў Астраўцы пачалі падлік разбуранай і разрабаванай нямецкімі захопнікамі гаспадаркі. Паралельна вялося аднаўленчыя работы. З дакументаў Астравецкага Савета дэпутатаў вядома, што 1 жніўня 1944 года адбылося першае пасяджэнне выка-

наўчага камітэта, на якім разглядалі пытанні аб зборы ўраджаю і хлебанарыхтоўках, аб аднаўленні школ раёна і падрыхтоўцы да навучальнага года, аб дзяржаўнай ваеннай пазыцы.

Выканаўчым камітэтам былі прыняты рашэнні аб аднаўленні дзейнасці арганізацый і добрапарадкаванні тэрыторыі раёна, прызначэнні дапамогі шматдзетным і адзінокім маці, пажарнай бяспецы, стане гандлю, кадравыя пытанні. Дзяржава аказвала дапамогу ў будаўніцтве новых і аднаўленні разбураных дамоў, выдзяляліся ўчасткі беззямельным сялянам, арганізацыям, рабочым і служачым для падсобных гаспадарак.

Вайна ішла на захад, баі грымелі па-за межамі Беларусі, савецкія салдаты вызвалялі ад нямецкай акупацыі Заходнюю Еўропу. І, хоць мірнае жыццё пачало ўваходзіць у свядомасць людзей, памяць аб самай крывавай вайне будзе трывожыць яшчэ не адно пакаленне беларусаў.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

РАЗАМ ВЫГУКНУЛІ: «РАЗМА!»

Лёс асеціна, які змагаўся з акупантамі ў партызанскім атрадзе на тэрыторыі Беларусі

Асецінская прыказка абвяшчае: калі народ адзіны, ён рухае горы. Дзясяткі прадстаўнікоў асецінскага народа змагаліся ў гады Вялікай Айчыннай вайны поруч з беларусамі і прадстаўнікамі іншых нацыянальнасцяў у партызанскіх атрадах імя Чарнака і Фрунзэ. Аб адным з іх — Альбіне Канукаве, адважным сыне асецінскага народа, які пакінуў адметны след у гісторыі партызанскага руху на беларускай зямлі, — будзе наш аповед.

Пошук мае працяг

Сапраўдны гісторык ніколі не завяршае пошук. Некалькі гадоў таму даследчык з Паўночнай Асеції — Аланіі Цімур Карданаў — выпусціў у свет кнігу «Героі без Залатых Зорак», у якой на пяцістах старонках расказаў пра лёсы 50 сваіх землякоў, якіх прадстаўлялі да звання Героя Савецкага Саюза, але па розных прычынах сваіх залатых зорак яны так і не дачакаліся. Адным з іх стаў Альбін Харытонавіч Канукаў (1910—1944). Пасля выхаду кнігі Цімур Заурбекавіч захацеў яшчэ больш даведацца пра гераічнага земляка, які ў вайну змагаўся на Брэстчыне, а таму звярнуўся па дапамогу непасрэдна да Прэзідэнта Беларусі Аляксандр Лукашэнкі.

У сваім лісце асецінскі гісторык пісаў: «Паважаны Аляксандр Рыгоравіч, прашу Вас максімальна аказаць садзейнічанне ў зборы матэрыялаў пра Канукава А. Х. і аб партызанах, што ваявалі з ім у брыгадзе імя Сталіна Брэсцкай вобласці».

У выніку праз Жабінкаўскую раённую ветэранскую арганізацыю, абласны краязнаўчы музей і Брэсцкую бібліятэку ім Максіма Горкага гэты ліст з просьбай дапамагі ў пошуках «героя без Залатой Зоркі» трапіў у мае рукі.

Пра прозвішча, мянушку і імя

У Альбіна было прозвішча, незвыклае славянскаму вуху, — Х'аныхъуаты. Таму з асецінскай мовы яго перайначылі на рускі манер. Гэтак атрымалася прозвішча Канукаў (з нацыскам на першым складзе).

Спрадвеку радавым гняздом Канукавых было сяло Кабан (Кабань). Адтуль яны сяліліся на свеце, часам вельмі далёка ад свайго горнага аула. Да рэвалюцыі моцна грымела слава легендарнага барца Бола Канукава. Таго нездарма звалі Асілкам і Казбек-Гарою: пяцідзесяці росце ў 228 сантыметраў Бола важыў 224 кілаграмаў і лёгка клаў на лапаткі самых моцных атлетаў Азіі і Еўропы!

Альбін КАНУКАЎ.

Казбек-Гара памёр у пасёлку Майскі (у Кабардзіна-Балкарыі), калі Альбіну было дванаццаць гадоў. Хлопчык паспеў пабачыцца са знакамітым сваяком. Успамінаючы былое, яшчэ адзін асецін, камандзір партызанскага атрада імя Чарнака Рамазан Козыраў, пісаў пра земляка, якога лічыў сябрам: «Мы яго жартоўна называлі «Бола», і ён быў задаволены...»

Альбін нарадзіўся ў Майскім 11 жніўня 1910 года ў шматдзетнай сям'і Хаматкана Канукава. Заўважым, калі юнак уступіў у шэрагі Чырвонай Арміі, яго імя па бацьку таксама змянілася: з 1932 года ён становіцца Харытонавічам. Калі вясной сорак другога асецін быў прадстаўлены да высокага звання Героя Савецкага Саюза, ва ўзнагародным лісце ўвогуле быў названы Альбертам Харытонавічам.

Пра подзвігі, палон і легіён

Ён атрымаў добрую для свайго часу адукацыю: у 1929-м скончыў Майскую дзесяцігодку. Праз тры гады ў Сталінабадзе (Душанбэ) быў прызваны ў войска, дзе трапіў у артдывізіён 7-й кавалерыйскай конна-горнай брыгады. А калі звязаў свой лёс з армейскай справай, працягнуў вучобу ў Растоўскім артылерыйскім вучылішчы.

Набліжалася ваенная навальніца, і хутка малодшы лейтэнант рушыў у паход — у Заходнюю Беларусь і на Фінскую вайну. Аднак гэта былі толькі першыя сполахі сапраўдыі сусветнага пажару.

З пачаткам Вялікай Айчыннай Альбін Канукаў — на Паўднёвым фронце, дзе рэкамендаваўся камандзірам узвода. Ён ваяваў у баях пад Самбекам і Пятроўкай, Вялікакарпінскай, Абрамаўкай і Болдыраўкай малодшы лейтэнант Канукаў і быў прадстаўлены да звання Героя. Аднак застаўся без Залатой Зоркі — атрымаў усяго толькі ордэн Чырвонага Сцяга.

А неўзабаве наменік камандзіра батарэі 185-га палка 62-й кавалерыйскай дывізіі лейтэнант Альбін Канукаў знік са спісаў асабовага складу. Доўгі час лічылася, што знік без вестак 25 мая 1942 года на Ізюм-Барвенкаўскім напрамку, у Харкаўскім катле. Аднак Альбіна чакаў іншы лёс. Шмат разоў паранены, кантужаны, беспрытомны, ён трапіў у палон у «Афлаг-365».

«Я часта захапляюся гэтым чалавекам, — расказаў камандзір партызанскага атрада імя Чарнака Рамазан Козыраў. — Калі ўпершыню пабачыў яго ва Уладзімір-Валынскім лагеры для ваеннапалонных афіцэраў, ён быў падобны на хадзячы шкілет — скура ды косці. На выцвілай армейскай гімнасцёрцы ззяду пад лапаткамі жаўцелі два кругі, як чайныя талеркі, засохлай крыві. Яго лёгкія наскрозь былі прабітыя, кулі выйшлі крыху вышэй за лапаткі. Мы ўсе былі ўпэўнены, што ён памрэ, не вытрымае ўсе жахі лагернага жыцця, дапамагалі яму чым маглі. Аднак ён не падаў духам, павольна, але папраўляўся, падбадзёраваючы іншых».

У лагеры Козыраў і Канукаў арганізавалі падпольную антыфашысцкую групу, у якую ўвайшлі землякі-асеціны. У прыгарадзе Варшавы Вясоле (цяпер усходні раён польскай сталіцы) яны ўступілі ў 835-ы батальён Паўночна-Каўказскага легіёна і пачалі рыхтаваць пераход на бок партызан.

Вясной 1943 года легіянеры трапілі ў Беларусь. Размясціліся ў вёсцы Пугачова (цяпер — частка Брэста) і праз падпольшчыцу Ганну Гутко ўстанавілі сувязь з «чарнакоўцамі». 23 мая каля 40 асецінаў, прыхапіўшы зброю і патроны, рушылі ў Шэбрынскі лес, дзе іх сустрэў камісар атрада імя Чарнака Леанід Зяленін.

Пра партызанскія будні і пасмяротную памяць

Ужо праз два дні асеціны мелі баявое хрышчэнне. Гэты выпадак камандзір брыгады імя Сталіна Сумбат Арзуманян назваў прыкладам партызанскай хітрасці.

25 мая 1943 года быў знішчаны паліцэйскі ўчастак у сяле Азяты Жабінкаўскага раёна, і асеціны прынялі ў гэтай справе самы дзейсны ўдзел. А сёмай гадзіне раніцы партызаны ў нямецкай форме накіраваліся да пастарунка. Іх віталі паліцаі, якія вырашылі, што перад імі — немцы. Пераапранутыя партызаны занялі зручныя пазіцыі, каб не даць магчымасці паліцэйскім падысці да зброі. Чакалі толькі каманды. І яна прагучала па-асецінску: «Разма!» (што значыла: «Наперад!»). У лічаныя хвіліны пастарунак апынуўся ў руках партызан, якія пакаралі здраднікаў і ўзялі багатыя трафеі.

Кіраўнікі аперацыі занялі высокія пасады: Рамазан Козыраў узначаліў партызанскі атрад імя Чарнака, а лейтэнант Канукаў — атрад імя Фрунзэ. Гэтыя фарміраванні ў складзе брыгады імя Сталіна актыўна дзейнічалі ў Жабінкаўскім, Кобрынскім, Маларыцкім раёнах. Альбін Харытонавіч неаднаразова праяўляў асабістую мужнасць. За гэта быў паўторна адзначаны ордэнам Чырвонага Сцяга і медалём «Партызану Айчыннай вайны» I ступені. На жаль, насіць яму гэтыя ўзнагароды не давялося...

У лютым сорак чацвёртага адбыўся трагічны выпадак. Пра тое расказаў гісторык Цімур Карданаў. Ішлі заняткі, на якіх партызаны вывучалі новую міну. Інструктар памыліўся, прагрымеў выбух. Чацвёра партызан загінулі на месцы, камісара атрада Аляксандра Гогалева, які глядзеў у акно, разам з рамай выкінула на вуліцу. Падчас выбуху старшы лейтэнант Канукаў быў ззаду групы і назіраў за інструктарам. Хваля адкінула камандзіра фрунзенцаў назад. Ён ударыўся аб сцяну і страціў прытомнасць. 19 лютага з партызанскага аэрадрома каля вёскі Сварынь Драгічынскага раёна яго накіравалі на Вялікую зямлю. Ён некалі ў лагеры, Альбін не губляў прысутнасці духу, паабяцаў на развітанне Козыраву: «Буду ў Асеці, зайду да тваіх маці і сястры, раскажу ім усё пра цябе».

«Так я згубіў самага лепшага сябра. Гэта была наша апошняя сустрэча», — успамінаў праз гады Рамазан Дзабіевіч.

Альбін Харытонавіч памёр 19 кастрычніка 1944 года. Раненыя ўрачы крыху заляжылі яго раны, але надта шмат адмецін пакінула вайна на целе і ў душы.

Канукаў вярнуўся дамоў, прыбыў на вечную пабыўку з палескіх нізін — у край сівых, як свет, каўказскіх вяршынь. Ён вярнуўся туды, дзе самая высокая гара — Казбек, а самы высокі чалавек — Казбек-Гара. Ён вярнуўся, каб застацца там, дзе радзіма, дзе шмат гор і бліжэй да зор.

Анатоль БЕНЗЯРУК, фота з архіва аўтара.

Іван АЛЕКСІЕВІЧ з праўнукам (*фота аўтара*).

Замест эпілога

АПОШНІ ПАРТЫЗАН

14 снежня 2023 года памёр Іван Аляксандравіч Алексіевіч — апошні жабінкаўскі ветэран вайны. А праз некалькі дзён Цімур Карданаў змясціў пра яго артыкул у газеце «Северная Осетия». Асецінскі гісторык і беларус-ветэран завочна былі крыху знаёмыя, размаўлялі па відэасувязі. Іван Аляксандравіч сведчыў: «У нашым атрадзе было нямала асецінаў. Яны не ведалі, што такое страх, усе ваявалі адважна. Бязлітасныя былі да акупантаў, асабліва да здраднікаў. Камандзірам у нас быў Козыраў, камісарам — Канукаў, а Еламурза Міцілаў па мянушцы Тыгр узначаліў разведгрупу».

Пры дапамозе Івана Алексіевіча даследчык з Асеції папоўніў спіс землякоў, што змагаліся з ворагам на Брэстчыне. Цяпер, акрамя нашага героя Альбіна Канукава, вядомы яшчэ 44 прозвішчы: Султан Агаеў, Тасалтан Агузараў, Татары Бігаеў, Магамет Бічылаў, Аляксандр Браеў, Агубе Будаеў, Андрэй Будаеў, Шміт Будаеў, Аляксандр Бурзіеў, Канстанцін Варзіеў, Каўрбек Варзіеў, Таймураз Газаеў, Татаркан Гаджыеў, Батырбек Дзабіеў, Махарбек Дзусаў, Мікалай Дкыгкаеў, Андрэй Еналдзіеў, Міхаіл Зангіеў, Міхаіл Кабалоеў, Махарбек Кадзаеў, Дзмітрый Казаеў, Пётр Камбалаў, Міхаіл Канукаў, Канстанцін Караеў, Рамазан Козыраў, Додці Койбаеў, Васілій Кокаеў, Махарбек Колієў, Асман Кудзіеў, Ахцемір Кулаў, Пётр Купееў, Еламурза Міцілаў, Аўардан Перысаеў, Каспалат Рубаеў, Барыс Скяеў, Тэрмен Татараў, Маірбек Таўціеў, Хазбі Тоцікаў, Лазар Туаеў, Саламон Цагараеў, Тахір Цаўкаеў, Мурадзін Цемурканаў, Барыс Цкаеў і Георгій Цопанаў.

Свой артыкул Цімур Карданаў завяршыў словамі: «Мінае незваротна час, сыходзяць апошнія героі, якія не шкадавалі ў суровыя гады Вялікай Айчыннай вайны свае жыцці за нашу вялікую Радзіму — Савецкі Саюз. Адным з такіх герояў быў сын беларускага народа Іван Алексіевіч, якога лёс звязаў з асецінамі».

Закрытое акционерное общество «Белорусско-Швейцарский банк «БСБ Банк»
www.bsb.by

ЗАО «БСБ Банк»
Финансовая отчетность за год, закончившийся 31 декабря 2023 года

ОТЧЕТ О ФИНАНСОВОМ ПОЛОЖЕНИИ

В тысячах белорусских рублей	Примечание	31 декабря 2023 года	31 декабря 2022 года
АКТИВЫ			
Денежные средства и их эквиваленты	6	738 390	559 662
Драгоценные металлы	7	5 043	3 725
Финансовые активы, учитываемые по амортизированной стоимости, в том числе:			
Средства в финансовых организациях	8	11 116	8 489
Кредиты клиентам	9	36 397	30 692
Ценные бумаги	10	41 799	55 512
Финансовые активы, оцениваемые по справедливой стоимости через прибыль или убыток	11	7	1 409
Финансовые активы, оцениваемые по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	12	71 788	44 740
Активы в форме права пользования	13	3 521	2 700
Основные средства и нематериальные активы	14	29 393	23 075
Отложенные активы по налогу на прибыль	34	6 661	3 204
Прочие активы	15	40 763	27 529
ИТОГО АКТИВЫ		**984 878**	**760 737**
ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И КАПИТАЛ			
Обязательства			
Финансовые обязательства, учитываемые по амортизированной стоимости, в том числе:			
Средства финансовых организаций	16	146	57
Средства клиентов	17	826 663	633 344
Субординированные займы	18	16 213	13 396
Финансовые обязательства, оцениваемые по справедливой стоимости через прибыль или убыток	19	263	
Обязательства по договорам аренды	20	3 642	2 762
Привилегированные акции	21	-	1 200
Прочие обязательства	22	12 024	12 102
Итого обязательства		**858 951**	**662 861**
Капитал			
Уставный капитал	23	47 553	46 353
Фонд переоценки финансовых активов, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	23.1	1 560	(3 833)
Накопленная прибыль		76 814	55 356
Итого капитал		**125 927**	**97 876**
ИТОГО ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И КАПИТАЛ		**984 878**	**760 737**

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ

В тысячах белорусских рублей	Примечание	2023 год	2022 год
Процентные доходы	24	18 993	18 998
Процентные расходы	24	(2 723)	(6 635)
Чистые процентные доходы		**16 270**	**12 363**
Комиссионные доходы	25	75 040	41 890
Комиссионные расходы	26	(29 707)	(16 751)
Чистые комиссионные доходы		**45 333**	**25 139**
Чистый доход по операциям с финансовыми активами и обязательствами, оцениваемыми по справедливой стоимости через прибыль или убыток	26	(1 665)	232
Чистый доход по операциям с иностранной валютой	27	61 799	71 992
Чистый доход по операциям с драгоценными металлами	28	1 303	3 090
Чистый доход по операциям с ценными бумагами, учитываемыми по амортизированной стоимости	29	638	(9)
Чистый доход по операциям с финансовыми активами, оцениваемыми по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	30	(66)	(986)
Итого операционные доходы		**123 612**	**111 821**
Чистое (начисление)/ восстановление резервов под обесценение финансовых активов	6, 8, 9, 10, 12, 15	(7 466)	(1 153)
Чистое (начисление)/ восстановление резервов по обязательствам кредитного характера	35	711	173
Расходы на персонал	31	(26 738)	(24 634)
Амортизационные отчисления	13, 14	(6 630)	(5 218)
Административные расходы	32	(25 929)	(18 238)
Чистые прочие доходы/ (расходы)	33	1 142	(2 694)
Прибыль до налогообложения		**58 702**	**60 057**
Расходы по налогу на прибыль	34	(6 380)	(15 130)
Чистая прибыль за год		**52 322**	**44 927**
Базовая прибыль на простую акцию	23.2	2,4029	2,1759

ОТЧЕТ О ПРОЧЕМ СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ

В тысячах белорусских рублей	Примечание	2023 год	2022 год
Чистая прибыль за год		**52 322**	**44 927**
Прочий совокупный доход/ (расход), подлежащий впоследствии переклассификации в состав прибыли или убытка:	*23.1*		
Чистое изменение справедливой стоимости финансовых активов, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход		6 957	(5 286)
Налог на прибыль, относящийся к финансовым активам, оцениваемым по справедливой стоимости через прочий совокупный доход		(1 799)	1 322
Изменение резерва под ожидаемые кредитные убытки по финансовым активам, оцениваемым по справедливой стоимости через прочий совокупный доход		235	(1 254)
Итого прочий совокупный доход		**5 393**	**(5 218)**
Итого совокупный доход		**57 715**	**39 709**

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ В КАПИТАЛЕ

В тысячах белорусских рублей	Примечание	Уставный капитал	Выкупленные акции собственной эмиссии	Фонд переоценки финансовых активов, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход	Накопленная прибыль/ (непокрытый убыток)	Итого Капитал
Остаток на 31 декабря 2021 года		**46 353**	**(1 216)**	**1 385**	**25 480**	**72 002**
Общая совокупная прибыль		-	-	**(5 218)**	**44 927**	**39 709**
Чистая прибыль за год		-	-	-	44 927	**44 927**
Прочий совокупный доход за год	23.1	-	-	(5 218)		**(5 218)**
Операции с собственниками, отраженные напрямую в капитале		-	-	-	(13 835)	**(13 835)**
Начисление дивидендов		-	-	-	(13 835)	**(13 835)**
Операции с выкупленными акциями собственной эмиссии	23	-	1 216	-	(1 216)	**-**
Остаток на 31 декабря 2022 года		**46 353**	**-**	**(3 833)**	**55 356**	**97 876**
Общая совокупная прибыль		-	-	**5 393**	**52 322**	**57 715**
Чистая прибыль за год		-	-	-	52 322	**52 322**
Прочий совокупный доход за год	23.1	-	-	5 393	-	**5 393**
Операции с собственниками, отраженные напрямую в капитале		-	-	-	**(30 864)**	**(30 864)**
Начисление дивидендов		-	-	-	(30 864)	**(30 864)**
Операции с выкупленными акциями собственной эмиссии		-	-	-	-	**-**
Реклассификация привилегированных акций	21	1 200	-	-	-	**1 200**
Остаток на 31 декабря 2023 года		**47 553**	**-**	**1 560**	**76 814**	**125 927**

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ

В тысячах белорусских рублей	Примечание	2023 год	2022 год
Движение денежных средств от операционной деятельности:			
Полученные процентные доходы		16 951	16 749
Уплаченные процентные доходы		(1 872)	(2 684)
Полученные комиссионные доходы		73 425	41 856
Уплаченные комиссионные доходы		(29 372)	(16 531)
Реализованный результат по операциям с иностранной валютой		62 703	73 302
Реализованный результат по операциям с драгоценными металлами		72	14 220
Реализованный результат по операциям с ценными бумагами		521	(78)
Прочие полученные доходы		993	293
Уплаченные операционные расходы		(51 814)	(41 656)
Движение денежных средств, (использованных в)/ полученных от операционной деятельности до изменений в операционных активах и обязательствах		**71 607**	**85 471**
(Увеличение)/уменьшение операционных активов:			
Средства в финансовых организациях		92 462	2 293
Кредиты клиентам		(10 553)	17 653
Финансовые активы, оцениваемые по справедливой стоимости через прочий совокупный доход		(20 802)	47 661
Прочие активы		(83 493)	2 868
Увеличение/(уменьшение) операционных обязательств:			
Средства финансовых организаций		85	57
Средства клиентов		110 642	266 252
Прочие обязательства		(1 106)	4 942
Чистое движение денежных средств от операционной деятельности до налогообложения		**158 842**	**427 197**
Уплаченный налог на прибыль		(8 752)	(12 139)
Чистое движение денежных средств от операционной деятельности		**150 090**	**415 058**
Движение денежных средств от инвестиционной деятельности:			
Приобретение основных средств и нематериальных активов		(9 101)	(3 680)
Продажа основных средств и нематериальных активов		61	(56)
Приобретение ценных бумаг, учитываемых по амортизированной стоимости		(37 298)	(67 485)
Погашение (реализация) ценных бумаг, учитываемых по амортизированной стоимости		56 214	29 214
Чистое движение денежных средств от инвестиционной деятельности		**9 876**	**(42 007)**
Движение денежных средств от финансовой деятельности:			
Выплата дивидендов		(30 864)	(13 835)
Платежи в отношении суммы основных обязательства по аренде	20	(3 108)	(3 031)
Чистое движение денежных средств от финансовой деятельности		**(33 972)**	**(16 866)**
Чистое увеличение денежных средств и их эквивалентов		**125 994**	**356 185**
Влияние изменений обменных курсов на движение денежных средств и их эквивалентов		51 221	6 513
Денежные средства и их эквиваленты на начало года (до вычета резервов)	**6**	**562 577**	**199 879**
Денежные средства и их эквиваленты на конец года (до вычета резервов)	**6**	**739 792**	**562 577**

Председатель Правления С.В. Дубков

Главный бухгалтер А.Н. Бельчик

г. Минск, 14 июня 2024 года

УНП 807000099

BA BusinessAssurance

Тел.: +375 17 368 74 50
Факс: +375 17 368 74 51
info@assurance.by
www.assurance.by

ООО «Бизнес Ашуренс»
пр-т Победителей, 103, этаж 8, помещение 7, Минск, Беларусь, 220020

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ

Председателю Правления, главному бухгалтеру
Закрытого акционерного общества «Белорусско-Швейцарский Банк «БСБ Банк»

Исх. номер: 04-05/48
Дата: 14 июня 2024 года

Аудиторское мнение

Мы провели аудит финансовой отчетности Закрытого акционерного общества «Белорусско-Швейцарский Банк «БСБ Банк» (далее — ЗАО «БСБ Банк» или «аудируемое лицо») (местонахождение: Республика Беларусь, 220004, г. Минск, пр. Победителей, 23, корп. 4; дата государственной регистрации: зарегистрировано Национальным банком Республики Беларусь 7 октября 2002 года, регистрационный номер в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей: 807000069), состоящей из:

- отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2023 года;
- отчетов о прибылях и убытках, о прочем совокупном доходе, об изменениях в капитале, о движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату;
- примечаний к финансовой отчетности, включающих краткое изложение основных положений учетной политики.

По нашему мнению, прилагаемая финансовая отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение ЗАО «БСБ Банк» по состоянию на 31 декабря 2023 года, финансовые результаты его деятельности и изменения его финансового положения, в том числе движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности и их Разъяснениями (далее – «МСФО»).

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности», Инструкции «О регулировании аудиторской деятельности в банках, банковских группах и банковских холдингах», утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 декабря 2019 года № 495, национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, и Международных стандартов аудита.

Наши обязанности в соответствии с этими требованиями описаны далее в разделе «Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности» нашего аудиторского заключения. Мы независимы по отношению к аудируемому лицу в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности», национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, и Кодекса этики профессиональных бухгалтеров, принятого Советом по международным стандартам этики для бухгалтеров, и нами соблюдались прочие принципы профессиональной этики в соответствии с данными требованиями.

Мы считаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Ключевые вопросы аудита отчетности

Мы определили, что ключевые вопросы аудита, о которых необходимо сообщить в нашем аудиторском заключении, отсутствуют.

Обязанности аудируемого лица по подготовке финансовой отчетности

Руководство аудируемого лица несет ответственность за подготовку и достоверное представление финансовой отчетности в соответствии с МСФО и организацию системы внутреннего контроля аудируемого лица, необходимой для подготовки финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, допущенных вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий.

При подготовке финансовой отчетности руководство аудируемого лица несет ответственность за оценку способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно и уместности применения принципа непрерывности деятельности, а также за надлежащее раскрытие в финансовой отчетности в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать аудируемое лицо, прекратить его деятельность или когда у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.

Лица, наделенные руководящими полномочиями, несут ответственность за осуществление надзора за процессом подготовки финансовой отчетности аудируемого лица.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что финансовая отчетность аудируемого лица не содержит существенных искажений вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий, и в составлении аудиторского заключения, включающего выраженное в установленной форме аудиторское мнение.

Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности», Инструкции «О регулировании аудиторской деятельности в банках, банковских группах и банковских холдингах», утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 декабря 2019 года № 495, национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, и Международных стандартов аудита, аудиторская организация применяет профессиональное суждение и сохраняет профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита.

Кроме того, мы выполняем следующее:

- выявляем и оцениваем риски существенного искажения финансовой отчетности вследствие ошибок и (или) недобросовестных действий; разрабатываем и выполняем аудиторские процедуры, в соответствии с оцененными рисками, направленные на снижение этих рисков; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения аудиторского мнения. Риск необнаружения существенных искажений финансовой отчетности в результате недобросовестных действий выше риска необнаружения искажений в результате ошибок, так как недобросовестные действия, как правило, подразумевают наличие специально разработанных мер, направленных на их сокрытие, таких как сговор, подлог или подделку документов, умышленные пропуски, представление недостоверных сведений или нарушение системы внутреннего контроля;
- получаем понимание системы внутреннего контроля аудируемого лица, имеющей отношение к аудиту финансовой отчетности, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения аудиторского мнения относительно эффективности функционирования этой системы;
- оцениваем надлежащий характер применяемой аудируемым лицом учетной политики, а также обоснованности учетных оценок и соответствующего раскрытия информации в финансовой отчетности;
- оцениваем правильность применения руководством аудируемого лица допущения о непрерывности деятельности, и на основании полученных аудиторских доказательств делаем вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности аудируемого лица продолжать свою деятельность непрерывно. Если мы приходим к выводу о наличии такой существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в аудиторском заключении к соответствующему раскрытию данной информации в финансовой отчетности. В случае если такое раскрытие информации отсутствует или является ненадлежащим, нам следует модифицировать аудиторское мнение. Наши выводы основываются на аудиторских доказательствах, полученных до даты подписания аудиторского заключения, однако будущие события или условия могут привести к тому, что аудируемое лицо утратит способность продолжать свою деятельность непрерывно;
- оцениваем общее представление, структуру и содержание финансовой отчетности, ее структуру и содержание, включая раскрытие информации, а также оцениваем, обеспечивает ли финансовая отчетность достоверное представление о лежащих в ее основе операциях и событиях.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, наделенными руководящими полномочиями, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированных объеме и сроках аудита, а также о значимых вопросах, возникших в ходе аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля. Мы предоставляем лицам, наделенным руководящими полномочиями, заявление о том, что нами были выполнены все этические требования в отношении соблюдения принципа независимости и до сведения этих лиц была доведена информация обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать угрозами нарушения принципа независимости, и, если необходимо, обо всех предпринятых мерах предосторожности.

Из числа вопросов, которые мы довели до сведения лиц, наделенных руководящими полномочиями, мы определяем вопросы, которые были наиболее значимыми для аудита финансовой отчетности за текущий период и, следовательно, являются ключевыми вопросами аудита отчетности.

Мы описываем эти вопросы в нашем аудиторском заключении, кроме случаев, когда публичное раскрытие информации об этих вопросах запрещено законодательством или когда в крайне редких случаях мы приходим к выводу о том, что информация о каком-либо вопросе не должна быть сообщена в нашем заключении, так как можно обоснованно предположить, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят общественно значимую пользу от ее сообщения.

Руководитель задания (доверенность № 15-07/23 от 25.10.2023)

Д.А. Бекешко
(свидетельство о соответствии квалификационным требованиям и требованиям к деловой репутации, предъявляемым к аудиторам, оказывающим аудиторские услуги в банках № 71 от 09.10.2013; квалификационный аттестат аудитора № 0002114 от 27.06.2013, рег. № 1935)

Руководитель аудиторской группы

А.С. Мисюк
(свидетельство о соответствии квалификационным требованиям и требованиям к деловой репутации, предъявляемым к аудиторам, оказывающим аудиторские услуги в банках № 164 от 11.01.2024; квалификационный аттестат аудитора № 0000095 от 27.12.2012, рег. № 1918)

Дата аудиторского заключения: 14 июня 2024 года
Место выдачи аудиторского заключения: г. Минск, Республика Беларусь

Дата получения аудиторского заключения аудируемым лицом: 14 июня 2024 года.

Должность, Ф.И.О. главный бухгалтер А.Н. Бельчик — Подпись _____

СВЕДЕНИЯ ОБ АУДИТОРСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ:

Наименование:	*ООО «Бизнес Ашуренс»*
Местонахождение:	*Республика Беларусь, 220020, г. Минск, пр. Победителей, 103, 8 этаж, помещение 7*
Дата государственной регистрации:	*Свидетельство о государственной регистрации выдано Минским городским исполнительным комитетом от 04.07.2022*
Регистрационный номер в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей:	*190241132*
Регистрационный номер в реестре аудиторских организаций	*10028*

---

31 июля 2024 г. **№ 6-Н/2024**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ
по продаже не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с продажей права частной собственности на земельный участок в г. Гомеле

№ лота	Наименование объекта/ адрес земельного участка: г. Гомель	Целевое назначение/ вид вещного права	Кадастровые номер, площадь земельного участка	Начальная стоимость, руб.	Сумма задатка, руб.	Расходы на подготовку документации, руб.	Наличие ограничений, обременений
1	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-363 (по генплану), ул. Родная, 71	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/ частная собственность	340100000008002556 0,0810 га	18 400,41	3 496,08	ориентировочно 5 500,00	Зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, обременения в связи с размещением на земельном участке фундамента, легкотипного металлического сооружения, следов земляных работ, частей металлических заборов на ленточном фундаменте смежных земельных участков по ул. Родной, 69 и ул. Золотистой, 26
2	Не завершенный строительством жилой дом в районе индивидуальной жилой застройки Романовичи У-1951 (по генплану), ул. Полякова И.Е., 115	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома/ частная собственность	340100000008003805 0,0810 га	58 307,55	11 078,43	5 563,05	Зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, охранная зона объектов газораспределительной системы, обременения в связи с размещением на земельном участке не завершенных строительством капитальных сооружений

1. Организатор аукциона – Коммунальное топографо-геодезическое унитарное предприятие «Гомельгеодезцентр».

2. **Аукцион проводится комиссией, созданной Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр», в соответствии с Положением о порядке продажи не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичных торгов на земельном участке в г. Гомель, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 г. № 220.**

3. **Аукцион состоится 31 июля 2024 г. в 14.30 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, при наличии не менее двух участников.** Если заявление на участие подано только одним гражданином Республики Беларусь, право аренды земельного участка предоставляется этому лицу при его согласии с внесением платы за право аренды в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной **на 5 процентов.**

4. К участию в аукционе допускаются граждане Республики Беларусь, индивидуальные предприниматели и юридические лица. В аукционе допускается участие на стороне покупателя консолидированных участников подавшие в Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр», в указанные в извещении сроки, следующие документы: заявление по установленной форме; документ, подтверждающий внесение суммы задатка в размере, указанном в извещении с отметкой банка, ***на р/с BY74 BAPB 3012 2030 8001 3000 0000 в ЦБУ № 301 ОАО «Белагропромбанк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30, УНП 400230163, БИК BAPBBY2X. Получатель платежа – Государственное предприятие «Гомельгеодезцентр». Наименование платежа – оплата задатка за участие в аукционе.***

Кроме того НЕОБХОДИМО открыть текущий расчетный счет (указанием транзитного счета) в ЦБУ № 301 ОАО «Белагропромбанк» г. Гомель, ул. Интернациональная, 30 – для возврата задатка за участие в аукционе (в случае непобеды на аукционных торгах).

Перечень документов предоставляемых участником:

4.1. заявление на участие в аукционе; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; гражданам Республики Беларусь – копия паспорта, представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность;

4.2. представителям или уполномоченным должностным лицам Республики Беларусь – доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов.

5. Лицо, желающее принять участие в аукционе, обязано подписать с организатором торгов Соглашение, определяющее взаимные права, обязанности и ответственность сторон, в процессе подготовки и проведения аукциона.

6. **Победитель аукциона либо единственный участник несостоявшегося аукциона, выразивший согласие на предоставление предмета аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан:**

6.1. В течение 10 рабочих дней со дня утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся, в размере, определенном соответствующим протоколом аукционных торгов:

- часть оплаты предмета аукциона (часть платы – в случае предоставления рассрочки ее внесения в установленном порядке за земельный участок), за вычетом суммы, причитающейся за незавершенный строительством незаконсервированный одноквартирный жилой дом;

- часть платы за предмет аукциона – цена продажи не завершенного строительством незаконсервированного одноквартирного жилого дома, исчисленную пропорционально его удельному весу в начальной цене предмета аукциона, за вычетом расходов, понесенных на оплату оценки;

- возместить расходы, понесенные городским бюджетом по изготовлению земельно-кадастровой документации и государственной регистрации земельного участка;

- компенсировать организатору аукциона затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения (окончательный размер которых определяется до аукциона и фиксируется в соответствующих ведомостях ознакомления участников).

6.2. После совершения победителем аукциона действий, предусмотренных в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка, и представления организатору аукциона и в местный исполнительный комитет копий платежных документов, но не позднее двух рабочих дней, с ним в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона местный исполнительный комитет заключает договор аренды земельного участка (в случае предоставления земельного участка в аренду).

7. Заявления для участия в аукционных торгах принимаются Государственным предприятием «Гомельгеодезцентр» с 2 по 29 июля 2024 г. включительно. Дни приема: понедельник, среда, пятница с 08.00 до 16.30 (обед с 12.00 до 13.00) по адресу: г. Гомель, ул. Барыкина, 149, 3-й этаж, каб. 3-6, 3-14.

Контактный телефон +375 232 30-12-46.

Информация размещена на сайтах: www.geodezcentr.by, gomeloblzem.by, gki.gov.by, газета «Звязда», «Гомельские ведомости».

ОАО «Гомельоблреклама»
филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона) по поручению открытого акционерного общества «Мозырский ДОК» (продавец) извещает о проведении 18 июля 2024 года открытого повторного аукциона с понижением цены на 40 % по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, каб. 2-9

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи имущества, с учетом НДС (20 %), бел. руб.	Сумма задатка, с учетом НДС (20 %), бел. руб.
1	Котел универсальный 5 м, инв. № 7868; котел универсальный 5 м, инв. № 7869	3 168,00	63,36

Продавец: ОАО «Мозырский ДОК», 247760, г. Мозырь, ул. Социалистическая, 120а.

Порядок ознакомления с имуществом (осмотр) и заключение договора купли-продажи осуществляется по контактному тел. **8 (044) 774-89-90, Александр Владимирович.**

Шаг аукционных торгов – 5 (пять) % от начальной цены предмета аукциона.

Для участия в аукционе необходимо:

1. Оплатить задаток на расчетный счет **Продавца торгов (ОАО «Мозырский ДОК»):** P/c BY72 AKBB 3012 0142 7309 3330 0000, БИК AKBBBY2X, ОАО «АСБ Беларусбанк» ЦБУ № 317, УНП 490617960, назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах по лоту № 1 (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления).

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно **с 2 июля 2024 г.** по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00.

Прием заявлений для участия в аукционе **заканчивается 16 июля 2024 г. в 16.00 включительно (предварительно по контактным телефонам Организатора торгов).**

Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказаться от проведения аукциона в любое время, но не позднее, чем за три календарных дня до его проведения. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на **5 (пять) %.** Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Неявка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается **Продавцом** в течение **5 (пяти) рабочих дней** со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; произвести оплату услуг (вознаграждение) по организации и проведению торгов в течение **3 (трех) календарных дней** с момента подписания протокола, а также возместить Продавцу затраты на публикацию в газете «Звязда» в течение **3 (трех) рабочих дней** с момента подписания протокола; заключить договор купли-продажи в течение **10 (десяти) календарных дней** от даты подписания протокола о результатах аукциона.

Проводится аукцион в соответствии с Положением открытого акционерного общества «Гомельоблреклама» филиал «Эксперт-Услуга» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части).

Извещение о проведении аукциона размещено на сайтах: организатора аукциона – www.expert-usluga.by (раздел «Аукционы»); Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь www.gki.gov.by в разделе «Продажа/Аренда имущества», далее – «Продажа и аренда государственной недвижимости. Единая база».

Ранее опубликованное извещение о торгах размещено в газете «Звязда» от 28.03.2024 г. № 62 (30196).

Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации необходимой для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.gomeloblreklama.by, www.expert-usluga.by, раздел «Аукционы».

Дополнительная информация по контактным телефонам Организатора аукциона: (тел./факс) 8 (0232) 23-23-54, 23-23-53, 8 (044) 599-18-16.

Не прапусціце!

Тэматычны эфір да Дня Незалежнасці

У гонар галоўнага свята беларускай дзяржаўнасці — Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь — тэлеканалы Белтэлерадыёкампаніі падрыхтавалі тэматычны эфір. Увазе гледачоў будуць прадстаўлены прамыя трансляцыі галоўных урачыстых мерапрыемстваў, кінафільмы і канцэртныя праграмы.

Непасрэдна 3 ліпеня ў 9.00 на тэлеканалах «Беларусь 1» і «Беларусь 24» пакажуць прамую трансляцыю ваеннага парада, прысвечанага 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. А паглядзець тэлеверсію парада будзе магчымасць вечарам у 20.00. І ў 22.00 нас чакае гала-канцэрт майстроў мастацтва на сцэне Вялікага тэатра Беларусі.

У сваю чаргу, журналісты Агенцтва тэленавін святочны дзень правядуць у рэжыме інфармацыйнага канала «Дзень Незалежнасці». Ужо з 8.00 на «Беларусь 1» мы ўбачым серыю сюжэтаў і прамых уключэнняў з асноўных месцаў святкавання, а яшчэ адбудуцца тэматычныя сустрэчы з ўдзельнікамі гасцявой ў выязной студыі АТН, якая будзе размешчана каля гасцінніцы «Планета».

Таксама на «Беларусь 1» і «Беларусь 24» нас чакае прэм'ера новага 8-серыйнага праекта «Аперацыя «Багравіён»: памяць Вялікай Перамогі». Паказ пачнецца ў 7.30, і ў гэты дзень можна будзе ўбачыць чатыры серыі. Кожная з іх на аснове архіўных дакументаў раскажа пра падрыхтоўку і здзяйсненне аперацыі «Багравіён», а дапоўняць аповед каментарыі спецыялістаў, сведчанні дзяцей і ўнукаў маршалаў Перамогі. Так, напрыклад, упершыню мы ўбачым перапіску паміж Сталіным і Чэрчылем з рэзалюцыямі і праўкамі лідараў дзвюх краін пра падзеі, якія адбываліся на тэрыторыі Беларусі ў перыяд правядзення аперацыі. Пры падрыхтоўцы праекта адзнялі 60 гульнявых сцэн з удзелам 200 акцёраў. Для кінааматараў 3 ліпеня на «Беларусь 1» пакажуць фільмы «Яны змагаліся за Радзіму» і «Белыя росы».

На тэлеканале «Беларусь 2» тэлегледачы змогуць адчуць святочную атмасферу з самай раніцы, калі ў 6.00 распачнецца чатырохгадзінны выпуск маладзёжнага шоу «Уключайся». Яго вядучыя павіншуюць беларусаў з Днём Незалежнасці і пагаворадзь аб тым, што кожнага з нас робіць шчаслівым, чым мы можам па праве ганарыцца. А днём у 16.45 вядучыя і госці праекта «ПІН_КОД» згадаюць падзеі Вялікай Айчыннай вайны. Творчая каманда праграмы раскажа, як школьнікі сёння дапамагаюць ветэранам і шануюць подзвіг герояў Вялікай Айчыннай вайны, пройдзе дарогамі наступальнай аперацыі «Багравіён» і адправіцца ў вандроўку на «Цягніку памяці». Таксама тут на працягу дня будзе выходзіць цыкл «Маленькія героі вялікай вайны», дзе яго стваральнікі пазнаёмяць аўдыторыю з подзвігамі піянераў-герояў, якія наравні з дарослымі адстойвалі свабоду роднага краю. Запрапануе сямейны тэлеканал і насычаны кінапаказ, дзе ў праграме значацца «А досвіткі тут цяхія», «Балада пра салдата», «Падольскія курсанты» і «Праз прыцэл».

На сацыякультурным тэлеканале 3 ліпеня гледачоў чакаюць тэлеверсіі канцэртных праграм, мастацкія і дакументальныя кінастужкі беларускай вытворчасці. Адкрыце гэту праграму ў 7.35 паказ «Прыгоды Бураціна», а ўжо днём можна паглядзець фільмы «Кіроўца аўтобуса», «На другім беразе», «Белыя росы». Дарэчы, у 14.50 адбудзецца тэлепрэм'ера меладрамы «Кіношнікі».

Прыхільнікам дакументальнага кіно прапануюць праглед фільма Яўгена Сяцько «Апошні сведка. Імгненні жыцця» («Беларусьфільм», 2023 г.), які правядзе гледачоў дарогамі вайны ад яе пачатку і да Вялікай Перамогі, дасць магчымасць адчуць радасць і боль сведкаў тых страшных падзей. Увечары ў 19.30 на «Беларусь 3» запланавана прэм'ера фільма рэжысёра Надзеі Габец «Мой Дзень Перамогі» (Белтэлерадыёкампанія, 2024 г.). У ім аповед вядзецца ад першай асобы — карэннай жыхаркі Белавежскай пушчы. Гэта фільм-разважанне пра ўласнае «я» на фоне 9 мая, і ў ім аб'ядноўваюцца адразу некалькі тэм: гісторыя прыродная запаведніка, гісторыя сям'і Габец і Дзень Перамогі. А святочныя музычныя танальнасці на сацыякультурным чакаюць нас падчас прагляду гала-канцэрта XXVII тэлевізійнага фестывалю армейскай песні «Звязда» і гала-канцэрта калектыву мастацкай самадзейнасці сталіцы «Мінск. Шляхамі мар і ўспамінаў» (падрыхтаваны ў рамках рэспубліканскага фестывалю «Беларусь — мая песня»). У завяршэнне святочнага эфіру тут пакажуць тэлеверсію ўрачыстага сходу і святочнага канцэрта да Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь.

На тэлеканале «НТВ-Беларусь» гледачы таксама змогуць убачыць прамую трансляцыю ваеннага парада, прысвечанага 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. І яшчэ аўдыторыю тэлеканала чакаюць паказы шэрагу цікавых тэматычных фільмаў, сярод якіх «Трэцяя ракета», «Жэня, Жэнечка і «Кацюша», «Тры дні да вясны» і «У жніўні 44-га...».

Алена ДРАПКО.

Спорт-тайм

Арцём Леўшуноў пад другім нумарам абраны на драфце НХЛ. І гэта рэкорд!

У традыцыйным аглядзе «Звязды» расказваем выдатныя спартыўныя навіны

НАВІНА ТЫДНЯ. У Парадайсе, штат Невада, прайшоў 62-і драфт Нацыянальнай хакейнай лігі. Падчас драфтаў клубы НХЛ замацоўваюць за сабой правы на маладых гульцоў з юніёрскіх ліг Паўночнай Амерыкі, а таксама з еўрапейскіх чэмпіянатаў. Пад агульным першым нумарам «Сан-Хасэ» абраў канадскага нападаючага Макліна Селебрыні. Права другога выбару належала «Чыкага» — у клуб пад другім нумарам быў задрафтаваны 18-гадовы беларускі абаронца Арцём Леўшуноў, якія лічыўся адным з фаварытаў цырымоніі. Мінулы сезон выхаванец жлобінскага хакея правёў у камандзе студэнцкай лігі ЗША NCAA «Мічыган Стэйт Спартанс», набраўшы 35 (9+26) ачкоў у 38 матчах. Арцём Леўшуноў пабіў беларускі рэкорд на драфтах НХЛ — у 1996 годзе Руслан Салей быў узяты «Анахаймам» пад агульным дзевяты нумарам. У трэцім раўндзе драфта НХЛ пад агульным 75-м нумарам «Вашынгтон Кэпіталз» узялі беларускага нападаючага Ілью Протаса. Мінулы сезон 17-гадовы форвард правёў у «Дэ-Мойн Баканірс» з юніёрскай лігі ЗША, набраўшы 51 (14+37) ачко ў 61 матчы. У «Вашынгтоне» таксама выступае родны брат Ілы Аляксей Протас. Пад агульным 83-м нумарам драфта НХЛ «Вегас Голдэн Найтс» выбралі галкіпера Паўла Майсевіча. У сезоне 2023/24 19-гадовы вратар правёў 13 гульняў у Кантынентальнай хакейнай лізе за СКА і 19 сустрэч ва Усерасійскай хакейнай лізе за «СКА-Няву», а таксама завяваў галоўны трафей МХЛ у складзе СКА-1946.

ГЕРАІНЯ ТЫДНЯ. Беларускія спартсменкі выступілі на традыцыйным турніры Grand Premium 2024 у Іспаніі. У юніёрскім мнагабор'е па мастацкай гімнастыцы перамагла Ніколь Леўта, у суме яна набрала 117,900 бала. Пераможцай сенькорска-мнагабор'я стала Аліна Гарнасько, яна набрала 137,917 бала. На другім месцы яшчэ адна беларуская спартсменка Анастасія Салас з сумай ў 130,933 бала. Таксама Анастасія паказала найлепшыя вынікі ў практыкаваннях са стужкай, мячом, абручом і булавамі.

ГЕРОІ ТЫДНЯ. Беларусы сталі прызёрамі чацвёртага этапа Кубка свету па скачках на батуце 2024 года. Пераможцам турніру стаў Станіслаў Яскевіч, які ў фінале набраў 61,18 бала. Выступленне яшчэ аднаго беларуса Алега Рабцава суддзі ацанілі на 60,71 бала, што ў выніку прынесла яму бронзавы медаль.

ТУРНІР ТЫДНЯ. У Якуцку праходзіць VIII Міжнародныя спартыўныя гульні «Дзеці Азіі». Свае здольнасці дэманструюць і беларускія спартсмены. У нашу каманду ўвайшлі 144 юныя спартсмены да 16 гадоў у 12 відах спорту. Чэмпіёнамі Гульняў сталі лёгкаатлеты Ганна Арлоўская (100 м), Андрэй Літвінові (400 м) і Уладзіслаў Кавалюк (2000 м з/п), другія месцы занялі Ягор Берашко (100 м), Ніка Пятроўская (400 м) і Кіра Бондарава (2000 м з/п), «бронзу» заваявалі Іван Шылец (100 м), Валерыя Яроміна (400 м) і Павел Арцем'еў (трайны скачок). Тры залатыя ўзнагароды — у нашых плыўцоў. На сваіх дыстанцыях перамаглі Раман Гальмак і Анастасія Васіленка (абодва — на 50-м вольным стылем), а таксама жаночы квартэт у камбінаванай эстафеце 4х100 м у складзе Анастасіі Васіленка, Марыі Адамовіч, Валерыі Шылко і Ірыны Гурскай. Пасля заплыву на дыстанцыі 100 м батэрфляем здарыўся беларускі п'едэстал: Ірына Гурская фінішавала другой, Ева Радына — трэцяя. Таксама абедзве спартсменкі разам з Анастасіяй Васіленка і Марыяй Адамовіч сталі бронзавымі прызёрамі ў эстафеце 4х200 м вольным стылем. Яшчэ адну «бронзу» на дыстанцыі 200 м брасам дадала Мілана Саўчанка. На турніры па жаночай барацьбе чэмпіёнкай у вазе да 62 кг стала Дар'я Свістунова. Сярэбраны медаль атрымала Анастасія Малашэвіч (да 33 кг), на трэцюю прыступку п'едэстала ўзышла Дар'я Нагорная (да 46 кг), Ксенія Быль (да 54 кг) і Крысціна Сямёнава (да 66 кг).

НАДЗЕІ ТЫДНЯ. У сербскім Нові-Садзе прайшоў чэмпіянат Еўропы па барацьбе сярод спартсменаў не старэйшых за 17 гадоў з удзелам беларусаў. У спаборніцтвах па вольнай барацьбе сярод дзяўчат прыняло ўдзел 10 беларусак, якія ў катэгорыі да 110 кг стаў Яраслаў Кохан, такі ж медаль у катэгорыі да 92 кг заваяваў і Аляксей Худанаў. У грэка-рымскай частцы турніру Кірыл Валеўскі стаў чэмпіёнам Еўропы ў катэгорыі да 71 кг. У спаборніцтвах па жаночай барацьбе Ганна Пірская (да 73 кг) і Марыя Хрушчова (да 53 кг) занялі трэція месцы.

Валерыя СЦЯЦКО.

Фота з адкрытых крыніц.

НА КОНКУРС АПАВЯДАННЯЎ

Людміла Маркоўская — ураджэнка Астравецкага раёна. Філолаг па адукацыі. Працавала ў школах і педагагічным каледжы Мінска, пазней — у Міністэрстве культуры Беларусі. Аўтар кніг «Забыцца нельга вярнуцца», «Мілефіёры». Пераможца і лаўрэат шэрагу міжнародных літаратурных конкурсаў.

Апавяданне «У месячным ззянні» пісьменніца прысвяціла нязломным ленінградцам, якія прайшлі праз жахлівыя выпрабаванні фашысцкай блакады, але не скарыліся перад ворагам. Некалькі эпізодаў з летапісу блакадных дзён праходзяць перад чытачом. Памірае ад голаду маці... Яе сямігадовая дачка, таксама за крок ад смерці, у трызненні чуе прыгожы раманс, які калісьці спявала мама... І, магчыма, выратаванне прыходзіць да Жэні не толькі дзякуючы харчам, якія раздабыла цётка, але і праз гэту дзівосную музыку з бясконцатана даваеннага жыцця. Праз веру ў тое, што вораг абавязкова будзе пераможаны і ўсё вернецца — мір, любоў, шчасце...

Алена Брава

Людміла МАРКОЎСКАЯ

У МЕСЯЧНЫМ ЗЗЯННІ

Блакаднікам-ленінградцам прысвячаецца

— Сястрычка мая даражэнькая, абяцаю, Жэньку абавязкова зберагу, — заплакала Рыма.

Тоня з палёгкай уздыхнула, галава яе бяссільна скацілася на бок. Рыма дастала з кішэні люстэрка і паднесла да вуснаў сястры. Яго паверхня не затуманілася...

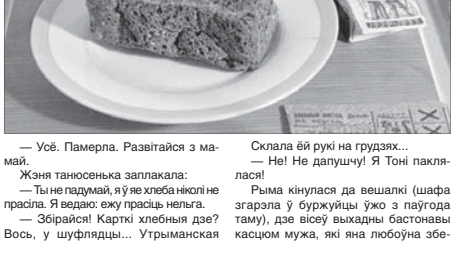

— Усё. Памерла. Развітайся з мамай.

Жэня танюсенька заплакала:

— Ты не падумай, я ў яе хлеба ніколі не прасіла. Я ведаю: ежу прасіць нельга.

— Збірайся! Карткі хлебныя дзе? Вось, у шуфлядцы... Утрыманская і дзіцячая — хіба магчыма на іх вышыць?..

Яны звязалі невялікі вузельчык, усё цёплае Жэня надзела на сябе. Рыма захутала Тоню ў прасціну і вінавата паглядзела Жэні ў вочы:

— Што мы можам? Цяпер спецыяльныя брыгады ходзяць па кватэрах, збіраюць нябожчыкаў. Не хвалюйся, яны пахаваюць маму.

У цёткі Рымы яна жыла ўжо месяц. Ад голаду нудзіла, кружылася галава. Ледзь магла дачакацца цётку з працы, каб выпіць стакан кіпеню і з'есці свой паёк — маленькі кавалачак хлеба з макухай, вотруб'ем і сасновай карой.

Яшчэ праз месяц Жэня моцна аслабела і распухла так, што не магла больш хадзіць. Яна адчувала, што таксама памірае. Зразумела гэта і Рыма. Села побач з Жэняй, глядзела на прасвятлую скуру дзяўчынкі, тонкія блакітныя вены, распухлыя ручкі і думала: вышэй некалькі гадзін — і ўсё будзе скончана... Знайшла апошні агарак свечкі, каб запаліць у Жэні ў галавах...

Склала ёй рукі на грудзях...

— Не! Не дапушчу! Я Тоні паклялася!

Рыма кінулася да вешалкі (шафа згарэла ў буржуйцы ўжо з паўгода таму), дзе вісеў выхадны бастонавы касцюм мужа, які яна любоўна збераглa. Сяргей пайшоў на фронт у першыя дні вайны. Рыма зняла касцюм з вешалкі, бераўліва згарнула яго. Намацала ў шкатулцы апошні НЗ — маленькія залатыя завушніцы з месячным каменем — падарунак любімага мужа.

— Нічога, будзем жывыя, нажывём яшчэ.

Яснулі ўваходныя дзверы, і Жэня засталася адна.

Часам у паўзабыцці яна глядзела на свае рукі, якія апухалі ўсё больш, а потым зноў закрывала вочы, губляючы прытомнасць...

«В лунном сиянии
снег серебрится,
Вдоль по дороге
троечка мчится...»

Спяваў высокі мамін голас. Жэні стала цёпла і ўтульна... Яны на лецішы. Стол накрыты белым абрусам. Над вазачкай з клубнічным варэннем кружацца восы. Тата ў ваеннай форме, не адрываючыся, глядзіць на прыгожую маму ў шыкоўнай сукенцы... Яны любілі гэты раманс, падпявалі маме:

«Динь-динь-динь, динь-динь-динь —
Колокольчик звенит,
Этот звон, этот звук
много мне говорит...»

Жэня ачуняла, убачыла цётку Рыму з дзвюма бутэлькамі ў руках і зноў страціла прытомнасць. Раптам дзяўчынка адчула, як ёй у рот лецца пякучая вадкасць, і закашлялася. Найбліжэйшыя дзве гадзіны Рыма з перапынкамі давала Жэні па лыжцы то хлебнага самагону, то растопленага свінога тлушчу. Ацёкі прама на вачах сталі знікаць...

***

Яўгенія Уладзіміраўна паклала на гранітнае надмагілле чырвоныя ружы. «Рыма Васільеўна Кавалёва. 1919—1989».

Яны змаглі выжыць той страшнай зімой.

У дзіцячай блакаднай памяці свае межы і арыенціры. Цяпер Жэня, калі прыходзіць у любую кампанію да багата накрытага стала, заўжды пытаецца:

— А хлебнага самагону ў вас няма? Гэта для мяне смак жыцця.

У люстэрку яе памяці ад бацькоў застаўся толькі журботны раманс. На поўню яна падоўгу глядзіць у неба, а ў вушах гучыць: «В лунном сиянии...»

2 ЛІПЕНЯ

Даты | Падзеі | Людзі

У краіне

1717 год — пачала дзейнічаць шкляная мануфактура ў мястэчку Налібокі, што належала князям Радзівілам. Адна з найстарэйшых мануфактур у Беларусі. Стварана на высокім тэхнічным узроўні на ўзор Дрэздэнскай мануфактуры. Тут варылі хрусталь і шкло самых розных колераў, шліфавалі, эмаляавалі, залацілі звычайны і дэкаратыўны посуд. Узоры налібоцкага шкла маюцца ў экспазіцыі Замкавага комплексу Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясвіж». Таксама налібоцкае шкло прадстаўлена ў музеях Кіева, Львова, Пецярбурга, Варшавы, Кракава, Прагі, Берліна і ў прыватных калекцыянераў у ЗША, Канадзе, Швецыі, Японіі.

1909 год — нарадзіўся Ціхан Піменавіч Бумажкоў, арганізатар і кіраўнік партызанскага руху на беларускім Палессі ў гады Вялікай Айчыннай вайны; першы партызан, які быў узнагароджаны званнем Героя Савецкага Саюза (6 жніўня 1941 года). Загінуў пры выхадзе з акружэння ў баі ў лістападзе 1941 года ў раёне вёскі Аржыца Палтаўскай вобласці.

1937 год — нарадзіўся (в. Вобчын, Любанскі раён) Анатоль Паўлавіч Дастанка, беларускі вучоны-вынаходнік. Доктар тэхнічных навук, прафесар. Заслужаны дзеяч навукі і тэхнікі Беларусі, заслужаны вынаходнік СССР. Двойчы лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі за распрацоўку абсталявання і падручнікаў для вытворчасці мікраэлектронікі. Акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Напісаў каля 600 навуковых прац, сярод іх 19 манаграфій і падручнікаў. Мае звыш 325 патэнтаў і аўтарскіх пасведчанняў на вынаходствы.

1944 год — у ходзе аперацыі «Багравіён» вызвалены Докшыцкі, Старобінскі, Стаўбцоўскі, Чэрвеньскі, Лагойскі, Куранецкі раёны і горад Вілейка.

У свеце

1776 год — у Філадэльфіі Другі кантынентальны кангрэс прыняў рашэнне аб аддзяленні паўночнаамерыканскіх калоній ад Вялікабрытаніі.

1947 год — у Розуэлле (Нью-Мексіка, ЗША) адбылася «аварыя НЛА», вядомая ў гісторыя як «розуэльскі інцыдэнт». Адразу пасля першых паведамленняў аб нейкай аварыі ў наваколлях Розуэла СМІ раздзьмулі сенсацыю, і падзеі пачалі абрастаць выдуманымі падрабязнасцямі. Паведамлялася, напрыклад, што ў раёне плато Сан-Аўгусцін на захад ад горада Сакора быў знойдзены круглы металічны лятальны апарат — яго падзенне назіралі з Зямлі. У ім былі фігуркі прышэльцаў. Галовы ў іх былі большыя, чым у звычайнага чалавека, а целы як у 10-гадовых дзяцей. Нават была абнародавана кінастужка, на якой знята іх ускрыццё. У розных крыніцах атрымала папулярнасць версія, што аб'ект, які разбіўся каля горада Розуэл, быў пазаземным караблём, а яго пілот з'яўляўся іншапланецянінам, якога ўрад ЗША захаліў і засакрэціў.

Так гаварыў...

ГІ ДЭ МАПАСАН:

«Яшчэ — гара: падымаешся павольна, спускаешся хутка».

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	4.43	21.44	17.01
Віцебск —	4.24	21.42	17.18
Магілёў —	4.33	21.34	17.01
Гомель —	4.39	21.21	16.42
Гродна —	5.00	21.57	16.57
Брэст —	5.10	21.49	16.39

Месяц

Апошняя квадра 29 чэрвеня.

Месяц у сузор'і Блізнят.

Імяніны

Пр. *Варлама, Засімы, Івана.*

К. *Карыны, Марыі, Пятра, Урбана.*

Фота Лізаветы ГОЛАД.

ЗАЎТРА

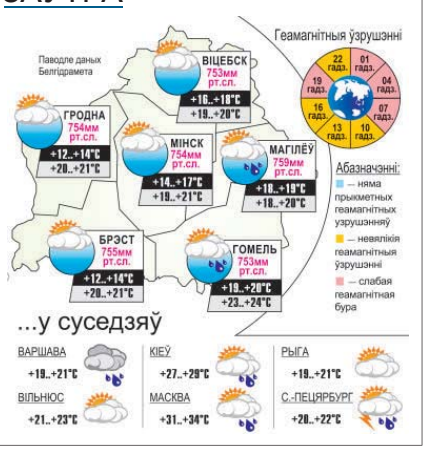

УСМІХНЕМСЯ

— Вы ведаеце, у нашым тэатры паставілі такі ненаведвальны спектакль...

— Гэта яшчэ мякка сказана; я патэлефанаваў у касу і спытаў, калі ён пачынаецца, а мне адказалі: «А калі вам зручна?»

— Цэлы тыдзень прымушала мужа пачаць рамонт у туалеце!!!

— А ён?

— У суботу зачыніў туалет, павесіў аб'яву «Туалет зачынены на рамонт» і сышоў у гараж!!!

Адна з несумненных пераваг лета ў тым, што можна стукнуць чалавека пад падставай таго, што на ім сядзіць камар.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА. ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмная — 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 3820000000667 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 11.679. Індэкс 63850. Зак. № 1629.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30 1 ліпеня 2024 года.